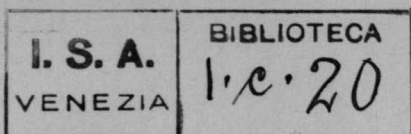

NTICI
CA

LIBRARY

REGENT

CROATIAN, DALMATIAN & SLAVONIAN

REGENT

JOSEPH KUNOJEVIC, ALTHAUS HANSEN DE SACCHI

REGENT III

RECEIVED 1882

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO

JURA

REGNI

CROATIÆ, DALMATIÆ & SLAVONIÆ.

EDIDIT

JOANNES KUKULJEVIĆ ALITER BASSANI DE SACCHI.

PARS III.

ZAGRABIAE, 1862.

VELOCIBUS TYPIS DRIS. LUDOVICI GAJ.

CONSTITUTIONES COMITIORUM

REGNUM CROATIAE, DALMATIAE & SLAVONIAE

SPECTANTES.

(EX CORPORE JURIS HUNGARICI EXCERPTAE.)

EDIDIT

JOANNES KUKULJEVIĆ ALITER BASSANI DE SACCHI.

ZAGRABIAE, 1862.

VELOCIBUS TYPIS DRIS. LUDOVICI GAJ.

CONSTITUTIONS

REPUBLICAN & SLAVONIAN

SECRETARY

(OFFICE OF THE SECRETARY OF THE INTERIOR)

EDITION

JOHN R. KELLY, JR., EDITOR

WASHINGTON, D.C.

THE NATIONAL ARCHIVE

Om c37/122 } 2077 32

6 fasc.

PARS TERTIA.

CONSTITUTIONES COMITIORUM

REGNUM CROATIAE, DALMATIAE & SLAVONIAE

SPECTANTES,

(ex Corpore Juris Hungarici excerptae.)

ZAGRABIA.

Typis Doctoris Ludovici Gaj. 1860.

ANDREAE II. REGIS DECRETUM ANNI 1222.

De mardurinis solvendis.

Articulus 27.

Mardurinae, juxta consuetudinem a Colomano Rege constitutam, solvantur.

Quod praeter Palatinum, Banum, et Curiales Comites Regis, et Reginae, nullus duas dignitates teneat.

Articulus 30.

Item, praeter hos quatuor Jobagiones, scilicet Palatinum, Banum, Comites Curiales Regis et Reginae, duas dignitates nullus teneat.

LUDOVICI I. REGIS DECRETUM UNICUM, ANNI 1351.

Nobiles, inter fluvios Dravae, Savae, ac de Posega et de Valko, a solutione mardurinarum exempti habeantur.

Articulus 12.

Lucrum etiam Camerae nostrae, Nobiles inter fluvios Drava, Sava, ac de Posega et Valko, cum aliis viris Nobilibus Regni nostri, unanimiter solvere teneantur.

§. 1. Nec ratione collectae mardurinarum, Bansulmora vocatarum, amodo, et imposterum molestentur.

§. 2. Sed ab omni exactione aliarum quarumlibet collectarum, hactenus persolvi consuetarum, exempti penitus, tanquam caeteri Nobiles nostri aliarum partium et immunes habeantur.

GRATIA, PER SIGISMUNDUM IMP. & REGEM INFIDELIBUS, AC REBELLIBUS
SUIS FACTA;

Anno 1403 post fugam ex arce Soklyos.

§. 1. Quod, quia Nos, ad instantem et devotam supplicationem fidelium nostrorum Baronum, Procerum, et Nobilium Regni nostri Ungariae, hic nobiscum praesentialiter existentium, quorum precibus propter eorum fidelia et gratissima servitia, atque fidelitates eximias, consensum non possumus denegare; Decrevimus: cum omnibus rebellibus, aemulis et adversariis nostris, in Regnis nostris Ungariae et Sclavoniae, nec non in partibus Transylvaniae constitutis et existentibus, veram pacem facere, et concordiam stabilire.

§. 2. Idcirco, Nos praedictorum fidelium nostrorum supplicationibus favorabiliter annuentes, ex innata Nobis Clementia, omnibus et singulis Praelatis, Baronibus, Nobilibus, militibus, clientibus, nec non cujuscunque alterius status et praeeminentiae, vel conditionis hominibus, in Regnis nostris praelibatis Ungariae et Slavoniae, nec non partibus Transylvaniae, commorantibus, ad eosdemque pertinentibus, gratiam faciendam duximus, in hunc modum etc.

§. 12. De familiaribus vero quorumcunque aemulorum praefatorum nostrorum, nec non de quibuscunque Nobilibus, in praefatis Regnis nostris, Ungariae, Slavoniae, et partibus Transylvaniae possessiones habentibus, decernimus; quod in praesens, gratia ipsis generaliter, suffragetur. Ita tamen: quod infra anni revolutionem proxime futuri, a die datarum praesentium inchoando, causa fidelitatis ostendendae, coram nostra Majestate se praesentando, literas nostras Regales pro se obtineant superinde.

13. Quod si forte nonnulli, ex rebellibus et aemulis nostris superius designatis, seu ex sequacibus eorum, aliqua spolia, incendia, damna, maleficia, rapinas, caedes, seu alias cujuslibet generis offensiones deinceps commiserint, vel perpetraverint, seu quicquam contra Majestatem nostram attentare praesumpserint; videlicet illi, inter partes Transylvanienses et Dravam commorantes, post dies octo; illi vero de partibus Transylvaniensibus post dies viginti: Sic illi, qui sunt trans Dravam, post dies quindecim, a die datarum praesentium in antea computandos; volumus, quod possint, non obstantibus contentis in literis nostris, secundum formam juris, et justitiae condemnari.

SIGISMUNDI IMP. & REG. DECRETUM VI. SIVE MAJUS, ANNI 1435.

De Judicibus Ordinariis Regni, et eorum juramento.

Articulus 1.

§. 1. Statuimus: Ut semper successivis temporibus, omnes et singuli Judices et justiciarii dicti Regni nostri, tam Ecclesiastici, quam saeculares, qui videlicet in Palatinum, Judicem Curiae Regiae, Magistrum Tavernicorum Regalium, Cancellarium, aut Vice-Cancellarium Regalem, in Proto-Notarium et Vice-Gerentem Judicum praetactorum, ac etiam Assessores eorundem in judicio; in Waywodam partium Transylvaniensium, Comitem Siculorum, Banum Regnorum Dalmatiae et Croatiae, Banum Slavoniae, Banum Machoviensem, ac Comites quorumlibet Comitatum, et Judices Nobilium, eligentur, assumuntur, eorumque in judicatu Vice-Gerentes, Substituti, et Assessores; tempore receptionis eorundem, ad hujusmodi honores et officia, administrationis judicii et justitiae; in manibus nostris Regiis, vel deputatorum a Nobis, juramentum praestare teneantur, per formam verborum infra scriptorum, videlicet sic etc. *)

*) Confer. Mat. Reg. Decr. 6. art. 68. et 73. Ulad. Decr. 1. art. 10. 33. 42. Decr. 2. art. 8. Decr. 3. art. 2. et 4. Decr. 4. art. 2. 8. et 10. Decr. 6. art. 1. et 3. Decr. 7. art. 55. et alios ibi citatos. Denique An. 1723. art. 25. et Kitt. c. 10. q. 15. et seqq.

Ecclesiarum res, et bona, saeculares non occupent.

Articulus 21.

Adjicientes statutis superioribus statuimus; quod nullus Comes, Banus, Waywoda, seu alius Officialis Regius, cujuscunque conditionis, denominationis, et dignitatis existat, Ecclesias Episcopales, Archi-Episcopales, Abbatiales, Praepositales, et alias quascunque Regio jure patronatus disponendas; earundemque tenutas, pertinentias, decimas et possessiones, intra terminos et limites sui honoris, seu officialatus; absque speciali mandato Regio, occupare; aut se de eisdem, partialiter, vel totaliter ingerere praesumat.

ALBERTI REGIS DECRETUM UNICUM, ANNI 1439.

De lucro Camerae, Quinquagesima et Mardurinis.

Articulus 7.

Lucrum Camerae, in Regno Ungariae: Quinquagesimam in partibus Transylvaniensibus, ac Mardurinas Regno Sclavoniae, exigi consuetas; more alias ab antiquo consueto, exigi faciemus.

§. 1. Reducentes ad statum, tempore praefati quondam Domini Ludovici Regis, *) observatum.

LADISLAI POSTHUMI REGIS DECRETUM II. ANNI 1454.

Regnum Sclavoniae et aliae Provinciae, ac Civitates Regiae; adinstar aliorum Regnicolarum Regni Ungariae, militare teneantur.

Articulus 9.

Item, omnes Liberae Civitates, tam nostrae Regales et Reginales, quam Dominorum Despoti et Comitum Ciliae, aut aliorum Magnatum; nec non totum Regnum nostrum Sclavoniae, de quibus lucrum Camerae nostrae solvi non consuevisset; modo praemisso, connumerari debeant.

§. 1. Et similiter Philistaei, Comani, Valachi, et Tartari connumerati, debeant exercituare.

MATTHIAE I. SEU CORV. REG. DECRETUM II. ANNI 1464.

Regnum Sclavoniae et Partes Transylvaniae, in libertatibus suis conserventur.

Articulus 13.

Regnum nostrum Sclavoniae et Partes Transylvaniae; in omnibus antiquis bonis libertatibus, consuetudinibus et juribus suis conserventur. **)

*) Ejusd. Decreti, art. 12.

**) Confirmatur An. 1649. art. 33.

Judices Ordinarios Regni verberantis, poena notae infidelitatis.

Articulus 19.

Si qui Proto-Notarium, Vice-Palatinum, Banum, Vice-Banum, Comitem, vel Vice-Comitem, vel alios Judices Ordinarios Regni nostri, tempore Sedis Judiciariae, aut etiam alias; sine causa verberarent, interficerent, aut captivarent; habita superinde probatione legitima, in nota et poena perpetuae infidelitatis, convincentur.

MATTHIAE I. SEU CORV. REG. DECRETUM III. ANNI 1471.

Castra Regis et aliorum, non aliis, quam Ungaris, conservanda assignentur.

Articulus 6.

Item, quod tam Regalia, quam Baronum et aliorum omnium Nobilium Regni nostri Castra finitima, in partibus scilicet superioribus et inferioribus; sive in Regnis Sclavoniae, Dalmatiae, *) Croatiae et in partibus Transylvanis habita; ad conservandum Ungaris (personis scilicet dignis, et idoneis) et non Forensibus, collocentur.

MATTHIAE I. SEU CORV. REG. DECRETUM IV. ANNI 1478.

Judicia generalia non celebrentur, nisi in certis Comitatus.

Articulus 7.

§. 1. Dempis Comitatus, Posega, Walko, Sirmiensi, Baronya, Chandiensi, Themesiensi, Zarand et Orodienzi, in quibus diversa furticinia, latrocinia, mutilationes, hominum venditiones, decollationes, aliaque multiplicia malorum genera committi dicuntur.

MATTHIAE I. SEU CORV. REG. DECRETUM V. ANNI 1481.

Rasciani, ad decimas solvendas non teneantur, nec propter eos Ecclesiasticum interdictum Christianis imponatur.

Articulus 3.

Item, quod Rasciani et caeteri hujusmodi Schismatici, ad solutionem decimae, non adstringantur, et neque per Comites Parochiales instar aliorum, ad hujusmodi decimarum solutionem compellantur.

§. 1. Quodque ad Christianos (in quorum medio tales Schismatici morantur, aut e contra) ratione ipsorum Schismaticorum, ob non solutionem decimarum, interdictum Ecclesiasticum non imponatur.

*) De Castris Dalmatiae, quorum hic mentio, vide infra Anni 1596. art. 32. et Imaginem Ung. Novae, pag. 208. et seq.

Christiani, societatem cum Rascianis contrahentes, ex portione tantum sua, decimam solvant.

Articulus 4.

Item, quod si quando Christiani, cum praefatis talibus Rascianis et Schismaticis, societatem, sive contractum habuerint, et araturas, sive alias agriculturas pari auxilio fecerint; de parte fructuum Christianis cedenda, decimae solvantur: De reliqua vero parte, talibus scilicet Schismaticis cedenda; tales decimae non exigantur.

§. 1. Hoc tamen adjecto, et per expressum declarato; quod tales Rasciani, sive Schismatici, non censeantur, et neque sint in perpetuum ab hujusmodi decimarum solutione exempti, sed tantummodo per aliquos annos, et interim, quousque scilicet bono modo, se tales alienigenae et transfugae, in Regno Ungariae, et dominiis Sacrae Coronae subjectis firmabunt; et ut talium transfugarum exemplo, etiam alii, ditioni Turcorum subjecti, ad veniendum tanto promptiores efficiantur, quanto tales, qui jam venerunt, tanta praerogativa conspexerint esse donatos.

ARTICULI, DE OFFICIO PALATINATUS. ANNO 1485.

Dalmatiae Judex.

Articulus 12.

Duodecimo; tota Dalmatia subjacere debet judicio Palatini: Et pro proventibus, habet in illa certas insulas. *)

MATTHIAE I. SEU CORV. REG. DECRETUM VI. SIVE MAJUS, ANNI 1486.

Causae potentiarum, damnorum et injuriarum, in primis Octavis: Si vero in facto possessionario fuerint; in secundis diffiniantur. Et evocationes, omnes Judices dare possint.

Articulus 6.

§. 3. Evocationes vero cum insinuatione, in quibuscunque factis fuerint; sub sigillis omnium Judicum Ordinariorum, tam scilicet Regionum, quam Palatinalium, et Judicum Curiae, atque etiam Banorum Sclavoniae, Croatiae, et Dalmatiae, sed et Waywodae Transylvani, libere decernantur.

Bani, et Comites, in Ecclesias Dei, quarum jus patronatus ad Regem spectat; se ingerere non praesumant.

Articulus 37.

Item, statutum, et diffinitum est, prout etiam per Serenissimum quondam Dominum Sigismundum Imperatorem sancitum fuisse dignoscitur.

*) Maxima pars Dalmatiae subiacebat tunc dominatui Reip. Venetiarum.

§. 1. Quod nullus Banus, Comes, Waywoda, seu alius Officialis Regius, cujuscunque tituli, autoritatis, dignitatis, et praeeminentiae existat; Ecclesias Archi-Episcopales, Episcopales, Abbatiales, Praepositales et alias quascunque juri patronatus Regio conservatas, et disponendas, earumque pertinentias, fructus, et redditus; sed neque decimas et possessiones, intra terminos et limites sui Honoris, seu Officiolatus, absque speciali mandato Regiae Majestatis occupare, aut de eisdem partialiter, aut totaliter se ingerere praesumat.

Judicatus Comitatus Zagoriae, in Regno Sclavoniae, cesset: et quod appellatio fiat ad Banum.

Articulus 50.

Item conclusum est: Quod judicium, et judicatus Comitum Zagoriae, in Varas-dino hactenus celebrari solitum, aboleatur, et amodo, nullo unquam tempore, celebretur.

§. 1. Quodque causantes in illo Comitatu, ad Sedem, seu judicium Banorum Sclavoniae, spectare debeant et teneantur.

Judices Regni Ordinarii qui sint? Et quod nemo in Sedem Judicariam, nisi vocatus, intrare possit.

Articulus 68.

§. 3. Isti autem subscripti, videlicet; Magister Tavernicorum, Magnus Seneschalcus, Banus Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae, et Waywoda Transylvanus, non censentur Judices Ordinarii, et idcirco ad Sedem judicariam Regiae Majestatis, non vocati, intrare non debent, neque tenentur.

Judices Regni Ordinarii, et eorum Vices-Gerentes, nec non Comites, Vice-Comites, Proto-Notarii, Assessores, alique, Regni judicia exercentes; juramentum suis locis praestent.

Articulus 73.

§. 1. Quod perpetuis semper successivis temporibus, omnes Judices, et Justitiiarii hujus Regni, tam Ecclesiastici, quam Saeculares, qui videlicet in Palatinum, Judicem Curiae Regiae, Magistrum Tavernicorum, Cancellarium, aut Vice-Cancellarium, in Proto-Notarios, seu Vices-Gerentes Judicum praetactorum, et etiam Assessores eorundem; Banum Sclavoniae, Waywodam Transylvanum, et in Comites quorumlibet Comitatum, ac Judices Nobilium eligentur, et assumuntur, eorundemque Vices-Gerentes, et substituti; tempore assumptionis ipsorum ad hujusmodi officia, in conspectu Regiae Majestatis, juramentum honestum, de servanda fidelitate et administranda justitia, praestare debeant.

ULADISLAI II. REGIS CONFIRMATIO JURIORUM CONSUECUDINUM, & LIBERTATUM REGNI, ANNO 1490.

§. 12. Item, quod Waywodatum Transylvaniensem, Comitatum Siculorum et Themesiensem, Posoniensem; praeterea Banatum Sclavoniae et Dalmatiae et Croatiae, nec non Sirmiensem, Nandor Albensem et de Jajcza, aliaque loca et Castra finitima, nec non Civitates Regales; non aliis, praeterquam Ungaris pro officiolatu dare et conferre valeamus, bene tamen meritis.

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM I. SIVE MAJUS, ANNI 1492.

Rex, omnes Status et Ordines Regni, in eorum antiquis libertatibus conservet: Novitates per MATTHIAM Regem introductas aboleat: Ordinariis proventibus sit contentus.

A r t i c u l u s 1.

Imprimis, quod Regia Majestas, Regnum Hungariae, cum caeteris Regnis, scilicet, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae et partibus Transylvanis, ac Provinciis sibi subjectis, Dominosque Praelatos et Barones, omnes Ecclesias, Ecclesiasticasque personas, ac Nobiles et Civitates, nec non caeteros incolas et inhabitatores eorundem Regnorum, et partium Transylvanarum, conservabit in antiquis juribus, privilegiis, immunitatibus et consuetudinibus approbatis, in quibus scilicet, per Divos quondam Reges conservati, quibusque gavisii et usi fuerunt.

§. 1. Ita, quod nullas prorsus novitates (quemadmodum quondam Dominus MATTHIAS Rex) in eorundem detrimentum, et oppressionem, contra hujusmodi antiquas libertates ipsorum, sub aliquo quaesito colore, introducat.

§. 2. Introductas vero per eundem quondam Serenissimum Dominum MATTHIAM Regem, aboleat.

§. 3. Contributionem vero, seu taxam unius floreni, nulla ratione exigat: Sed antiquis, justis, ordinariis, et consuetis proventibus Regalibus sit contenta. *)

Dignitates et officia, Ungaris conferentur.

A r t i c u l u s 8.

Waywodatum Transylvaniensem et Comitatum Siculorum, ac Themesiensem, praeterea Banatum Sclavoniae, Dalmatiae et Croatiae; nec non Sirmiensem, Nandor-Albensem et de Jajcza, aliaque loca et castra finitima; nec non Civitates Regales, non aliis, praeterquam Ungaris, pro officiolatu, Regia Majestas dare et conferre valeat, bene tamen meritis.

Duces et Comites quomodo in bellum prodeant, qui similiter Banderia habent?

A r t i c u l u s 21.

Sunt etiam Domini Duces in hoc Regno, videlicet: illustrissimi Domini, Joannes

*) Andr. II. a. 3. Szilágyi, a. 5. Mat. Decr. 4. a. 2. Ulad. Decr. 1. in Artic. Sclavon. a. 2. Ulad. Decr. 5. a. 1.

Corvinus et Laurentius de Wylak. Sunt praeterea Comites Perpetui et Liberi, utputa: Spectabiles et Magnifici Domini, Stephanus de Zapolya terrae Scepusiensis, nec non Joannes et Sigismundus de Bozyn et de Sancto Georgio, cum fratribus eorum, ac Comites de Frangepanibus et de Corbavia, qui instar Baronum Banderia habentium, secundum exigentiam facultatum et numerum Jobagionum ipsorum, exercituare tenebuntur.

Proventus Regii, Lucrum Camerae, Quinquagesima et Mardurinae, quomodo exigantur?

A r t i c u l u s 26.

Lucrum Camerae in Regno Ungariae, Quinquagesimam in partibus Transylvanis, ac Mardurinas in Regno Sclavoniae exigi consuetas; Majestas Regia, more ab antiquo consueto, temporibus videlicet quondam Dominorum SIGISMUNDI et ALBERTI Regum, exigi faciat. *)

De Palatini auctoritate, Judicibus, Officialibus Regiis, Comitibus et Assessoribus, Vices-Gerentibus, Proto-Notariis Judicum Ordinariorum, ac forma iuramenti eorum.

A r t i c u l u s 33.

§. 1. Et ut omnis suspicio, quae contra ipsum Palatinum et alios Judices, et Justitiarios ipsius Regni, de favore, vel odio, aut quomodocunque concipi possit, de cordibus quorumlibet penitus removeatur et tollatur; semper successivis temporibus, omnes et singuli Judices, et Justitiiarii istius Regni, tam Ecclesiastici, quam Saeculares, qui videlicet in Palatinum, Judicem Curiae Regiae, Magistrum Tavernicorum Regalium, Cancellarium, vel Vice-Cancellarium Regalem, in Proto-Notarios, vel Vices-Gerentes Judicum praetactorum, ac etiam Assessores eorundem in judicio, in Waywodam Partium Transylvanarum, Comitem Siculorum, Banum Regnorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, Banum Machoviensem, ac Comites quorumlibet Comitatum, et Judices Nobilium eligentur et assumuntur, eorundemque in judicatu Vices-Gerentes, substituti et assessores, tempore receptionis eorundem, ad hujusmodi honores et officia administrationis judicii et justitiae; in manibus Regiis, vel deputatorum ab ipsa Majestate Regia, juramentum praestare teneantur. **)

Octavae duae, in Transylvania, et Sclavonia, celebrentur.

A r t i c u l u s 41.

Item, quod in Transylvania et Sclavonia, similiter singulis annis, aliae duae Octavae, videlicet: Epiphaniarum Domini et Sancti Jacobi celebrentur.

*) Andr. II. a. 27. Ludov. I. a. 12. Albert. a. 7.

**) Sigis. Decr. 6. a. 1. Mat. Decr. 6. a. 73.

§. 1. Et similiter, vigesima de hujusmodi festivitatum inchoentur, et durent quousque necessarium videbitur. *)

Judices Regni Ordinarii qui sint? Et qui ad judicium intrare possint? Ac de custodia ostii domus Judiciariae.

Articulus 42.

§. 3. Isti autem subscripti, videlicet: Magister Tavernicorum, Magnus Seneschalcus, Banus Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae et Waywoda Transylvanus; ad Sedem Judiciariam Regiae Majestatis non vocati intrare non teneantur.

Judices Regni Ordinarios diffamantium, vulnerantium et interimentium poena.

Articulus 70.

§. 4. Si qui vero Judices Regni Ordinarios, aut eorundem Vices-Gerentes, scilicet: Vice-Palatinum, Vice-Comitem, Vice-Banum, Magistros Proto-Notarios, aut alios Judices Ordinarios Regni, quacunque causa verberarent, interficerent, necem, vel verbera eis minarentur, aut captivarent, vel in personis eorum, qualitercunque offenderent; habita superinde probatione legitima, in nota et poena perpetuae infidelitatis convincantur. **)

ARTICULI NOBILIUM REGNI SCLAVONIAE:

In Decreto praesenti, secundum deliberationem Regiae Majestatis, ac Dominorum Praelatorum et Baronum, Regnique Nobilium inserti, sequuntur hoc modo:

Sclavoniae Regnum Rex in suis libertatibus conservet.

Articulus 1.

Majestas Regia, inter caetera sua Regna, dictum Regnum Sclavoniae, in anti-
quis eorum libertatibus, immunitatibus, privilegiis et consuetudinibus conservare pollicetur. ***)

Contributionis, quae in Ungaria offertur; in Sclavonia, dimidia pars exigatur, pro numero portarum.

Articulus 2.

Si Majestas Sua, incolis Regni sui Ungariae, quibuscunque ex rationibus, nunc et temporum in successu, aliquas solutiones fieri statuerit; extunc talium solu-

*) Octavae Banales in Sclavonia; An. 1715. a. 121. Et An. 1723. a. 89.

**) Mat. Decr. 6. a. 54. Confer. Anni 1723. a. 10. circa medium. Et Anni 1715. a. 55. Ubi hic articulus confirmatur.

***) Anni 1715. a. 120. et 125.

tionum medietatem in Regno suo Sclavoniae, juxta ipsorum consuetudinem, semper et usque ad haec tempora observatam, exigere habeat et teneatur.

De salium Cameris in Regno Sclavoniae.

Articulus 3.

Camerae salium in illo Regno fiant, prout tempore quondam Divi SIGISMUNDI Regis, ubicunque necessarium fuerit: Fiant tamen secundum hoc; ut etiam dispositum est in Ungaria.

Camerarii salis Regii, in domibus incolarum, sales non possunt quaerere.

Articulus 4.

Quod Camerarii, in domibus incolarum, sales quaerere non valeant, sed si eosdem in campo, aut foris, vel in nundinis invenire poterint; eosdem auferendi liberam habeant facultatem.

§. 1. Quaerant tamen, sed sine calumnia, et coram Judicibus Nobilium illius Comitatus.

§. 2. Particulas, seu minutas salium, auferre non valeant.

Sales Regios et maritimos, pro frugibus commutare possint.

Articulus 5.

Sales quarumcunque Camerarum Regalium, tam qui ducuntur navibus, quam curribus, ac etiam maritimi, quos scilicet maritimos sales pauperes illius Regni, propter eorum inopiam et pecuniarum defectum, solent pro bladis permutare; libere emere, vendere, et eisdem uti possint.

§. 1. De quibus maritimis salibus, Tricesimae Majestatis Regiae prove-niunt, ita; si sales Regales deficerent, et Camerarius Regnicolis sales dare nequiret, et non aliter.

Vina, blada, animaliaque, solutis Tricesimis, e Regno educere possint et vendere.

Articulus 6.

Vina, blada, et animalia, cujuscunque generis, persolutis Tricesimis, ac tributis justis et consuetis, quo volunt et poterunt, libere abigere et vendere possint.

Tricesimae, in locis antiquis, more veteri exigantur: De minutis autem rebus, infra valorem unius floreni, non exigantur.

Articulus 7.

Tricesimae exigantur, juxta antiquam consuetudinem, sicuti temporibus Domi-norum LUDOVICI, SIGISMUNDI et ALBERTI Regum, in locis alias consuetis.

§. 1. De minutis autem rebus, infra valorem unius floreni, Tricesimatores nullam Tricesimam exigere praesumant.

Quod Regia Majestas, omnia eorum privilegia confirmare debeat.

A R T I C U L U S 8.

Quod Regia Majestas, omnia jura et privilegia illius Regni Sclavoniae, a Divis Regibus, Suae scilicet Majestatis Praedecessoribus eidem concessa, confirmare dignetur.

Comites procedere ad executiones, nisi de Sede, et cum literis Regnicolarum, non possint.

A R T I C U L U S 9.

Comites non possint procedere ad quascunque executiones, nisi de Sede et Commissionem, ac cum literis Regnicolarum et Sedis, prout ab antiquo fuit observatum.

In Castrorum, Castellorum et possessionum occupatorum remissione; idem modus observetur, qui in Regno Ungariae.

A R T I C U L U S 10.

In requisitionibus et rectificationibus Castrorum, Castellorum, oppidorum, villarum, seu possessionum, aliorumque cunctorum jurium possessionariorum, per quoscunque, post obitum dicti quondam Domini MATTHIAE Regis, a sese qualitercunque occupatorum; servetur idem modus, prout in Regno Ungariae, in Articulo superinde confecto, declaratus est.

Damna Nobilibus, et aliis post obitum MATTHIAE Regis illata, requiri possint, modo eodem, quo in Regno Ungariae.

A R T I C U L U S 11.

Quia plures sunt in Regno, qui post mortem quondam Domini MATTHIAE Regis, temeritate propria, aliis in domibus eorum quiete morantibus, plurima damna, nocumenta, et injurias irrogare, et inferre praesumpserunt.

§. 1. Propterea statutum est: Quod hujusmodi damna, nocumenta et injurias, sive in personis, sive bonis et rebus, quomodocunque passi, occasione talium damnorum, nocumentorum et injuriarum, eos, qui irrogarunt, judicio convenire, et ab eisdem sua damna, nocumenta et injurias, jure mediante requirere, libere possint et valeant.

§. 2. Ita, quod postquam tales evocati fuerint; in primis Octavis, ex parte eorum, absque qualibet dilatione judicium administretur. Et hoc fiat eo modo; sicut in Regno Ungariae.

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM II. ANNI 1495.

Rasciani, Rutheni et Valachi, decimas non solvant.

A R T I C U L U S 45.

Sunt plurima loca in confiniis Regni sita, in quibus Rasciani, Rutheni, Valachi,

et alii schismatici in terris Christianorum habitant, et de eisdem terris hactenus, juxta eorum ritum viventes, nullas penitus decimas solvere consueverunt, quos tamen ipsi Domini Praelati ad decimas solvendas cogere niterentur.

§. 1. Et quia ipsae decimae in patrimonium Christi dedicatae, a Christi fidelibus, et non aliis schismaticis hominibus (praesertim vero illis, ad vocationem, Regiae Majestatis, ac Waywodarum, Banorum, et caeterorum Officialium, ipsa confinia Regni tenentium, dicta loca incolentibus) exigi solent: Ob hoc ordinatum est, et conclusum.

§. 2. Quod amodo de caetero, ab ipsis Rascianis, Ruthenis, Valachis, et aliis schismaticis, in quibuscunque terris Christianorum residentibus, nullae penitus decimae exigantur. *)

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM III. SIVE MINUS, ANNI 1498.

De Octavarum et brevium judiciorum celebrationibus: nec non Assessoribus eligendis et eorum salariis.

Articulus 2.

§. 8. In Transylvania autem et Sclavonia, consimiliter duae Octavae majores, videlicet, festorum Epiphaniarum Domini et Beati Jacobi Apostoli: Nec non duo judicia brevia, festivitatum Beatorum Georgii Martyris et Michaelis Archangeli celebrentur. **)

Capitulum Bosnense, per totum Regnum exequutiones facere valeat.

Articulus 12.

De Capitulo Bosznensi ***) statutum est: Quod ex quo ejus Canonici totaliter destructi esse dignoscuntur, pro reformatione Ecclesiae illius (quae in honorem Sancti Petri constructa est) habeant facultatem ubique per totum Regnum, pro testimonio Capitulari ambulare: Adinstar Capituli Budensis.

Banderia Archi-Episcoporum, Episcoporum, Abbatum, Praepositorum, Capitulorum: Et numerus equitum.

Articulus 20.

Sunt autem isti Viri Ecclesiastici, qui Banderia eorum ordine infrascripto semper levare, et cum eisdem exercituare tenebuntur (caeteris exmissis).

§. 7. Episcopus Zagrabiensis, Banderium unum. — §. 12. Episcopus Sirmiensis, equites quinquaginta. — §. 19. Prior Auranae, Banderium unum.

*) Confer. Anni 1723. a. 85.

**) Anni 1715. a. 121. Et Anni 1723. a. 27.

***) Quod Deakovii, in Comitatu Valkonensi residebat.

De Baronibus, qui cum Viris Ecclesiasticis Banderiatis exercituare, seu militare tenentur.

Articulus 22.

§. 1. Item Comites de Bozin et de Sancto Georgio: ac Comites de Frangepanibus et de Corbavia. — §. 3. Despotus autem, equites mille dare tenebitur. — §. 4. Dux Laurentius 500 (item). — §. 11. Joannes Ernst de Chaktornya. — §. 13. Emericus de Peren. — §. 14. Gabriel de Peren. — §. 19. Ladislaus de Kanisa. — §. 20. Joannes de eadem. — §. 21. Georgius de eadem Kanisa. — §. 22. Thomas Groff, Comes de Bozin. — §. 23. Petrus similiter Groff, de eadem. — §. 24. Franciscus similiter Groff. — §. 26. Georgius Pankircher de Zaltnok. — §. 32. Blasius de Raska. — §. 33. Andreas Both de Bajna. — §. 37. Stephanus Jaxith de Nagylak. — §. 38. Franciscus Berizlo de Grabaria. — §. 39. Joannes Berizlo de eadem. — §. 40. Albertus de Zokol. — §. 41. Despotus autem cum Huszaronibus mille. — §. 42. Belmusavith, cum omnibus Huszaronibus suis.

Tricesimarum antiqua loca.

Articulus 34.

§. 4. Item in Slavonia: Zagrabia, Nedelcze, Varasd, Muraszombath, sunt capitales Tricesimae.

§. 5. Szombathel loco Kuszegh, Pinkvafölde, Radafalva, Hidegkuth, RácKANISA, Vinicze, Krapina, Stubicza, Stanisniák, Topozka, Koszthanycza, sunt filiales ad easdem.

§. 6. Nandoralba, est capitalis Tricesima: Kelpen, Sabácz, Archy, Barich, Szent-Demeter, Rácha, Pothos, Apaiocz, Uyvár, sunt filiales ad eandem.

De iudicio, inter Nobiles et Civitates Regias, cognoscendo.

Articulus 38.

Quod liberae Civitates, videlicet Buda, Pesth, Cassovia, Poson, Sopron, Bárhfa, Eperies, Tyrnavia, nec non Leuchovia, Mons-Graeciae, et omnes aliae liberae Civitates, earum denique incolae; Nobilibus et possessionatis hominibus, injurias aliquas, seu damna inferentes; si talis Civitas, seu incola et civis, injuriam et damna inferens, habuerit possessiones et jura possessionaria in aliquo Comitatu, et ex illis bonis Nobilem laeserit, seu damnificaverit; si videlicet tales laesiones, seu damnificationes, factum minoris potentiae tangere dignoscuntur; teneatur propterea in illo Comitatu, ubi illa bona habet, coram Comite juri stare.

§. 1. Si vero talis Civitas, seu civis, nulla jura possessionaria in aliquo Comitatu habuerit, et Nobilis, vel aliquis homo possessionatus, contra privatam personam, vel caeteros tantummodo et non cum tota communitate seu Civitate, causas, seu lites habuerit; extunc, talis Nobilis et possessionatus homo, contra totam Civitatem; vel e contra Civitas ipsa contra Nobiles et alios possessionatos homines, causam aliquam ratione actuum potentiariorum majorum, vel juris pos-

sessionarii, movere praetenderet; extunc talis causa, coram Personali Praesentia Regiae Majestatis, habita superinde legitima evocatione, moveatur et ordine juris terminetur.

§. 2. Et, si aliqua partium in hujusmodi causa contra sese in processu juris, coram ipsa Personali Praesentia, quovis modo succubuerit, si talis causa factum juris possessionarii tangere dignoscitur; extunc talis pars, non in majori onere, quam solummodo in ducentis florenis auri convincatur.

Castra finitima amittentes Officiales, puniri debent denegatione gratiae Regiae.

A r t i c u l u s 42.

§. 2. Sunt autem hi, qui huic Regno in amissionibus castrorum notabilia damna intulerunt: Nam quondam Ladislaus Egervára, castra Thersacz et Nethva: Franciscus Haraszthi, castrum Koszoruvár: Georgius vero Popovigh, consimiliter castrum Komothin, tempore Majestatis Regiae, amiserunt.

Officia duo tenere possunt, Palatinus, Comes Curiae et Banus Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae.

A r t i c u l u s 70.

Nullus Baronum, aut Nobilium Regni (secundum contenta Decreti, quondam Domini ANDREAE Regis) duas dignitates, seu officiolatus; praeter Palatinum et Judicem Curiae, ac Banum Regnorum, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae; tenere possit et valeat. *)

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM IV. ANNI 1500.

Causae appellatae, Regnorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae et Transylvaniae, coram Judice Curiae Regis et quando discutantur?

A r t i c u l u s 6.

Causae Nobilium, Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae, partiumque Transylvaniae, in Curiam Regiam, per viam appellationis transmissae et deductae, coram Judice eorum Ordinario, Domino scilicet Comite et Judice Curiae Regiae Majestatis, sic determinentur; ut qualibet die Octavarum, vel brevium judiciorum, extra omnem seriem et ordinem Regesti, una causa alternatim discutiatur.

In Sclavoniae et Transylvaniae Regnis, quomodo judicia celebrentur?

A r t i c u l u s 9.

Quoniam celebrationibus Octavarum et brevium judiciorum, in Regno Sclavoniae et partibus Transylvanis, juxta formam Decreti minoris fiendae, libertati et consuetudini ejusdem Regni Sclavoniae, partibusque Transylvaniae praejudicare plane dignoscuntur.

*) Andr. II. Anni 1222. a. 30.

§. 1. Propterea statutum est: Quod in Transylvania, solummodo Octavae festi Epiphaniarum Domini annuatim celebrentur, reliquae autem Octavae deponantur.

§. 2. In Regno autem Sclavoniae valeant aliae quoque Octavae celebrari.

§. 3. Attamen non eo ordine, quo in Decreto positum erat, sed juxta antiquam et approbatam consuetudinem eorum, alias semper observatam, celebrentur.

Juramenta in Ungaria, Croatia, Sclavonia et Transylvania, in eodem termino deponi alicui adjudicata; quomodo sint deponenda?

A r t i c u l u s 18.

Quoniam plurimi Regnicolarum, tam in Ungariae, quam Croatiae ac Sclavoniae Regnis, partibusque Transylvaniae, bona et jura possessionaria possident, in quibus Octavae uno et eodem termino saepenumero celebrari consueverunt.

§. 1. Quapropter statutum est: Quod, si in hujusmodi Octavis cuiquam talium Regnicolarum, adversus causantes, juramenta in uno et eodem termino, hic et illic praestanda adjudicarentur; extunc, si quod illorum in termino ad id praefixo deponere non poterit; in onere et gravamine, exhinc subsequitis, non convincatur.

§. 2. Sed deposito uno eorundem, valeat postea in alio termino, juxta loci distantiam deponere et reliquum.

§. 3. Et hoc, eo modo; quod postquam juramentum unum quis deposuerit; subito teneatur accedere Judicem suum Ordinarium, qui pro depositione secundi juramenti terminum competentem, mediantibus literis exinde emanandis, eidem praefigat: In quo etiam termino, ejusmodi juramentum deponat, altera parte superinde prius avisata. *)

Exercituandi, sive militandi modus, quoad gentes suppeditandas per Regnicolas.

A r t i c u l u s 21.

§. 1. Quod universi Regnicolae, tam Ecclesiastici, quam Saeculares, qui in serie ipsius minoris Decreti, inter Dominos Praelatos et Barones, caeterosque Banderiatos, ad exercituandum non fuere computati (demptis duntaxat Egregiis, Joanne Bornemisza de Berzencze, Thesaurario: Petro Pogan de Cheb: Joanne Podmaniczky de Podmanin: Georgio More de Chula: Marco Horvath de Kamichacz: Emerico et Martino Czobor de Czobor Sz. Mihál: Francisco Balassa de Gyarmath: Laurentio Bradach de Ladomercz: Francisco de Harazth et Osvaldo de Korlatkö, Aulicis Regiae Majestatis, qui de bonis et possessionibus ipsorum, gentes pro Regni defensione, per se modo infrascripto conservare debebunt, universa eorum bona, possessionesque et jura possessionaria, in medium Nobilium non Banderiatorum, consequenterque illorum Comitatum, in quibus hujusmodi bona et possessiones habentur; et connumerare, computareque; et pecunias, in medium eorundem ad exercituandum de illis dare teneantur: Nec quisquam illorum de caetero e medio eorundem, quovis quaesito colore, se abstrahere et excipere praesumat.

*) Avisata, id est; admonita, seu certificata.

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM V. ANNI 1504.

Pro Transmissionibus Regnorum Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae et Transylvaniae revidendis; quadraginta diebus judiciorum, quatuor addantur, in quibus causae ejusmodi discutiantur.

Articulus 30.

Ex quo causae Nobilium Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae, ac partis Transylvaniae, in Curiam Regiam per viam appellationis transmissae, de Octavis ad quas transmittuntur, in alias sequentes Octavas saepenumero protelantur; cum potissime ob multitudinem causarum Nobilium hujus Regni, illae levare et adjudicari nequeant.

§. 1. Eapropter statutum est: Ut ultra illos quadraginta dies, quibus Octavae majores celebrari solent; quatuor dies addantur.

§. 2. In quibus, Magistri Proto-Notarii, Assessores Sedis Judiciariae Regiae Majestatis, interesse teneantur: Causaeque praemissae Nobilium dictorum Regnorum, coram Judice eorum Ordinario, diebus in eisdem judicentur effective, atque terminentur.

ULADISLAI II. REGIS DECRETUM VI. ANNI 1507.

Sententiae Judicum executioni demandari debent; etiam mediante Brachio Regali.

Articulus 1.

§. 10. Et quod Domini, Waywoda Transylvanus, et Comes Siculorum, ac Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae Banus, in eorundem officiolatibus, simili perfruantur facultate.

Officia Majestas Regia cum Consilio distribuat.

Articulus 5.

§. 2. Praeterea, universa officia finitima, Waywodatum scilicet Transylvaniensem, Comitatum Siculorum, Banatum Regnorum Dalmatiae, Croatiae, etc. Comitatum Themesiensem, ac aliorum castrorum finitimorum Capitaneatum; personis benemeritis, cum consilio eorundem Dominorum Assessorum, et caeterorum Consiliariorum suorum, conferat.

§. 3. Ita tamen; ut haec castra finitima, videlicet Jaycza, Zeureniense, Nandoralbense (Belgrad), Sabacz, et Zebernik (Srebernik), *) Regia Majestas duabus semper personis pro officiolatu donet.

*) Vide Mat. Decr. 4. a. 6.

LUDOVICI II. REGIS DECRETUM II. BACHIENSE, ANNI 1518.

In causa triumphans, executionem facienti, viribus et facultate sua assistere debet.

A r t i c u l u s 6.

De Dominis quoque, Iudice Curiae Regiae, in Ungaria; nec non Bano Regnorum, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae, ac Waywoda Transylvano, sub eorum officiolatibus, in Sclavonia et Transylvania, per omnia idem est intelligendum.

3. Quod, si in Sclavonia, vel Transylvania continget; Nobiles quoque Regnorum illorum, pariter succurrere sunt obligati.

Bani ambo, ex castris finitimis non prodeant: et Provisores ad castra finitima deputentur.

A r t i c u l u s 21.

Bani castrorum finitimorum, semper in eisdem castris finitimis maneant:

§. 1. Et unus eorum, sub nota perpetuae infidelitatis, nunquam de castro egredi audeat.

§. 2. Et quod ad omnia castra ipsa finitima, Provisores per Regiam Majestatem constituentur, qui tam ad ingenia; quam etiam victualia, et alia eorum necessaria (modo, tempore quondam Domini MATTHIAE Regis observato) providere teneantur.

LUDOVICI II. REGIS DECRETUM III. BACHIENSE, ANNI 1519.

In Sclavonia et Transylvania, eodem modo, uti in Ungaria; fiat executio judiciorum.

A r t i c u l u s 22.

Quod executio in causis et judiciorum deliberationibus, tam in Sclavonia et Transylvania, sub eisdem conditionibus et poenis, quibus in Ungaria; semper fieri debeat.

LUDOVICI II. REGIS DECRETUM IV. BUDENSE, ANNI 1522.

Infideles, qui castra Nandoralbense et Sabacz amiserunt, pronunciantur.

A r t i c u l u s 60.

Universa castra, castella, oppida, villas, possessiones, ac cuncta jura possessionaria illorum, qui castra Nandoralbense, et Sabacz nuper amiserunt; tanquam infidelium, vigore generalis Decreti condemnatorum; Regia Majestas ad manus suas Regias defacto accipiat:

§. 1. Et illa, nemini nunc distribuat; sed salvum conductum illis, si voverint et postulaverint, concedat:

§. 2. Et post factum inter eos superinde iudicium, postquam Majestas Sua Regia, etiam hoc modo condemnatos agnoverit; et deinde in ipsa expeditione proxime affutura, et aliis quoque in rebus, ac factis, Majestati Suae et Regno quospiam bene, fideliter, utiliterque servivisse agnoverit; illis tandem Majestas Sua, juxta voluntatis suae beneplacitum (si pro se non servaverit) illa conferat:

§. 3. Ut spe collationis honorum, servitores animati, pro Reipubl. et communi bono Suae Majestatis et Regni sui, ferventius incumbant; et contra hostes ad mortem usque decertare non horrescant.

FERDINANDI I. IMPER. & REG. CONSTITUTIONES IN DIAETA BUDENSI ANNO 1527.

Factiosis, terminus ad veniendum in fidelitatem Regiae Majestatis, assignatus.

A r t i c u l u s 1.

Inprimis conclusum est: Ut nonnulli Nobiles, qui partes Waywodae sequuntur, et cum eo in Partibus Transylvanis agunt:

§. 1. Et item Simon, Episcopus Zagrabiensis, Joannes Bánffi de Alsó Lindva, Antonius similiter Bánffi de Bolondok, Joannes de Tah et Franciscus de Homonna, qui soli ex ordine Dominorum utriusque status ad praestandam fidelitatem Regiae Majestati debitam, hactenus ad Suam Majestatem venire noluerunt.

§. 2. Generaliter vero, omnes Comites Parochiales hujus Regni et Partium sibi subjectarum, ipsam fidelitatem et obedientiam, praefato Domino Nostro clementissimo declarandam; ad festum Beatae Catharinae Virginis et Martyris, coram Sua Majestate sese praesentare debeant et teneantur.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM III. ANNI 1536.

Assessores etiam, in consilium admittantur.

A r t i c u l u s 48.

§. 2. Quos denique; et cum eis simul etiam ex Sclavonia unum, qui ex potioribus ad id fuerit electus; Majestas Sua Regia non gravabitur in tractatibus pacis suo tempore admittere.

Banus in Regno Sclavoniae praeficiatur.

A r t i c u l u s 50.

Item, in Regno Sclavoniae, pro ejusdem Regni defensione et tranquillitate publica restituenda; et ut ibi quoque omnia suo ordine gerantur; Majestas Regia curabit mature de Bano praeficiendo providere.

CONSTITUTIONES, IN CONGREGATIONE GENERALI, UNIVERSITATIS DOMINORUM & NOBILIIUM REGNI SCLAVONIAE,

Pro festo Epiphaniarum Domini, Anno ejusdem 1538. CRISII celebrata, editae.

Contributio Regi oblata.

Articulus 1.

Inprimis, obtulimus Sacratissimae Regiae Majestati, Domino Nostro Gratosissimo, subsidium duorum florenorum per anni circulum, in duobus terminis, de omnium bonis persolvendis:

§. 1. Ita, ut si Majestati Suae visum fuerit, faciat denuo Regnum dicari, et in ipsa dicatione illi inordinati liberi, qui hactenus eximi solebant (demptis Villicis ac Praeconibus, illisque, qui in domibus, allodiis, et Curiis Dominorum Nobilitaribus, ac Nobilium, residentiam faciunt) pro liberis et exemptis, minime serventur.

§. 2 Rustici etiam, non habentes bona sex florenos valentia; ne dicentur.

§. 3. Media autem pars illius subsidii, hoc est; unus florenus, ubique, statim postquam dicatione bonorum quorumcunque facta fuerit; decimo quinto die immediate sequenti, ad manus exactorum debeat administrari.

§. 4. Praeterito autem ipso decimo quinto die, mox Domini Bani, ad exigendum ipsum subsidium, more solito Spanos extramittere possint.

§. 5. Alter vero florenus, penes eandem dicationem, ad festum Pentecostes nunc venturum solvi debeat et administrari.

Exercitatio Sclavorum.

Articulus 2.

Unusquisque Dominorum, ac Nobilium, de singulis triginta sex Jobagionibus, seu fumis, juxta praemissam dicationem numeratis, pro custodia, et tuitione Regni; singulum unum equitem bene armatum, galeatum, loricatum, clypeatum et hastatum, per integri anni revolutionem, in confinibus penes Capitaneum Regni (ubi Domini Bani jusserint) continuo conservare debeant et teneantur.

§. 1. In conservatione autem hujusmodi equitum, nec Domini Bani, aut Vice-Bani, nec Magister Proto-Notarius, aut Judices Nobilium, nec alii cujusvis status, et conditionis homines, atque officiales, exempti esse valeant.

Magnatum et Dominorum in bellum profectio.

Articulus 3.

Omnes etiam Domini Magnates; et ipsi quoque Domini, qui Banderia propria levare non sunt soliti; gentes hujuscemodi de bonis eorum dari debendas, sub Capitaneum Regni dari debeant et teneantur.

Nobiles, quomodo in bellum vadant?

Articulus 4.

Conclusum insuper est; ut universi Domini, Nobiles, ac Regnicolae continuo parati se in bellum teneant, ut si hostis ipse, majoribus viribus atque copiis viscera Regni intraverit; aut castrum, sive fortalitium aliquod obsederit; et necessitas ipsa postulaverit; mox viritim, et cum quinta parte rusticorum, vel autem necessitate ipsa magis exigente, cum pleno numero (prout iidem rustici, per dicatores numerati fuerint) armati insurgere; et penes Capitaneum Regni, illo, quo opus fuerit, et quo Domini Bani jusserint; sine mora proficisci debeant et teneantur. *)

Capitaneus, bellum quomodo promulget?

Articulus 5.

Dum autem haec necessitas insurrectionis accesserit, Dominus Capitaneus Regni, accepta informatione et commissione Dominorum Baronum; curet ad singulum Judicem Nobilium, unum specialem, ad idque idoneum hominem mittere:

§. Penes quem, ipse Judex Nobilium, in suo processu, seu judicatu, proclamationes superinde facere, hujuscemodique gentes per omnia remedia levare tenebitur.

§. 2. Quas tandem idem homo Domini Capitanei, ad loca necessaria ducere debet.

Vectura machinarum bellicarum.

Articulus 6.

Ad vehenda vero ingenia, quae Regia Majestas, Dominus Noster Gratosissimus, ad praesentem particularem expeditionem dare dignata est: Civitas Crisiensis equos sedecim, et Civitas Zagrabiensis sive Montis Graecensis, viginti quatuor, una cum rhedis, et aliis ejusdem generis attinentiis: Ad vehendos vero pulveres, et alios ingeniorum illorum apparatus, Fratres Heremitae de Lepaglava, **) et alii Heremitae in hoc Regno degentes, duos currus, et equos duodecim similiter cum omnibus attinentiis, semper paratos tenere et conservare; ac ingenia ipsa, atque pulveres, eo, quo Domini Bani jusserint, vehi et conduci facere omnibus temporibus debeant et teneantur.

§. Quae quidem Civitates, ac Fratres Heremitae, ratione hujusmodi conductionis pixidum, sive ingeniorum, a conductu victualium infra conscriptorum, liberi sint et exempti.

Arces finitimae perlustrandae.

Articulus 7.

Supplicandum denique est Sacratissimae Regiae Majestati, Domino Nostro Gra-

*) Confirmatur hic insurgendi modus, quibusdam additis; An. 1659. a. 85. Et An. 1662. a. 6.

**) Religiosi S. Pauli primi Eremitae.

tiosissimo; ut Sua Majestas aliquem idoneum hominem in hoc Regno conservare dignetur, qui pro singula quarta parte anni castra finitima (assumpto penes se Capiteano Regni) perlustrare, revidereque, ac defectum eorum reformare; vel illi, cui opus fuerit, recitare debeant.

Signa adventus Turcarum edenda.

Articulus 8.

Conclusum est etiam: Ut dum incursiones Turcarum accesserint, quae Regno et vicinis Provinciis Australibus nocivae esse possent; omnes et singuli Domini, atque Nobiles vicini, per ictus et sonitus bombardarum, ac per flammam ignis, et alia omnia signa, quae fieri poterunt, eisdem Provinciis significare, sub poena in Decreto expressa, debeant et teneantur.

Banis quaedam commendata.

Articulus 9.

Caetera vero, quae ad fortificationem confiniorum; ad excubias, ad vigilias et custodiam Regni pertinere, et non manifestanda videbantur; commendavimus Dominis Banis.

Nobilium et Sacerdotum domus a condescensione militum immunes.

Articulus 10.

Gentes et stipendiarii quorumcunque, in domibus, ac curiis Dominorum et Nobilium, ac etiam Plebanorum; nullibi condescendere audeant, neque praesumant.

Victualium cura.

Articulus 11.

Supplicandum etiam est Regiae Majestati; ut Sua Majestas dignetur mittere in hoc Regnum unum Magistrum victualium, qui hujus rei, seu officii peritus sit:

§. 1. Penes quem parati sumus nostrum hominem conservare, qui curam victualium, et aliarum ejusdem generis necessitatum habeant et gerant.

Pro comestu currus parati habeantur.

Articulus 12.

Omnes Domini Nobiles et Regnicolae, de singulis viginti fumis, penes numerum dicationis computando, unum currum paratum semper, et victualibus oneratum tenere, et ad exercitum, ac loca depositionis, prout Magister victualium jusserit, conducere debeant.

§. 1. Quae quidem victualia, juxta limitationem exinde fiendam, pretio dividenda erunt.

§. 2. In qua conductione victualium, justa series et ordo, per Magistrum victualium servetur, ne alter majoribus fatigiis gravetur.

Currus juxta priorem dicationem praesententur.

A r t i c u l u s 13.

Quia autem connumeratio et dicatio ipsa morosa fore videretur; victualia vero continuo necessaria sunt: Ideo conclusum est: Interim quoad Dicatores connumerationem ipsam perfecerint, penes priorem dicationem hujusmodi currus servari.

Quibus in locis victualia deponantur?

A r t i c u l u s 14.

Loca depositionis victualium erunt: Veröcze, Ujudvar et Velike, donec aliter superinde provisum erit.

§. 1. Et altera pars Regni, quae est penes Dravum, videlicet Comitatus Varasdiensis, et ab illo Comitatu, usque ad Veröcze, hujusmodi victualia, ad idem oppidum Veröcze: Altera vero pars Regni, videlicet Comitatus Zagrabiensis, ex utraque parte Savi, usque ad flumen Kupa, nec non bona Episcopatus Zagrabiensis, et pertinentiae Castri Monoszlo, ac integer portus, ad Velike: Tertia denique et interior pars Regni, ad Ujudvar conducere, locareque debeant et teneantur.

Victualia, ad confinia quomodo contribuantur?

A r t i c u l u s 15.

Insuper, ne et castra finitima casu aliquo victualibus destituta maneant, defectuque victualium (quod facile contingere solet) jacturam patiantur, conclusum est:

§. 1. Ut universi Domini Magnates et Nobiles Regni, atque etiam Capitula, vigesimam partem frugum, tritici scilicet ac siliginis et milii, ad confinia ipsa contribuere teneantur.

§. 2. Ac dum Dicatores Regni in dicatione processerint, Dicatori Regio, hominique suo, coram judice Nobilium, unusquisque Dominorum, ac Nobilium fidelium, omnes fruges trituras, et non trituras, ostendere et demonstrare debeat:

§. 3. Ubi Dicator ipse, vigesimam partem earundem sequestret, et apud manus ejusdem Domini, vel Nobilis, relinquat.

§. 4. Quam tandem vigesimam partem frugum, singuli Domini, atque Nobiles, eo, quo Domini Bani jusserint; propriis laboribus, fatigiis et sumptibus dare et deferri facere debeant, teneantur, et sint astricti.

Ecclesiasticarum personarum contributio deputata.

A r t i c u l u s 16.

Et quia tempore proximae expeditionis, personis etiam Ecclesiasticis parcere

non poteramus, sed in eos quoque contributionem imposueramus, quam ad privatas Regni necessitates exponendam deputaveramus; nunc autem intelligimus Regiam Majestatem, Dominum Nostrum Gratosum, ipsam contributionem personarum Ecclesiasticarum, aliter erogandam commisisse:

§. 1. Quare supplicandum est Regiae Majestati ut Sua Majestas dignetur contributionem illam nobis exigendam, et ad Regni necessitates exponendam concedere gratiose.

§. 2. Interim autem, donec a Sua Majestate exinde relationem veram obtinuerimus; universi Presbyteri, ac Plebani et aliae personae Ecclesiasticae, contributionem ipsam penes se conservare debeant.

Bonorum occupatorum restitutio in Regno Sclavoniae.

A r t i c u l u s 17.

Primum et ante omnia, juxta commissionem et gratosam concessionem Regiae Majestatis, universa et quaelibet bona haereditaria, sive possessionaria, atque etiam castra, hisce disturbiorum temporibus per quoscunque violenter occupata, statim et defacto per Dominos Banos, absque omni litis motione, spoliatis restituantur:

§. 1. Damna vero illata, semper jure requirenda sint.

§. 2. Ne autem aliqui perinde animati, causas eorum sinistre interpretantes, justis etiam detentoribus et possessoribus bonorum injuriam facere valeant; Domini Bani penes unumquemque spoliatum, ad requisitionem ejus teneantur dare Vice-Comitem et Judicem Nobilium, qui spoliatum ipsum, ad bona ab eo violenter occupata introducant, et illa a detentoribus eorum, una cum castris, ac fortalitiis, seu curiis Nobilitaribus, illi spoliato repetant.

§. 3. Ubi vero detentores bonorum, hujusmodi bona restituere etiam modo recusaverint; per eundem Judicem Nobilium evocentur in praesentiam Dominorum Banorum.

§. 4. Qui ad literatoriam relationem ipsius Judicis Nobilium, absque omni ulteriori prorogatione, si se detentores ipsi ab ipsa violenta et ulteriori detentione bonorum legitime expurgare non poterint; cum onere capitalis sententiae in Decreto expresso, per omnia remedia, bona ipsa et castra spoliato restituant:

§. 5. Non obstante etiam eo; si iidem detentores aliqua jura, super eisdem bonis se habere praetenderint.

Causae universae pro Dominica Reminiscere judicentur.

A r t i c u l u s 18.

Judicia incipiantur pro Dominica Reminiscere, nunc futura, et universae causae tam factum bonorum et jurium possessionariorum; quam etiam actuum potentiariorum tangentes, a tempore felicitis regiminis et coronationis Regiae Majestatis, Domini Nostri Gratosissimi exortae; donationes quoque Regiae, judicentur.

§. 1. Vigore autem quorumcunque jurium antiquorum, nemo in causam se ingerere valeat.

§. 2. Causae tamen facti pignoris, omnes, etiam quantumvis veteres, judicentur et justo juris tramite discutiantur.

Citationes sive evocationes, quomodo fieri debeant?

A R T I C U L U S 19.

Fiant Evocationes Dominorum et Nobilium possessionatorum per testimonium Capituli et homines Banales, pro quinto decimo die.

Taxa literarum.

A R T I C U L U S 20.

Pro redemptione vero literarum Evocatoriarum, atque relatoriarum, Magistro Proto-Notario solvantur denarii quinquaginta, et Capitulo similiter denarii quinquaginta.

§. 1. Evocationes vero Nobilium unius sessionis fiant per Judicem Nobilium.

Colonorum migratio et ejus licentia.

A R T I C U L U S 21.

Traductio colonorum, quae hactenus demeritis quidem rusticorum exigentibus inhibita erat; interdum etiam inordinata quadam et damnabili consuetudine in plerisque locis fieri solebat; omnium Dominorum, ac Nobilium et Regnicolarum uno voto et consensu admissa et concessa est; modo et ordine infrascripto.

Modus accipiendi licentiam colono.

A R T I C U L U S 22.

Si quis colonum alterius ad bona sua traducere voluerit; assumpto penes se Judice Nobilium Comitatus illius, accedat Dominum illius coloni, vel officialem, aut villicum ejus: Et Judex Nobilium, depositis prius pro terragio denariis quatuor, repetat colonum et licentiam abeundi illi recipiat.

§. 1. Recepta tandem licentia, relinquat colonum in loco suae residentiae infra spatium quindecim dierum, ut interim omnia debita, quibus Domino suo terrestri, aut alteri cuipiam, qui illum ibidem requisitum habuerit, persolvat:

§. 2. Vel si Dominus ejus terrestris, benevolum in bonis suis reservare poterit; liberam superinde habeat potestatis facultatem.

§. 3. Ubi vero idem Dominus terrestris, hujusmodi colonum benevolum apud se et in bonis suis reservare non poterit; extunc ipso quinto decimo die, iterum Judex Nobilium illo vadat et colonum ipsum clara die, cum omnibus suis rebus mobilibus, illi Domino, aut Nobili, qui illum recipere voluerit, restituat et colonus restitutus iterum infra terminum aliorum quindecim dierum immediate sequentium, libere se cum rebus suis omnibus recipere et traducere valeat.

Seminatura coloni migrantis.

A R T I C U L U S 23.

Seminaturas autem, si quas idem colonus in sessione illa sua, quam relicturus est, habeat; sub nomine ejusdem pacifice manean:

§. 1. Quas, ubi opus fuerit, idem rusticus recludere et sepire, et praecustodire, ac dum maturescerent, deposito proventu terragii, Domino terrestri juxta loci consuetudinem, pro se recipere et levare possit.

§. 2. Et si quis colonorum, ac hominum illius Domini terrestris, aut etiam ipse Dominus terrestris, in seminaturis ipsis, sive in aliis quibuscunque rebus, quoquo modo damna illi intulerit; extunc talia damna, colonus ille, vel Dominus ejus terrestris, jure requirere valeat.

Colonum contra jus et aequum detinentis poena.

A r t i c u l u s 24.

Ubi vero aliquis Dominorum, aut Nobilium, hujusmodi colonum, modo praemisso, repetitum et licentiatum, pacifice dimittere nollet et eundem violenter detineret;

§. 1. Extunc colonus ille, per Comites et Vice-Comites, ac Judices Nobilium, cum onere viginti quinque marcarum, per eosdem, super violentum detentorem talis coloni, irremissibiliter exigendarum, Domino, aut Nobili, qui colonum petiturus fuerit, restituere debeant et teneantur.

Ad expensas Regni communis contributio.

A r t i c u l u s 25.

Praeterea, diversis negotiis Regni instantibus, certis vicibus Oratores ad Regiam Majestatem mittere et pro expensis eorum mutuum contrahere, vel sese obligare fuimus coacti.

§. 1. Accessit etiam, ut pro faciendo judicio, electi sint Assessores Sedis, quibus similiter de expensis providendum erat.

§. 2. Itaque impositae sunt pecuniae fumales *) decem denariorum, ut de omnium tam Dominorum, quam Nobilium bonis, ac etiam a Nobilibus unius sessionis, juxta numerum novissimae dicationis exigantur et ad manus Dominorum Vice-Banorum administrentur.

§. 3. Domini autem Vice-Bani, de eisdem pecuniis fimalibus, solvant Magnifico Domino Francisco Batthani ducentos et sedecim florenos, quibus eidem in sortem illarum expensarum suarum, quas anno praeterito in legatione nostra ad Regiam Majestatem missus, exponere fuit coactus; debitores extiteramus.

§. 4. Similiter Oratoribus, qui nuper ad Gerecz, **) ad Regiam Majestatem profecti erant, singulis eorum florenos decem.

§. 5. Assessoribus vero et Judicibus Nobilium, qui in judiciis manebunt; singulis eorum, pro singula hebdomada duos florenos solvant.

§. 6. Residuum autem pecuniarum conservent ad alias necessitates Regni.

§. 7. Et quod juxta commissionem et voluntatem Regiae Majestatis, ab Egregio Emerico Bradach, de universis Regni proventibus, cujuscunque generis fuerint, anno proxime elapso ad manus suas administratis, justa ratio recipiatur.

*) Sic dictae; quod pro numero focorum, seu caminorum exigenterentur.

**) Graecium Styrorum.

§. 8. Ad quam recipiendam, electi sunt; Joannes Golecz de Zotezka et Stephanus Praschoczi: Ut ad diem et locum, per Spectabilem et Magnificum Dominum Thomam de Nadasd, Banum, praefigendum, accedere et ipsam rationem recipere debeant: Quo, et Regia Majestas hominem Suae Majestatis missura est.

Omnis generis moneta suo in valore maneat et recipiatur.

Articulus 26.

Moneta omnis generis, in suo valore currat et recipiatur.

§. 1. Cruciferi quoque septuaginta quinque, pro uno floreno; et grossi quatuor cruciferorum, similiter pro sedecim Viennensibus *) recipiantur.

V I C T U A L I A.

Hajdona	In Veröcze . . .	den. 25.	Porcus medii anni . . .	den. 50.
	In Ujudvar . . .	den. 32.	Suellus unus { intra {	den. 4. { in { den. 5.
	In Velike . . .	den. 32.	Anser unus { Reg- {	den. 3. { con- { den. 4.
Czirok		den. 20.	Capo { num {	den. 3. { fini- { den. 4.
Pinta vini, infra Quadragesim.		den. 2.	Gallina {	den. 2. { bus { den. 3.
Bos unus arabilis		flor. 12.	Pullus unus	den. 1.
Vacca mulgibilis		flor. 6.	Carnium bovinarum funta una .	cruc. 1.
Porcus castratus saginatus . .		flor. 2.	Carnium porcinarum funta una .	den. 2.
Porcus castratus non saginatus		flor. 1.	Capreolus unus	den. 6.
Porca una		flor. 1.	Capra una	den. 25.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS, DECRETUM VI. POSON. ANNI 1542.

Petrus Keglevyth proscriptus.

Articulus 43.

Quia palam est, Magnificum quondam Casparem Ernust de Chaktornya, nullis haeredibus post se relictis, annis superioribus ab hac luce discessisse, universaque castra, castella et bona, ac jura ipsius possessionaria, ad Sacram Regni Ungariae Coronam, consequenterque jam fatum Dominum nostrum Regem, absque omni dubio, de jure et de facto devoluta extitisse:

§. 1. Magnificus vero Petrus Keglevyth, asserens seipsum per eundem Casparem, constitutum esse testamentarium tutorem filiae suae, relictæ ejusdem Casparis, consequenterque haeredis nascituri, (praetexabat enim Petrus ipse, filiam suam a marito praegnantem remansisse) castra ejusdem Casparis, Chaktornya et Strigo in Szaladiensi; Szent-György et castellum Kaproncza in Crisiensi Comitatus existentia et habita, contra clarissima jura Fisci Regii, sub eodem praetextu, quo filiam gravidam esse fingeat, intercipiendo, donec tempus pariendi advenisset, in manifestam Regiae Majestatis injuriam tenere ausus est:

§. 2. Interim autem Sua Majestas, ne infans quispiam supposititius nomine haeredis ederetur, aliquod Nobilibus, honestisque et fidedignis matronis, ad

*) Id est; obulis.

custodiam partus legitime adhibitis, cum id falso praetextu fuisse excogitatum cognovisset; eadem castra et castellum, favorabiliter non semel repetere dignata fuit.

§. 3. Verumtamen dictus Petrus Keglevythy, nulla justi et honesti, nulla Clementiae et favoris ejus Majestatis habita ratione, ea nequaquam reddere voluit.

§. 4. Deinde memoratam suam filiam, Magnifico Ladislao Bánffi de Alsó-Lindva, nuptui tradendo, semel, atque iterum vocatus, sub salvo conductu, ante aliquot menses ad Regiam Majestatem Viennam venit.

§. 5. Ubi coram ejus Majestate in consilio, praesentibus ibi nonnullis Dominis Praelatis et Baronibus, Consiliariis Majestatis Suae, eorum omnium, quae in eodem consilio acta sunt, testibus locupletissimis (reliqua enim omnia, luce meridiana sunt clariora) idem Petrus Keglevythy, personaliter comparens, manumque suam pectori imponens; ad clementem, piamque et paternam Suae Regiae Majestatis admonitionem, licet castra et castellum praenominata, manibus hominis Suae Majestatis, quem ad id elegerat, pro debito probi servitoris et subditi, ad fidem suam Christianam reddere et restituere, sponte, libereque promiserit; Suaeque Majestas, illa ad manus Venerabilis Domini Alberti Praepositi, Praefecti Camerae Suae Regiae danda et restituenda, in praesentia ipsius Petri Keglevythy commiserit:

§. 6. Idem tamen Petrus Keglevythy, juribus Sacrae Coronae et generali Constitutioni Novizoliensi, qua omnia castra, castella, ac alia bona et jura possessionaria per hos annos indebite occupata, illis, ad quos pertinent, sub nota perpetuae infidelitatis restitui commissa sunt, temere se opponere; promissionemque suam violare non formidans; praetacta castra Chaktornya, Strigo, Szent-György et castellum Kaproncza, cum cunctis eorundem pertinentiis, ac aliis bonis et juribus possessionariis, manibus praefati Domini Praepositi tradere et assignare minime voluit, sed ea pro se retinere et conservare privata autoritate, ausus est.

§. 7. Ne igitur alii quipiam exemplo ejus ducti, maxime pro temporis hujus periculosa conditione, similia patrare praesumant: Et alioquin, cum eundem Petrum Keglevythy annis superieribus, posteaquam Egregius Stephanus Deesházi sine haeredibus decessit, castrum Szomszédvára, castella item Szellyen et Sztubicza in Regno Sclavoniae habita, intercepisse; eaque ex ejus manibus praefatam Regiam Majestatem vix tandem eripuisse constat:

§. 8. Statutum est; quod, si idem Petrus Keglevythy, castra praescripta et castellum, intra spatium duorum mensium, a praesenti die numerando, in reformationem existimationis, opinionisque suae, apud bonos quosque viros modo praemisso gravatae, Majestati Suae reddiderit; subindeque Majestatem Regiam temere laesam reconciliaverit, et posthac omnia praemissa male acta sua diluenda curaverit; bene quidem:

§. 9. Alioqui, ipse Petrus Keglevythy, vigore praesentis Constitutionis nostrae, tanquam notorius infidelis Suae Majestatis et Regni, nota perpetuae infidelitatis et amissione capitis et omnium bonorum suorum, ex nunc prout extunc et extunc prout ex nunc, publice et manifeste de jure et de facto condemnatus sit et proscriptus.

§. 10. Universi item Nobiles, servitores ejusdem Petri Keglevythy, Regni hujus et Partium sibi subjectarum indigenae; statim expleto ipso termino duorum

mensium, eundem Petrum Keglevyib, sub poena praemissa notae perpetuae infidelitatis et confiscationis omnium bonorum suorum, relinquere debeant et teneantur.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM IX. ANNI 1546.

Castra, castella et fortalitia, defensionis minus necessaria, in Regno Sclavoniae et Croatiae diruantur: Quibus autem opus est; praesidio muniantur.

A r t i c u l u s 42.

Quod Majestas Regia, castra, castella et fortalitia in Regno Sclavoniae et Croatiae, Turcis finitima, et quae, vel ex suis redditibus, vel eorum, quorum sunt, privatis opibus conservari non possunt; statim per Dominum Capitaneum suum, aut Banum illius Regni, vel per alios Commissarios suos, diligenter ubique inspicere et considerari curet:

§. 1. Et ea, quae pro defensione Regni illius necessaria videbuntur; ad manus Suae Majestatis recipiat, vel aliter de illorum conservatione maturo consilio, quoad ejus fieri potest, provideat:

§. 2. Illa vero, quae minus necessaria visa fuerint; dirui et comburi faciat, ne in manus hostium deveniant.

Sclavoniae Regnum Rex diligenter tueatur: Et de salario Banorum, ac militum suorum, tempestive provideat.

A r t i c u l u s 43.

Quod Majestas Regia defensionis Regni Sclavoniae mature prospiciat et inter caetera, tum Domino Bano solutionem subinde fieri curet; ut ipse cum suis gentibus praesto semper ad defensionem, quocunque opus fuerit, esse queat:

§. 1. Tum vero aliis quoque Dominis, ac Nobilibus Croatis, quibus in confiniis bona sunt, nec propter excursions continuas Turcarum, quas sub praesentibus induciis crebriores quam antea faciunt; agros colere, vel sese aliter ex propriis redditibus sustentare possunt; de solutione aliqua provideat: Ut et hi, in defensionem illorum Regnorum praesto sint.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XI. ANNI 1548.

Ecclesiarum desertarum bona, ad Praedicatorum intertentionem et erectionem Scholarum, convertantur.

A r t i c u l u s 12.

Praeterea, bona et proventus Monasteriorum et Claustrorum, ac Capitulorum desertorum (excepta Belavar in Regno Sclavoniae et ejus pertinentiis, quas Majestas Regia, durante beneplacito suo, Francisco Tahi, ad sustentationem ejus, ad tempus concessit) ad alendos doctos Parochos et Verbi DEI synceros Praedicatores: Qui populum in veteri Orthodoxa vera Catholicaque fide et Religione conservare, et si qui ab ea desciverunt in hoc Regno, ad eam reducere studeant: Nec non ad in-

staurationem et erectionem Scholarum particularium, earundemque Magistrorum, qui docti et probi sint, intertentionem: Et denique, ad bonae spei, ac indolis juvenum et adolescentum, ut bonis literis operam dare possint, promotionem et auxilium; applicentur et convertantur: Quo tali ratione, boni et docti viri alantur et nutriantur.

Coloni, Turcis vectigales, dimidium oblatis subsidii solvant.

Articulus 24.

Sic autem offerunt subsidium praedictum; ut de colonis illis, qui sub ditione Regiae Majestatis existentes, Turcis quoque tributa et servitia praestant, duobus terminis praedictis, non plus, quam centum denarii Ungarici exigantur, propter ipsorum pauperum graves oppressiones.

§. 1. Domini autem et Nobiles, qui tam in Ungaria, quam Sclavonia et Croatia arces habent finitimas; per Regiam Majestatem (juxta ejusdem oblationem) quantum fieri potest, juventur in earum conservatione.

Colonorum servitus.

Articulus 34.

Item, communiter quilibet colonus possessionatus, singula hebdomada, singulum unum diem Domino suo terrestri servire teneatur: Salva tamen in iis antiqua consuetudine Regni Sclavoniae.

Libertates Statuum conserventur.

Articulus 56.

Quod libertates, exemptionesque Dominorum, ac Nobilium, nec non Liberarum Civitatum et Montanarum, sed et Montis Graecensis (Zagrabiensis), ubique conserventur: *)

§. 1. Hae scilicet exemptiones et libertates; in quarum usu fuerunt et existunt.

Arx Kúszegh; et Brachium Regale super Chaszarvara.

Articulus 69.

Majestas Regia dignetur cum Domino Petro Erdödy, super jure, quod ipse habet in arce Kúszegh (Ginsium) tractare; et quod justum fuerit, statuere:

§. 1. Brachium etiam Regale, quod super arce Chaszarvara (Cesargrad) ipse Dominus Erdödy jam dudum obtentum habet; confirmare et exequi facere.

*) Confirmantur An. 1723. a. 3.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XII. ANNI 1550.

Commissarii in Sclavoniam designati.

A r t i c u l u s 44.

Ad Sclavoniam, ad primum diem Maji, in Zamobor, Domini Episcopi, Bosznensis et Tininiensis, Dominus Batthyani, Egregii Magister Michael de Raven, ac Andreas Chorom; loco autem Directoris causarum; penes eos Magister Lucas, Canonicus Zagrabiensis et Archi-Diaconus Csazmensis.

Comissarii in Sclavoniam mittendi, qui loca finitima perlustrent: Et ne Abbatia Toposka desoletur.

A r t i c u l u s 71.

Supplicant praeterea Ordines et Status Regni; dignetur Majestas Regia suos Commissarios in Sclavoniam dimittere, qui arces et fortalitia ejus Regni revideant et quae diruenda esse videbuntur, diruantur; et quae conservanda, conserventur et muniantur, ac provideantur.

§. 1. Idem etiam Commissarii, aedificia Civitatis Montis Graecensis et expensas per cives ad ea factas, diligenter revideant; et rationem ab eis de Tricesimis, annuente Majestate Sua ad id perceptis, accipiant.

§. 2. Querelas etiam omnes Praedialium, Abbatiae de Toposzka, contra Keglwyth audiant et differentias omnes inter eos definiant, modumque et ordinem statuunt; ne Abbatia ipsa per eundem Keglwyth gravari, ac desolari possit.

Coloni ex Sclavonia ad loca sua redire permittantur.

A r t i c u l u s 72.

Statutum est etiam; ut rustici illi, qui vel propter famem, vel metum Turcarum, ex Sclavonia in Ungariam per hos annos emigrarunt: *)

§. 1. Per eos, in quorum bonis sunt, si sponte redire voluerint, remittantur; nec retinere eos audeant, sub poena in Articulis migrationis colonorum expressa.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XIV. ANNI 1553.

Decretum reformetur: Per Status Regni recte examinetur: examinatum, Rex recognoscat; tunc approbet et confirmet.

A r t i c u l u s 15.

Quod vero ad revisionem reformati Decreti attinet, in praesenti Conventu faciendam; cum majoris ea res momenti visa esse sit, quam ut minimo negotio, brevique temporis spatio et inter caeteras nunc cùras absolvi queat:

*) Ab his potissimum orti sunt Croatae, per confinia Austriae et Styriae diffusi, quos Germani Bosner-Croaten, aut Wasser-Croateu vocitant: De quibus proluxe agitur, in citt. Rubr. ad b. art.

§. 1. Statutum est; ut ad festum S. Lucae proxime futurum, ex singulis Comitatibus, unus vel alter Nobilis, ad id unum duntaxat pertractandum, concludendumque: Similiter et ex Transylvania, Sclavoniaque, nec non ex singulis Capitulis, Civitatibusque potiores quinque, sumptibus eorum, Posonium deligantur, per quos ita delectos (praesentibus ibidem authoribus reformationis, nec non Judicibus Ordinariis, aut eorum Proto-Notariis et Vices-Gerentibus) revisio ista omnis, diligenter et accurate recognosci; et prout ex usu Regni et justitia fuerit esse visum, concludi; et Sacrae Regiae Majestati clementer acceptanda et revivenda proponi debeat; quam etiam Majestas Sua revideat et recognoscat.

Victualium limitatio.

A r t i c u l u s 17.

§. 4. In Transylvania autem, Wayvoda; ac in Sclavonia, Banus, hanc limitationem, modo similiter praedicto, facere debent.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XV. ANNI 1554.

Civitates et Arces, impignoratae Polonis et Austriacis, ut redimi possint, curandum esse: Et quod limites Regni rectificentur.

A r t i c u l u s 13.

§. 2. Nec non revisionem et rectificationem metarum, aliarumque differentiarum, inter Ungariam et Austriam, quae nondum sunt determinatae; ac inter Sclavoniam et Styriam, ac Carnioliam; nec non Ungariam et Moraviam; promulgationemque et executionem controversiarum jam determinatarum, Majestas Sua juxta gratiosam oblationem, nacta occasione ad effectum perducere curare dignetur.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XVI. ANNI 1555.

Libertates Regnicolarum, in Tricesimis et Tributis, sive Teloniis; sercentur.

A r t i c u l u s 9.

Constitutum est etiam; ut (quod in proximis Conventibus *) semper supplicatum fuit Suae Majestati) dignetur Dominorum, ac Nobilium, Civitatumque Liberarum, ac Montanarum et aliorum quorumvis Ordinum Regni, libertates, tam in Ungaria, quam Croatia et Sclavonia; in exactionibus Tricesimarum, ac quorumcunque tributorum juxta tenorem praeteritarum Constitutionum, per Officiales, tam Ungaros, quam externos, inviolabiliter observari facere.

§. 1. Quemadmodum Majestas Sua et antea semper ita fieri voluit; et nunc, pro justitia faciendum censet.

*) Nempe; Novizol. An. 1542. a. 48. Poson. An. 1548. a. 56. An. 1550. a. 66. An. 1554. a. 11.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XVII. ANNI 1556.

Tricesimarum loca vetustiora et libertates Regnicolarum serventur.

A r t i c u l u s 37.

§. 1. Ut secundum Constitutiones proximorum Conventuum, exactio Tricesimarum ad loca priora (ubi scilicet secure per Turcas id fieri potest) ad primum diem Martii futurum transferantur; tam in Ungaria quam in Sclavonia.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XVIII. ANNI 1557.

Subsidium duorum florenorum; ad Regni necessitates, Regi censetur.

A r t i c u l u s 3.

§. 9. Caeterum Valachi, Rutheni et Rasciani, quicumque sessionati coloni sunt et census praestant; domus eorum, quemadmodum reliquorum colonorum sessionatorum, connumerentur et dicentur.

Libertates omnium, in Tricesimis, Teloniis aliisque Tributis serventur.

A r t i c u l u s 16.

Est etiam summe necessarium (prout Sua Majestas clementer se curaturam obtulit) ut tam ipsius Domini Strigoniensis et colonorum suorum; quam caeterorum omnium Dominorum, Praelatorum, Baronum, ac Nobilium, item Liberarum et Montanarum Civitatum et aliorum Ordinum, ac Statuum; tam in Ungaria, quam Sclavonia et Croatia; privilegia et immunitates, in Tricesimis, Tributis et Teloniis observentur.

Limitum Regni causae cognoscantur, diffiniantur et executioni demandentur.

A r t i c u l u s 18.

Revisionem etiam causarum limitum Regni, cum Moravis circa Szakolcza et alia loca; et cum Styriensibus et Austriacis, in Comitatu Castriferrei et Soproniensi; nec non Sclavoniae et Croatiae, cum Carniolensibus, quae nondum revisae sunt: Executionem quoque earum, quae proximis annis fuerant revisae; Sacra Majestas Sua, ad supplicationem Statuum se propediem curaturam clementer obtulit: Cum id hactenus, propter gravissimas ejus Majestatis occupationes fieri commode nequiverit: Quandoquidem eadem de re, cum ipsis quoque caeteris Provincialibus suis tractare oporteat, in publicis similiter Conventibus.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XIX. ANNI 1559.

Subsidii exigendi modus praescribitur.

A r t i c u l u s 12.

§. 7. Caeterum Valachi, Rutheni, ac Rasciani, quicumque sessionati coloni sunt, et census praestant Dominis eorum; quemadmodum reliqui coloni sessionati, connumerentur et dicentur *).

Metae et limites Regni, undique per Commissarios Regis revideantur.

A r t i c u l u s 48.

Et quum non parvae fidelibus Suae Majestatis, Ungaris, ac Sclavis et Croatis, intercedant differentiae, ratione metarum et limitum Regni, cum Moraviae versus Szakolczam; item Carinthia, Styria et etiam Polonia:

§. 1. Supplicatur Majestati Suae Caesareae, dignetur, certificato hac de re Serenissimo Rege Poloniae; ac praefixo Moravis quoque et Carinthiis, ac Styriis certo termino, deputare Commissarios:

§. 2. Qui revisis ejusmodi metis, atque limitibus, illos rectificent; quemadmodum se Majestas Sua in aliquot Diaetis gratiose facturam obtulit.

FERDINANDI I. IMPER. & REGIS DECRETUM XX. ANNI 1563.

Judicia Regni Sclavoniae.

A r t i c u l u s 26.

Judicia Regni Sclavoniae, inchoentur pro Dominica Invocavit **), anni proxime sequentis; erumque Appellationes fiant eo modo, quo ab antiquo fuit consuetum ***).

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM I. ANNI 1566.

Nova Connumeratio.

A r t i c u l u s 5.

§. 2. Necesse tamen judicant Status et Ordines, (prout etiam decernunt) ut nova fiat hoc anno connumeratio: Excepta Sclavonia, quae proxime elapso Januario, primum noviter connumerata dicitur.

Judiciorum celebratio.

A r t i c u l u s 21.

§. 3. Judicia quoque Regni Sclavoniae, celebrentur pro festo Epiphaniarum Domini proxime venturo, durentque ad Dominicam usque Carnisprivii.

*) Conformiter; ad An. 1557. a. 3. §. fin.

**) Quae est prima Quadragesimae.

***) Cursum posteriorem horum Judiciorum, disces praesertim ex An. 1723. a. 27. Et An. 1729. a. 31.

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM II. ANNI 1567.

Praediales Nobiles non dicentur. Eorum homagia et juramenta, aequiparantur aliorum Nobilium Regni.

Articulus 14.

Item statutum est, id quoque ex clementi annuentia Majestatis Suae; ut Praediales quarumcunque Ecclesiarum (qui in Ungaria et Sclavonia, iisdem fere semper praerogativis usi sunt, quibus alii possessionati Nobiles, et quorum homagia et juramenta aequaliter semper cum aliis Nobilibus fuerunt aestimata) non dicentur.

Gratuitus labor incipit, dierum duodecim.

Articulus 17.

§. 5. Ex Comitatu vero Szaladiensis excipiat Insula, quae est inter fluvios Dravum et Muram, cum duabus extra Insulam villis Patha et Chatar, quae laborent ad castellum Domini Comititis de Zrinio, Legrad, quod ad Insulam defendendam illam, opportuno loco situm est.

Differentiae inter Nicolaum Jurissith et vicinos Nobiles, in Oppido Kőszegh cognoscantur.

Articulus 44.

Controvertuntur etiam, inter Dominum Nicolaum Jurissith, Capitaneum in Kőszegh *), et certos Nobiles Comitatus Soproniensis et Castriferrei, differentiae quaedam super certis metis et territoriis, ac ratione cujusdam terrae, Szekfőde appellatae; super qua etiam literae adjudicatoriae, tam ex Germanica, quam Ungarica Cancellaria extradatae, apud certos Nobiles extare dicuntur, adhuc tamen inexecutae.

§. 1. Dignetur Majestas Caesarea et Regia mandare; ut literae illae adjudicatoriae executioni demandentur et differentiae omnes inter dictos Comitatus et Nicolaum Jurissith, medio aliquorum Commissariorum, ad certum terminum per Majestatem Suam praefigendum, revideantur et complanentur **).

§. 2. Non dissimiliter etiam dignetur Majestas Sua, ad certum terminum Commissarios constituere (communicato negotio, cum Serenissimo Principe Domino Carolo Archi-Duce Austriae, Fratre Majestatis Suae charissimo, Domino eorum gratiosissimo) et limites, ac metas inter Sclavoniam et Styriam, vel Carnioliam revideri facere et imperare; ut quaelibet pars suis finibus sit contenta.

*) Nicolaus Jurisić nobilis Croata Segniensis, immortalis defensor ejusdem oppidi, nunc civitatis Kőszegh seu Ginsiensis.

**) Vide, Rubric. Jur. Ung. ad b. art.

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM III. ANNI 1569.

Gratuitorum laborum distributio.

A r t i c u l u s 19.

§. 18. Comitatus Castriferrei labores, aut totaliter, aut pro media parte ad Kanisam, vel oppidum Pápa applicentur, uti Majestati Suae Caesareae et Regiae visum fuerit: Exceptis tamen omnibus et singulis bonis Domini de Zrinio, in his jam dictis tribus Comitatibus, in et extra insulam Muraköz existentibus; quorum subditorum labores ad praeparationem castelli Legrad reservati et deputati sunt *).

Quae Transmissiones, sive Appellationes, e Sedibus Comitatum, ac Vicariorum transmissae; in quibus terminis revideantur?

A r t i c u l u s 40.

§. 1. In Sclavonia vero, utroque judiciorum termino, illas revideri decretum est, terminique judiciorum constituti sunt; festum Epiphaniarum et festum Sancti Jacobi.

Confiniorum Regni, Metarum revisio et rectificatio, per Commissarios fieri petita.

A r t i c u l u s 42.

De revisione, rectificationeque metarum Ungariae, ac Sclavoniae, cum Austria, Styria et Moravia, ac Polonia, in omnibus fere Conventibus cum defunctae, tum vero modernae Sacrae Majestati Caesareae supplicatum fuit; illae tamen in nulum hucusquae opus et executionem sunt deductae:

§. 6. (Commissarios autem nominant) Versus Styriam denique et Carnioliam, Honorabilem, ac Egregios, Joannem Dombrensem, Cantorem et Canonicum Ecclesiae Zagrabiensis, Joannem Forchicz de Buthinavesz, Vice-Banum, ac Magistrum Emericum Petthö de Hethes, Proto-Notarium Regni Sclavoniae et Stephanum Kapitanffi.

Inquisitiones veteres, contra Joannem Krusith et Stephanum Dersffi revideantur.

A r t i c u l u s 55.

Veteres inquisitiones contra Joannem Krusith et quondam Stephanum Dersffi, ac milites sub eis existentes, peractas, per novos Commissarios a Sua Majestate deputandos, revidendas et executioni demandandas, statutum est:

§. 1. Cui rei, praefixus est terminus; festum Sancti Nicolai proxime venturum.

§. 2. Ad recentes autem contra Krusith querimonias quod attinet; de illis, deputatis novis Commissariis, novam inquisitionem esse faciendam, decretum est.

*) Confer., An. 1600. a. 21. Et An. 1613. a. 8.

Querela contra Stephanum Gerdak.

Articulus 56.

Item, quum publica totius Comitatus Soproniensis querela sit facta contra Stephanum Gerdak et Christophorum Alya, de gravissimis violentiis eorum, circa occupationem bonorum, orphanorum quondam Bernardi Gróff (de Frangepan) et Castelli eorundem, iniquam cum nece multorum defensionem facientes:

§. 1. Statutum est: hanc causam in primo Judiciorum Octavaliu termino, extra seriem cognosci et revidere debere.

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM IV. ANNI 1572.

Nova portarum fiat connumeratio.

Articulus 5.

Novam etiam portarum connumerationem, tam in Ungaria, quam Slavonia, Status et Ordines Regni admittendam, unanimiter censent; juxta priores Articulos Anni Millesimi, Quingentesimi, Sexagesimi noni *).

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM V. ANNI 1572.

Judicia Regni Slavoniae.

Articulus 7.

In Slavonia vero, judicia publica bis in anno, in Civitate Zagrabiensi montis Graecensis celebrentur, hoc est; primo, pro festo Epiphaniae Domini, et secundo pro festo Beati Jacobi Apostoli.

§. 1. Et singuli judiciorum termini, durent singulis diebus quadraginta, exceptis festis: Quibus intersit Dominus Episcopus Quinque-Ecclesiensis **).

§. 2. Transmissiones autem ex Slavonia deductae; revideantur hic Posonii, more antiquitus observato ***).

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM VI. ANNI 1574.

Vice-Banus, Proto-Notarius, Vice-Comites et Judices Nobilium in Regno Slavoniae, suis salariis contenti; dicam e bonis suis solvere procurent.

Articulus 2.

Quoniam autem in Regno Slavoniae, Vice-Banus, Vice-Proto-Notarius et Vice-Comites, Judices Nobilium et eorum Vices Gerentes, dicam Regiam, ex quadam consuetudine in bonis ipsorum detinuisse dicuntur:

§. 1. Deliberatum est; ut si Majestas Sua praedictis Vice-Bano, Vice-Proto-Notario, Vice-Comitibus, Judicibus Nobilium et eorum Vices-Gerentibus

*) Nempe art. 7. An. 1569.

**) Scilicet Joannes Monoszlói, seu de Monte Claudii.

***) Adde, An. 1659. a. 87. et 88.

sua salaria dari jusserit (quae illi hactenus reddita fuisse negant) eo sint contenti; et dicam Regiam e bonis suis administrent.

§. 2. Si vero salarium eis non reddetur; extunc dica bonorum suorum eis cedat: cum illa vix centum florenos in toto facere dicatur.

Judicia in Eperies et Posonii Civitatibus celebrentur.

A r t i c u l u s 16.

§. 4. In Sclavonia, similiter bis in anno, in Civitate Montis Graecensis judicia celebrentur, semel in festo Epiphaniae Domini et secundo in festo Beati Jacobi Apostoli.

§. 5. Et singulorum judiciorum termini, tam in Ungaria, quam Sclavonia, durent diebus quadraginta, exceptis festis.

Locumtenens, adinstar aliorum Judicum Ordinariorum, per suum Proto-Notarium, omnes causas deinceps adjudicet: Praeter causas inter Regem et Regnicolas, ac defectus seminis et Regni Sclavoniae transmissionis.

A r t i c u l u s 18.

§. 1. Deinceps omnes causas, etiam ratione haereditatis quorumlibet bonorum et jurium possessionariorum, instar aliorum Judicum Ordinariorum (deemptis causis inter Regem et Regnicolas motis, quae judicio Palatinali subjectae sunt: Item causis defectus seminis et Transmissionibus, ex Regnis Sclavoniae et Croatiae, quas Dominus Judex Curiae, etiam in termino octavarum Locumtenentiae, ex Decreto Regni adjudicare debet) tempore generalium judiciorum, quorumlibet terminorum, in Sede Judiciaria Majestatis Suae adjudicare possit.

Tricesima, a rebus et allodiatura Nobilium et Dominorum nulla exigatur.

A r t i c u l u s 25.

Ut Tricesimatorum insolentia ubique, tam in Ungaria, quam Sclavonia compescatur, Majestas Sua Caesarea dignetur clementer efficere; ut contra antiquam et peculiarem Nobilitatis libertatem et praerogativam etiam de iis, quae ad usum domesticum emuntur, violenter Tricesimam exigunt.

MAXIMILIANI IMPER. & REGIS DECRETUM VII. ANNI 1575.

Kaproncza Arcis munitio.

A r t i c u l u s 15.

De munitione Arcis Kaproncza, nuncii Regni Sclavoniae referunt, se ad Generalem Statuum illius Regni Congregationem: In qua, cum Commissarii Majestatis quoque Caesareae affuturi sint; cum eis tractabunt et quod pro rei et virium suarum qualitate fieri poterit, obedienter praestabunt.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM I. ANNI 1578.

Carolus et Ernestus Archi-Duces, in rebus bellicis, pro Vices-Gerentibus Majestatis Suae acceptantur et recognoscuntur.

A r t i c u l u s 15.

Quod vero Majestas Sua Caesarea et Regia, Statibus et Ordinibus Regni significat, Majestatem Suam Caesaream, Serenissimis Principibus, Carolo et Ernesto Archi-Ducibus Austriae, huic quidem Ungariae, illi vero Croatiae et Sclavoniae, confinium curam et administrationem concredidisse: Ideoque eosdem hortari, ut in his, quae ad rem bellicam et confinium defensionem pertinent; ad ipsos Dominos Archi-Duces respiciant et eis obedientiam praestent; in caeteris vero, quae ad justitiam spectant, ad Majestatem Suam Caesaream recurrant:

§. 1. Status et Ordines, eosdem Serenissimos Principes, illum in Sclavonia, hunc in Ungaria, tam praesente, quam absente Majestate Sua Caesarea, in rebus bellicis, pro Generalibus Majestatis Suae Caesareae Vices-Gerentibus acceptant.

§. 2. Supplices, ut in rebus Ungaricis, etiamsi illae bellicae sint; adhibeant (pro qualitate negotiorum) in consilium Ungaros quoque.

§. 3. Serenissimus vero Archi-Dux Carolus, eam cum Domino Bano Croatiae et Sclavoniae intelligentiam habeat; ne quid sequatur inconveniens et libertati Regni contrarium. *)

Cis Kolapim dica quomodo exigatur.

A r t i c u l u s 25.

Quod ad accolae citerioris ripae fluvii Kolapis (quos pro Turcarum depopulatione, nuntii Regni Sclavoniae a dica eximendos petunt) attinet:

§. 1. Statutum est; ut Vice-Banus cum Dicitore et Nobile illo, qui Dicatori adjungetur, ad loca illa proficisci debeat et juxta ipsius conscientiam, villas, quae connumerandae et dicandae visae fuerint, connumeret: Quae vero hostili periculo proximiores et ideo exemptionem ejusmodi merito habere visae fuerint; intactas relinquat.

§. 2. Sed tamen utrumque Majestati Suae Caesareae significare debeat, quae postmodum eorum, qui digni videbuntur, benignam rationem habitura est.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM II. ANNI 1582.

Limites Regni Sclavoniae revideantur; et Status, ac Ordines ejus Regni, sibi Commissarios nominare possint.

A r t i c u l u s 7.

Quoniam autem Regnum quoque Sclavoniae conqueritur de suis limitibus:

§. 1. Statutum est; ut illi quoque Regnicolae, in primo ipsorum Conventu de idoneis Commissariis, qui differentias eorum metales cognoscant, sibi prospicere et nominare possint.

*) Vide Rubric. Jur. Ung. ad b. art.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM IV. ANNI 1587.

Ut in Sclavonia termini Octavales serventur.

Articulus 32.

In Sclavonia quoque serventur termini Octavales, fiantque in eis judicia.

Ut et Sclavonia suam Commissionem effectuet.

Articulus 34.

Item, Sclavonia quoque ad effectum perducatur suam Commissionem; de qua superiori Anno Octuagesimo secundo conclusum fuit.

In Sclavonia onera aequaliter ferenda, in intertentione Haramiarum.

Articulus 36.

Item statutum est; ut in Regno Sclavoniae, quod ad intertentionem Haramiarum *) attinet; omnes illi Status et Ordines, aequalia onera ferant.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM V. ANNI 1593.

Denominantur Perceptores et Erogatores Contributionis.

Articulus 8.

§. 1. In Partibus superioribus Regni: Magnificum Dominum Sigismundum Rákóczy: In his autem Comitatibus Cis- et Ultra-Danubianis usque ad Sclavoniam, Magnificum Dominum Stephanum Illésházy: In Sclavonia vero, Magnificum Dominum Nicolaum Istvánffi.

Pro Sclavonia deputantur ejusdem Regni subsidia, cum decem millibus florenorum ex Ungaria.

Articulus 9.

Pro Sclavonia ordinantur subsidia ejusdem Regni propria:

§. 1. Item ex contributione Regni Ungariae, Domini Deputati, nempe Dominus Illésházy et Dominus Rákóczy, pro auxilio dabunt ad manus Domini Deputati ejusdem Regni Sclavoniae decem millia florenorum, qui eos ad defensionem ejusdem Regni erogabit et convertet.

Supplicant ultroneè, pro autoritate Domini Bani.

Articulus 20.

Supplicant quoque Status et Ordines; ut Domino etiam Bano numerum militum augere et stipendia emerita persolvere, eique suam autoritatem et in earum partium Capitaneos potestatem dare dignetur.

*) Qui dicuntur Haramiae, invenies in Rubric, Jur. Ung. ad b. art.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM VI. ANNI 1595.

De defensione Sclavoniae: Et poena Contrariantium Constitutionibus.

A r t i c u l u s 16.

Sclavonia in sui defensionem pro possibilitate feret auxilium:

§. 1. Et quia ibidem nonnulli Magnates et Nobiles ea, quae in medio ipsorum ratione ejusmodi contributionem et negotiorum statuuntur; renuere, seque eisdem Constitutionibus opponere consueverunt:

§. 2. Ne itaque hujusmodi Legum et Constitutionum publicarum contemptores impuniti remaneant: Statutum est; ut quotiescunque et quandocunque ii, qui poenam contra tales in ipso Regno statutam executuri sunt, ad exequendam insufficientes fuerint; extunc eis Comites auxilio sint: Iis autem etiam insufficientibus; Banus, suo Banali brachio praesto sit, ac duplum extorqueat: Ex quo id, quod Regno debetur, eidem Regno administrent, reliquum autem pro se reservent.

§. 3. Haec autem Constitutio de praeteritis etiam poenis exigendis intelligatur.

Examinatores Dominorum Deputatorum nominantur.

A r t i c u l u s 44.

§. 1. Regni autem Sclavoniae; Reverendissimus Dominus Episcopus Timiniensis et Magister Caspar Petrichewich, Vice-Proto-Notarius Regni.

Confiniis et militibus in Ungaria et Sclavonia provideatur.

A r t i c u l u s 54.

Dignetur etiam tam in Ungaria, quam in Sclavonia confiniis providere; et veteranis militibus de solutione satisfacere:

§. 1. Certum enim est; frustra has Constitutiones fieri, nisi confiniis et militibus sufficienter prospiciatur.

§. 2. Capitaneis praeterea et militibus ac possessoribus locorum finitimorum ad eorum supplicationes et protestationes; dignetur se resolvere, antequam hinc discedatur.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM VII. ANNI 1596.

Subsidium Sclavonicum in usum ejus Regni convertatur.

A r t i c u l u s 9.

Subsidium Sclavonicum in usum ejus Regni convertetur: Solveturque ibi dimidium more antiquo: Sicuti et coloni Turcis subjecti. *)

*) Adde, An. 1618. art. 36. An. 1647. art. 34. Et An. 1659. art. 86.

De poena eorum, qui spe majoris lucri et stipendii ad exterorum Dominorum et Provinciarum servitia sese conferunt.

Articulus 22.

§. 1. Ne nimirum hoc anno ullus ex Ungaris, vel Croatis et Sclavis, ad exterorum Dominorum et Provinciarum, (excepto Summo Pontifice, qui eodem stipendio, ut supra dictum est, militem Ungarum conscribere poterit) stipendia, vel servitia se conferat et in numerum Cataphractorum, vel Archibuserorum et Kozakorum se conscribendum curet.

Supplicant Status Regni Majestati Caesareae, ne Dominum Comitem Georgium de Zrinio, in exercenda in bonis suis Dalmaticis eorumque portubus mercatura, molestari permittat, sed locum depositionis illi benigne conservet.

Articulus 32.

Dominus Comes de Zrinio conquestus est, se habere in Dalmatia circa littora maris Adriatici certas Arces, ut Grobnyk, Bakar et Hrelin *), quibus ipse et Pater, ac Majores ejus cum omnibus vectigalibus aliisque pertinentiis libere uti sunt:

§. 1. Sed non ita pridem, Officiales et Tricesimatores Serenissimi Archiducis Ferdinandi, in terra Fluminis constituti, ipsum molestare inceperunt, non permittendo Mercatoribus Venetis et aliis Italis eo merces advehere et eas aut permutare, aut vendere, solutis iis, quae debent solvi: Cogentes eos, illinc ad terram Fluminis Sancti Viti accedere.

§. 2. Imò, si quos deprehendunt in portubus dicti Domini Comitum mercaturam exercere, eos variis modis damnificant.

§. 3. Quas ob violentias, licet Serenissimum Archiducem Ferdinandum se requisivisse dicit; nullum tamen remedium adhibitum.

§. 4. Quapropter Status et Ordines Majestati Suae Caesariae, ac Serenissimo Archiduci supplicant; dignetur antiquum usum exercendae in suis portubus mercaturae, nec non locum depositionis dicto Domino Comiti conservare; ac Serenissimo Archiduci scribere; ne hanc violentiam (quae etiam limitibus, ac foederibus Regni, ac locis depositionum praejudicat) a suis hominibus fieri permittat: Ac committat Dominis Banis; ut ipsum Dominum Comitem in suis justis juribus defendant.

Colonis Sclavonicis liber in Patriam suam reditus; ac colonorum libera ubique migratio juxta antiquas Constitutiones concessa.

Articulus 36.

Statuunt etiam Regnicolae; quod coloni illi, qui e Sclavonia hisce proximis annis metu Turcarum aufugerunt; jam pacatiori Regni illius statu per illos Do-

*) De novioribus finibus Dalmatiae, in qua hae Arces esse dicuntur; Vide P. Samuelis Timon, Imaginem Ungariae Novae, pag. 207. et seqq. Ferunt Comites de Zrinio, quinquaginta Arces et Dominia, per Illyrici Regna possedisse.

minos Magnates, ad quorum bona sese receperant, libere domum reverti permittantur; juxta Constitutiones Anni Millesimi Quingentesimi Quinquagesimi sexti.

§. 1. Similiter et migratio colonorum sit ubique libera; prout et antea fuit: Et servantur hac in re antiquae Constitutiones superinde editae.

Arcis quoque Petriniae custodiae et defensionis, majori militum copia succurrendum.

Articulus 45.

Arcis quoque Petriniae custodiae et defensionis, ac tam equitum, quam peditum majori numero in eam collocandorum et solvendorum, curam Sua Caesarea Majestas diligentem habere dignetur.

§. 1. Nam ex eo loco conservando, pars magna permansionis Sclavoniae et vicinarum Provinciarum pendet: Et si (quod DEUS avertat) hostes eam recuperarent, actum de illis foret.

§. 2. Qua de re cum Status Sclavoniae Serenissimo Archi-Duci Ferdinando supplicassent; ad Suam Majestatem Caesaream fuerunt rejecti: Quae ejus rei, dignetur clementer memor esse *).

Damna per exterorum Capitaneorum milites miserae plebi illata; quomodo cognosci et refundi debeant?

Articulus 46.

De damnis per milites sub Capitaneatu Dominorum Hannibalis a Rottenau, Skriniczky, Krok et Eggenbergh in Sclavonia existentium et aliorum Capitaneorum exterorum, miserae plebi et aliis illatis, ubi sua Serenitas syngraphas eorum produci debere censet, ut sic de solutione, quoad fieri potest, provideatur; sciat sua Serenitas nullas datas esse syngraphas: Sed passim in Comitatibus ubique inquisitiones sunt factae Anno praeterito.

§. 1. Supplicant itaque Status Suae Majestati, dignetur damna ipsa ex inquisitione peracta cognoscere: Et vel colonis damnificatis, restitui, vel defalcatis damnis ex eorum stipendio; hujusmodi stipendia ad aedificationem confinium, aut alias Suae Majestatis necessitates converti facere.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM VIII. ANNI 1597.

Sclavoniae Regnum loco equitum pedites conducat et interteneat.

Articulus 8.

Quantum attinet ad Regnum Sclavoniae; quia Confinia Colapina pro custodia vadorum magis peditibus indigent quam equitibus; ideo Sclavonia loco equitum pedites intertenere et conducere debet.

*) Huc pertinet, An. 1597. art. 16.

Restantiae pecuniarum quonam dandae? Quove converti et quando de illis ratio reddi debeat?

Articulus 12.

Restantiae autem (si quae fuerint inventae) si fuerint dicarum, laborumque gra-
tuitorum et taxarum Liberarum Civitatum; dentur ad Cameram:

§. 1. Ita tamen; ne illae, nisi ad confiniorum reparationes convertantur:

§. 2. Si autem fuerint alterius sortis; tunc apud manus exactoris ma-
neant: Ac illae etiam cum praescitu Suae Majestatis ad ipsas reparationes loco-
rum finitimorum convertantur:

§. 3. Super quibus in proximis Regni Comitibus tam Camera quam
exactores, sufficientem rationem reddant.

§. 4. Idem fiat in Sclavonia coram Deputatis ejusdem Regni.

Sclavonia Petriniam et alia Castella pro posse aedificare curabit.

Articulus 15.

Sclavonia vero Petriniam et alia Castella, prout incepit; pro sua possibilitate,
aedificare diligenter procurabit.

Sub cujus protectione Petrinia esse debeat decernendum.

Articulus 16.

Suppliant autem Status Sclavoniae; ut Sua Majestas cum Serenissimo Archi-
Duce Ferdinando statuere dignetur; sub cujus protectione idem confinium Pe-
trinia esse debeat? ne alioquin in hostium manus iterum deveniat. *)

*Civitates Sclavoniae Liberae taxas suas ad conducendos apud Kolapim milites
convertant.*

Articulus 19.

Liberae vero Civitates in Sclavonia taxas earum, ad conductionem militum
apud Kolapim existentium, convertant.

*De modo et ordine convectionis victualium in castra: De pretio vecturae et
aliis: Et quinam ex Ungaris Praefecti Annonae in diversis Regni Partibus
constituti?*

Articulus 25.

Convectio victualium in castra admodum necessaria est: Nam milites sine victu,
officio suo satisfacere non possunt:

*) Adde, An. 1596. art. 45.

§. 1. Ut vero inconvenientiae illae, quae superioribus Annis circa rem Annonariam contigerunt, praecaveantur et defectibus futuris succurratur:

§. 2. Statutum est; ut de singulis viginti quinque Portis dicari solitis, singuli currus seu plaustra bona et labori ac vecturae apta, administrentur ex singulis Comitatus, quibus juncti sint quaterni equi, aut sex boves: Pro diurna vero mercede, Dominus Generalis Magister Annonae, in exercitu constitutus, dabit in singulos dies singulum unum Tallerum pro vectura, computando ab eo die, quo quisque currus victualibus oneratus fuerit; etiam numerando dies illos, quibus ad requisitionem Magistri victualium in castris detentus fuerit.

§. 11. Idem fiat in Sclavonia, si necessitas postulaverit.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM IX. ANNI 1598.

De Regni Sclavoniae auxiliis: Deque reditu colonorum ad campum Turopoliensem et alia loca: Ac de poena eos detinentis.

A r t i c u l u s 33.

Sclavonia in sui defensionem pro sua possibilitate per domos feret auxilia pro sua veteri consuetudine:

§. 1. Et ibi quoque, tam de Hajdonibus, quam de exercituandi modo; supra constituti Articuli serventur.

§. 2. Coloni praeterea e campo Turopoliensi; nec non ripa Savi, Colapis et aliis Partibus propter Turcarum metum his disturbiorum temporibus profugientes; libere redire possint, si voluerint.

§. 3. Si quis autem Dominorum, aut Nobilium, aut etiam Civium, eis viam redeundi praecluderet; tales coloni modo et ordine fugitivorum colonorum in Articulis Anni Millesimi, Quingentesimi, Quinquagesimi sexti expresso, *) repeti possint:

§. 4. Non dimittens; eandem poenam incurrat, quam fugitivum colonum detinens.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM X. ANNI 1599.

Subsidium duorum florenorum Ungaricorum de singulis domibus pro conductione decem millium armatorum hominum, in duobus terminis exigendum; oblatum.

A r t i c u l u s 6.

Quantum ad subsidium praesentis Anni, pro continuatione belli contra hostem suscepti, attinet:

§. 6. In Sclavonia, ducentos equites et sexingentos pedites.

*) Signantur art. 28. et seqq.

A solutione subsidii et taxarum nemo plane sit exemptus.

Articulus 15.

Quod ad solutionem autem memorati subsidii ac taxarum attinet; nemo, nec Camerarius, ac Tricesimator, nec Vice-Banus, nec Vice-Proto-Notarius, Vice-Comes, Notarius, aut Judex Nobilium, vel quispiam alius sit exemptus.

De reparatione viarum; et de poena eam negligentium.

Articulus 30.

Ut viae ubique quamprimum reparentur, necessarium est. *)

§. 1. Curent ergo Vice-Comites, ut sine mora ab omnibus reparentur, tam in Ungaria, quam in Sclavonia.

De poena, in certos Nobiles bigamos ac incestuosos et publicos malefactores; publice statuta.

Articulus 36.

Item, quia inter caetera peccata et enormia facinora, quae in hoc Regno Ungariae, ac in Sclavonia vigent, illud etiam non postremum est; quod sunt nonnulli, qui divini praecepti, ac honestatis immemores, vel plures, quam unam, uxores ducunt, vel autem, ut libidini suae indulgeant et serviant; relicta, aut interempta prima, alteram superinducunt; ac interdum proximo sanguine junctas, in matrimonium sibi accipiunt, ut sunt, Emericus Majthény, **) Emericus Báty, Tutor Delij, Joannes Hollossius, Petrus Pellérdi et similes, similiter etiam uxores eorum:

§. 1. Deinde, alii quoque publici malefactores plurimi sunt, qui vel ipsas vias observantes, vel autem domos invadentes, latrocinia, atque homicidia exercent:

§. 2. Ideo statutum est; ut Constitutiones Anni Quadragesimi octavi, ***) de hujusmodi publicis malefactoribus statutae observentur:

§. 3. Ac, si Domini terrestres per Supremos Comites et Vice-Comites requisiti, eos debito modo punire noluerint; tunc tam in bonis Suae Majestatis, quam etiam quorumcunque Dominorum Praelatorum, Baronumque et Nobilium, (etiamsi Nobiles fuerint) per eosdem Supremos Comites et Vice-Comites capi et judicari atque puniri possint.

§. 4. Personae autem supra denominatae, statim in jus citentur; ac jure primum convictae et aggravatae, tandem capiantur et puniantur. †)

*) Prout statutum erat, An. 1598. art. 30.

**) Absolutus est, An. 1618. art. 74.

***) Scilicet, An. 1548. art. 48. et seqq.

†) Confer., An. 1625. art. 13.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM XI. ANNI 1600.

De Vice-Comitum circa exactionem subsidiorum officio; Deque negligentiae eorum poena.

A r t i c u l u s 6.

§. 3. In Regno autem Sclavoniae, Dominus Banus exequatur. *)

Quantum Turcis subjecti et Sclavonia solvere; et quo illius subsidium converti debeat?

A r t i c u l u s 7.

Turcis subjecti et Sclavonia, dimidium solvant:

§. 1. Sclavoniae vero subsidium, eidem Regno pro defensione Colapis relinquantur:

§. 2. Ubi Perceptor sit, Stephanus Beriszlavith; qui de perceptis et expensis, Camerae Poseniensi liquidas rationes exhibere teneatur.

De conservando Regno Sclavoniae in suis libertatibus; et authoritate Banali.

A r t i c u l u s 27.

Regnum Sclavoniae, Sua Majestas Caesarea in suis libertatibus; et authoritatem Banalem, in expeditionibus conservare dignetur. **)

Ut milites externi, in Ungaria et Sclavonia non conducantur, lustrentur et ablicentientur.

A r t i c u l u s 28.

Dignetur quoque Sua Majestas facere; ne externi milites in hoc Ungariae Regno conducantur, vel etiam ablicentientur; sicut se sua Serenitas, istud apud Suam Majestatem et per se etiam effecturam, clementer obtulit.

§. 1. Idem fiat etiam in Regno Sclavoniae.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM XII. ANNI 1601.

Quantum Sclavonia, Turcisque subjecti solvere; et quo illorum et quatuor Comitatum ante Transylvaniam sitorum, subsidium converti; quive praeterea in Sclavonia, in medium Regnicolarum contribuere debeant?

A r t i c u l u s 3.

Sclavonia et Turcis subjecti; contribuent pro media parte, ut Anno superiori.

*) Renovatur praesens Articulus; An. 1601. art. 6.

**) Confirmatur; An. 1649. art. 33. Et An. 1741. art. 47. et seqq.

§. 1. In Slavonia autem et Comitatibus Bihariensi, Zólnok mediocri, Kraszna et Maramarosiensi, sicut praeteritis Annis, Dica in earum Partium defensionem convertatur: Dicatoribus per Cameram constitutis.

§. 2. Arcis vero Kaproncza pertinentiae; nec non omnes Nobiles, ac coloni et inquilini, qui post recuperatas ab hostibus Turcis Arces Petrinia et Sciscio, inter flumina Savi et Colapis resederunt et sedes suas fixerunt; instar aliorum Nobilium et colonorum, sine ulla difficultate et exceptione, contribuant in Slavonia in medium Regnicolarum; juxta priorem illius Regni et consuetam Portarum connumerationem.

Quomodo Slavoniae insurgendum sit?

Articulus 12.

Slavonia insurgat in sui defensionem; more ejus Regni consueto. *)

De non conscribendis, lustrandis et dimittendis in Ungaria et Slavonia externis militibus: Sic etiam de condescensione et violentia militum, aliisque gravaminibus; proximorum Annorum Articulos observandos Regnicolae censent.

Articulus 26.

Porro, fideles Status et Ordines, nil magis inter caetera huic Regno salutaris fore existimant, quam si Articulus vigesimus octavus, Diaetae novissimae; de externis militibus, in hisce Regni reliquiis et in Slavonia non conscribendis, lustrandis et dimittendis, juxta suae Serenitatis benignam Anno superiori factam oblationem et subsequutam superinde Suae Majestatis confirmationem; inviolabiliter observetur. Sic etiam Articuli de condescensione, vi, rapina et praedonio militum; et villas Dominorum, ac Nobilium militibus distribuentium, licentia, toties sanciti.

De confiniis Slavonicis in Slavonia agendum: Serenissimumque Archi-Ducem Ferdinandum ex suis Provinciis, dictis confiniis, sic et Petriniae prospicere debere; Status demisse censent.

Articulus 31.

Articuli de statu Confiniorum Slavonicorum propositi debebunt in Slavonia proponi:

§. 1. Quia autem ex Ungaria subveniri illis non possit, Slavonia quoque sit jam pene exhausta: Supplicant Status et Ordines, dignetur Sua Majestas, aut sua Serenitas, Serenissimum Archi-Ducem Ferdinandum requirere, ut sua Serenitas dictis confiniis ex suis Provinciis prospicere, et ne Petriniam etiam negligi permittere, dignetur.

*) Confirmatur; An. 1659. art. 85. An. 1681. art. 66. Demum; An. 1741. art. 59.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM XIII. ANNI 1602.

Praefatio: In qua Status et Ordines Regni, ob spem levandarum miseriarum eis factam; pro Campestri exercitu hujus Anni, duo millia equitum levis armaturae et totidem peditum millia humiliter offerunt.

A r t i c u l u s 1.

§. 1. Nihilominus, quia per Suam Majestatem Caesaream, Dominum ipsorum Clementissimum, non minima spes ei datur, tollendarum ejusdem miseriarum, atque aerumnarum; ne sibi in praesentibus suis necessitatibus penitus deesse videantur; offerunt Status et Ordines in subsidium continuationis belli, praesentis Anni, ad sex menses, extra subsidium Sclavoniae et Liberarum Civitatum taxam; duo millia equitum levis armaturae et totidem peditum millia, pro Campestri exercitu.

Quantum Turcis subjecti coloni: Sic etiam Sclavoniae Regnum solvere: Quove subsidium illud converti debeat? Et de ratione illius reddenda.

A r t i c u l u s 7.

De colonis Turcis subjectis, idem constituitur, quod praecedentibus Annis est de illis sancitum; ut nimirum dimidietatem subsidii solvant:

§. 1. Sclavonia quoque solvet juxta eorum consuetudinem, dimidietatem subsidii:

§. 2. Et convertent eam ad proprios ejus Regni usus ac necessitates:

§. 3. Et reddent rationem. *)

De celebrandis in Sclavonia Octavis.

A r t i c u l u s 22.

Mandare quoque dignetur Sua Majestas Caesarea atque Regia; ut in Sclavonia circa Epiphaniarum Domini, aut alio tempore, quo commodè fieri poterit, Octavae celebrentur: Quae si tamdiu durare non poterunt, quam diu antea; durent prout visum fuerit.

§. 1. Videtur autem hoc loci Majestati Suae Caesareae ac Regiae clementer; ut propter varias, quae in dies emergere solent, potentiorum violentias et injurias, non solum Sclavoniae, sed Inclyti quoque Regni sui Ungariae, quoad Judiciorum Octavaliū celebrationem, debita ratio habeatur; illaque omnino, post tot exactos jam annos, in usum revocentur ac celebrentur.

§. 2. Atque si propter bellicas occupationes, binaria vice, uti antea solitum fuit, celebrari nequirent; statuit tamen Majestas Sua Caesarea benigne, atque Regiae suae potestatis plenitudine decernit, ac omnino clementer vult; ut dicta Judicia Octavalia, in Ungaria hoc anno, si propter imminens bellum ad

*) Renovatur; An. 1603. art. 6. An. 1604. art. 2.

festum Sancti Lucae Evangelistae, more alias consueto, fieri non posset; a festo tamen Divi Martini Episcopi et Confessoris, proxime affuturo, inchoando (sicut et in Sclavonia, circa Epiphaniam Domini, Anno proxime sequenti) rite et ordine celebrentur, durentque, quoad maxime poterunt.

Serenissimo Domino Archi-Duci Matthiae, in recognitionem singularis erga ipsos pietatis, clementiae et affectionis, bonaeque rerum administrationis; de singulis domibus colonialibus et inquilinariis, in Ungariae et Sclavoniae Regnis, viginti denarios Ungaricos, Status et Ordines Regni demisse offerunt.

Articulus 25.

§. 2. In recognitionem vero ejusmodi singularis suae Serenitatis erga ipsos clementiae et paternae affectionis; ordinarunt suae Serenitati, Donativi nomine, de singulis domibus colonialibus et inquilinariis, tam in hoc Ungariae Regno, quam etiam in Sclavonia habitis; viginti denarios Ungaricos, binis suprascriptis terminis exigendos.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM XIV. ANNI 1603.

De subsidii turbatoribus et detentoribus, Colonis dedititiis, de Sclavonia et servitorum desertoribus et aliis; praeteriti Anni Articuli renovati.

Articulus 6.

§. 1. Renovantur quoque Articuli ibidem habiti, septimus et octavus, de dedititiis colonis, nec non de Sclavonia, ac de iis; qui non expleto anno, servitia deserunt, seque majoris lucri gratia ad externos conferunt.

RUDOLPHI IMPER. & REGIS DECRETUM XV. ANNI 1604.

Subsidium pro militum intertentione, Anno praeterito decretum, hoc quoque Anno, per Status Regni offertur; ad Cameras Suae Majestatis Caesariae administrandum: Item de militis Ungari conductione et rationibus postea Majestati Suae Caesariae, de perceptis et erogatis, dandis; faciendaque superinde relatione Regno: Utque Sclavonia et Turcis subjecti dimidium Diccae solvant.

Articulus 2.

§. 7. Sclavonia et Turcis subditi, more solito, medium solvant: Juxta Articulum septimum, Anni Millesimi, Sexcentesimali secundi.

Super juramento Vice-Comitum et aliis ad Dicae Regiae exactionem spectantibus; Articulis praeteritorum Annorum inhaeretur: Et novi exactores rationum priorum constituti.

A r t i c u l u s 4.

§. 1. Pro exactore rationum priorum Annorum, in Comitatus Regni superioribus, loco Georgii Tyrnaviensis, Petrus Mladessovith; in Sclavonia, Reverendissimus Dominus Episcopus Zagrabiensis, Magnificus Dominus Nicolaus Istvanffy et Egregius Stephanus Beryzlavith nominantur.

De stipendio militari; Generali et particulari Insurrectione et aliis: Deque laboribus gratuitis; Anni proxime praeteriti Articulus septimus et octavus renovati.

A r t i c u l u s 7.

§. 1. Sclavonia de suis Confiniis et de restauranda Chazma prospiciat.

Ut Capitanei Confiniorum, eorumque Vice-Capitanei et milites stipendiarii, quorumvis praedia, terras, sylvas, aquas et similia, violenter non occupent: Nec quorumcunque colonos recipiant: Et ut a colonis, in bona Dominorum et Nobilium condescendentibus, Decimae exigantur; et Dominis terrestribus terragium, sive Nona ab eis praestetur.

A r t i c u l u s 14.

Conqueruntur hoc loco Domini Praelati, ac tam Ecclesiasticus quam Saecularis Ordo universus; signanter vero Capitula Strigoniense et Jaurinense, cum reliquis, quod tam milites stipendiarii, Confiniorum Capitanei, vel eorum Vice-Capitanei, praedia, terras arabiles, capturas piscium et usonum, ac foenilia et sylvas, sine ulla Domini recognitione, occupant, et quorumcunque colonos recipiunt; et nihilominus in prioribus bonis ipsos tuentur:

§. 1. Idem fieri dicitur etiam in Sclavonia et Croatia per Valachos, qui nuper ex ditone Turcica eo se contulerunt, in Episcopatus Zagrabiensis et nonnullorum Dominorum et Nobilium bonis; utpote Dominorum Comitum a Zrinio, Dersffy, familiae Pogan, ac aliorum.

§. 2. Statuitur itaque; ut ab his omnibus Decimae exigantur et Dominis terrestribus terragium sive Nona praestetur.

§. 3. Inter alia autem; a dictis Valachis in Sclavonia et Croatia (qui et Jurisdictioni Dominorum terrestrium, ratione fundi et sessionis, quam incolunt et inhabitant, subjecti sint) idem praestetur. *)

*) Renovatur; An. 1608. arl. 9. post Coronat. An. 1659. art. 1. An. 1715. art. 113.

§. 4. Requirit itaque Sua Majestas Caesarea Serenissimum Archi-Ducem Ferdinandum, ne tales, contra Dominos ipsorum terrestres, defendat:

§. 5. Supradictorum Confiniorum etiam Capitaneis, tam Germanis, quam Ungaris, serio praecipiat; ut ab ejusmodi violentiis et damnis inferendis abstineant.

Domini Carolus et Ernestus Kolonichii, Fratres Domini Sigefridi a Kolonich similiter in Ungaros recipiuntur.

A r t i c u l u s 20.

Ad benignam porro Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis admonitionem; condignum habentes etiam respectum Status et Ordines, fidelitates et fidelium servitiorum Magnifici Sigefridi a Kolonich, quae ipse hactenus indefesse et constanter praestitit: Fretique Status et Ordines, Fratres quoque ipsius Domini a Kolonich, Magnificos Carolum et Ernestum a Kolonich, vestigia ejus fideliter imitaturos; eosdem in coetum et numerum eorundem similiter cooptaverunt.

PACIFICATIO VIENNENSIS ANNI 1606.

Ad nonum et Decimum.

Sacra Caesarea et Regia Majestas, Ungariam et Partes ei annexas, Sclavoniam videlicet, Croatiam et Dalmatiam, per Ungaros nativos et Nationes ei subjectas et annexas possidebit.

§. 1. Item, tam majora, quam minora officia Regni, etiam externa et Confiniorum Praefecturas; ex consilio Ungarico, Ungaris et Nationibus ei annexis idoneis, *) nullo interposito Religionis discrimine, conferet.

CONDITIONIS PACIS TURCICAE ANNI 1606.

O c t a v a.

Ut Jaurinensi Generali Capitaneo, similiter et Bassae Budensi (reliqui autem ab illo dependeant) et Bano in Sclavonia, reliquisque Capitaneis Supremis, ultra et Cis-Danubium; pro evitandis forte in Confiniis oriendis contentionibus et scandalis, omnis potestas detur: Quodsi autem aliqua magni momenti negotia intervenerint, quae per eos decidi non possent, extunc de hujusmodi uterque Imperator requiratur.

*) Confirmatur; An. 1609. art. 24. Et novissime; An. 1741. art. 15.

MATTHIAE II. IMPER. & REG. DECRET. I. ANNI 1608. ARTIC. ANTE CORON.

Officium Cancellariatus bene merita alicui personae conferatur: Et Majestas Sua Regia, in rebus Ungaricis, non nisi Ungarico etiam Consilio utatur: Neque supplicantes, alios, quam decet, Consiliarios et Secretarios, pro suis expeditionibus adeant.

A r t i c u l u s 10.

Ad Nonum et Decimum. Ut omnis gubernatio dignitasque Consilii Ungarici: Item Cancellariae autoritas, per Suam Regiam Majestatem defacto restauretur: Eaque ex Consilio Ungarico idoneae personae conferatur; nec non omnia officia majora et minora, etiam Tricesimae, earumque Praefecturae, tam in hoc Ungariae, quam aliis sibi annexis, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae Regnis, per nativos Ungaros, Nationesque subjectas et annexas, de caetero administrentur, statutum est:

§. 1. Caveatque Sua Majestas Regia sufficienter, praedictis Statibus et Ordinibus Regni; ne externae Nationes deinceps et alterius Nationis homines in gubernationem Ungaricam unquam sese ingerant:

§. 2. Neve in rebus Ungaricis aliorum, quam Ungarorum Consilio (ex omnibus Partibus Regni Ungariae, atque etiam Sclavoniae, ex Ordine quoque Nobilium, in praesenti adhuc Diaeta collecto, juxta Decr. 3. Uladislai Regis Artic. 7. et Ludovici 2. Artic. 39.) absque Religionis discrimine, eadem Majestas Sua utatur.

Confiniorum Praefecturae et Capitaneatus Ungaris in Regno possessionatis conferantur: Et ratione Praesidiorum Sclavonicorum Majestas Sua Regia cum Serenissimo Archi-Duce Domino Ferdinando per Legatos concludat.

A r t i c u l u s 11.

Confiniorum vero Praefecturas et Capitaneatus, tam in hoc, quam supradictis Regnis; Ungaris nativis, aliisque subjectis et annexis Nationibus, idoneis videlicet et bene meritis personis, adhuc sub hac Diaeta, Majestas Sua Regia ex Consilio Ungarico conferat.

§. 1. Imo et officia Supremorum Capitaneorum Praesidii Vesprimiensis et Neogradiensis, nativis Ungaris, excepto pro nunc Jaurino (ita tamen, ut ibidem juxta antiquum morem et consuetudinem, Ungari Vice-Capitanei, cum pristina autoritate et potestate, de caetero interteneantur, idemque Supremus Capitaneus Jaurinensis Juribus Regni subjaceat et suam post Regiam Majestatem dependentiam a Palatino habeat, neque se in jurisdictionem Dominorum terrestrium ingerat, contrariumque faciens Juribus Regni subsit) Dominis videlicet Baronibus, seu Nobilibus in Regno possessionatis: Capitaneatum vero Comaromiensem, ut nativo Ungaro, bene merita personae, sine ullo Religionis discrimine conferat; obnixè petunt.

§. 2. Similiter etiam in Dalmatia, Croatia et Slavonia, eductis primo ex Praesidiis Generalibus Capitaneis, aliisque externis Praefectis et militibus; ratione Praefecturae omnium Confiniorum cum Serenissimo Domino Archi-Duce Ferdinando etc. concludat *) et juxta oblationem suam, Serenissima Regia Majestas, post sui coronationem, Legatos suos Graecium expediat.

§. 3. Imo ut ipsum Banatum, sub hac praesenti Diaeta, cum vetusta sua plenaria autoritate, a Dravo usque mare Adriaticum, bene merita alicui personae conferat. **)

De militum externorum educatione: Civitatisque Segniensis penes Coronam Regni conservatione: Tum Praesidiorum quoque Sclavonicorum fortificatione.

A r t i c u l i s 12.

Milites autem Germanos et alios externos, tam ex ipsa Arce, quam etiam Civitate Varasdinensi; nec non etiam ex Muran, Diven, Köszezh, Leva et Lipche, aliisque locis (cum non sint confinia Regni) quam primum educi faciat.

§. 1. Insuper Segniam quoque Civitatem in Dalmatia existentem, ***) Majestas Sua Regia a Corona Regni minime avelli patiatur:

§. 2. Quin potius pro sua Regia et paterna providentia, in eo esse efficereque non dedignetur; ut milites Confiniarii praedictorum Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae, uti antea semper, sic deinceps quoque, in consuetis eorum stipendiis pleno numero, per subsidia Provinciarum Styriae, Carinthiae, Carnioliae interteneantur: Et emerita quoque ipsorum stipendia hactenus insoluta, ipsis dependantur.

MATTHIAE II. IMPER. & REGIS DECR. I. ANNI 1608. ART. POST CORON.

Domino Palatino, Bano et Generali Capiteo Cassoviensi; sic et Supremis et Vice-Comitibus, potestas datur, praedones ubique locorum capiendi et pro demerito puniendi.

A r t i c u l u s 2.

§. 7. In Slavonia idem faciat Dominus Banus.

§. 8. Curandum autem erit, ut etiam Turcae in suis limitibus conserventur et non excurrant: Neque in villis convivia, more eorum solito exercent, sed se pacificationi cum ipsis factae accommodent: Fiatque talium limitum certa rectificatio, tam in Ungaria, quam in Slavonia ubique.

*) Urgetur; An. 1609. art. 27.

**) Urgetur; An. 1609. art. 28. Adde; An. 1741. art. 47. et alios ibi citt.

***) De hac vide notatu dignissimum An. 1741. a. 56.

Violentiarum et Occupationum quae ab Anno 1592. patratae sunt; quaenam manere et quae non debeant?

Articulus 3.

§. 2. Et quae bona, seu Jura possessionaria, post executionem Comitum, vel Vice-Comitum, nec non Regiorum et Capitularium, Conventualiumque hominum, per quoscunque occupata, seu reoccupata fuerunt, vel imposterum occupabuntur, seu reoccupabuntur; talia bona, seu Jura possessionaria, illis a quibus occupata, seu reoccupata sunt, per Dominos Comites, seu Vice-Comites, sub amissione Officiorum; vel illis insufficientibus, aut nolentibus per Dominum Palatinum; in superiori Ungaria per Supremum Cassoviensem Capitaneum; et in Sclavonia per Dominum Banum; statim et de facto restituantur; Non obstantibus annualibus revolutionibus.

Qualiter ratione quarumlibet violentiarum, praebabita legitima certificatione, ad partis querulantis instantiam, in Comitatus procedatur?

Articulus 4.

Deinceps autem, si de et super occupationibus et reoccupationibus, nec non aliis violentiis, captivationibus, verberationibus et rerum mobilium, aliorumque Jurium et Castrorum, sub quovis praetextu, per quosvis occupatorum et ablatorum, ab Anno praedicto 1592. hucusque factis, vel fiendis, causae aliquae per quoscunque movebuntur; illae etiam, eodem brevi processu inchoentur, sequanturque et terminentur; non obstantibus annualis revolutionis praetensionibus:

§. 1. Nimirum ut ad partis querulantis instantiam, Vice-Comes cujuslibet Comitatus, praehabita legitima certificatione, ex Sede Judiciaria, vel Congregatione Comitatus, imo etiam de domo habitationis suae fienda, ad faciem honorum occupatorum, observata quindena, exire ibique comperta rei veritate, Judicium facere; ac partem convictam, in poena violentiae, refusioneque damnorum convincere et aggravare; Partiumque aliqua Judicio Vice-Comitis non contenta, causam eandem pro saniori ejus discussione ad Sedem Judiciariam; vel ea non existente, ad Congregationem Comitatus primitus celebrandam referre; ibique per Judices Nobilium et Juratos, facta ejusdem causae approbatione aut reprobatione, idem Vice-Comes statim omnibus juridicis remediis abscissis, ad ejusdem causae executionem et satisfactionem iterum exire; eoque ad executionem non sufficiente, Supremus Comes, per Comitatum requisitus, si necesse fuerit, etiam levatis Comitatum gentibus; et eo etiam non sufficiente, vel executionem facere nolente Regni Palatinus; in Superiori Ungaria Supremus Cassoviensis Capitaneus; in Sclavonia autem Banus; toties, quoties opus fuerit, executionem peragere et ad effectum deducere sint obligati.

Qualiter Valachorum habitatio limitanda?

Articulus 9.

Renovatur hoc loco Artic. 14. Anni 1604. de militibus Confiniaris et Valachis in Ungaria, Sclavonia et Croatia, in bonis Dominorum Praelatorum, Magnatum

et Nobilium ubique existentibus editus. Et statuitur; ut ille Articulus tandem effectui tradatur.

§. 1. Limitatio autem istorum in Sclavonia et Croatia fiat statim, per Dominum Banum, cum Regnicolis. *)

Dica quaternorum florenorum a singulis Portis ad manus Thesaurarii offertur.

A r t i c u l u s 14.

§. 5. In Sclavonia, more antiquo, medium solvatur et in usum illorum Confiniorum convertatur.

MATTHIAE II. IMPER. & REGIS DECRET. II. ANNI 1609. ARTIC. POST CORON.

Excusatio Regnicolarum; quod exterarum Nationes a Regno Ungariae (et Sclavoniae) non penitus excluserint.

A r t i c u l u s 11.

§. 4. Neque etiam est, quod putent externae Nationes, ipsos totaliter ab Ungaria et Sclavonia, ac partibus ei subjectis, exclusos esse; cum Civitatum (quae in quarto Statu Regni continentur) Incolae, pro majori parte, ex Germanica constant Natione.

§. 5. Neque id ulli mirum, aut in derogamen externae Nationis factum videri debet; si Status quoque et Ordines, ad exemplum aliorum Regnorum et Provinciarum totius Christianitatis (quae non exteris universa inter se officia, sed propriae Nationis hominibus gubernanda, conferre consueverunt) aliquid simile statuere debuerint.

De poena eorum, qui lucri et stipendii cupiditate inducti; ad externas Nationes se contulerint.

A r t i c u l u s 13.

Statuitur etiam; quod si qui Regnicolarum, turmatim, vel saltem frequentiori numero, absque praescitu et voluntate suae Majestatis; Ea vero absente; Domini Palatini, Supremorumque Regni Capitaneorum; in Sclavonia vero, Domini Bani; se ad exterarum Provincias clam, vel aperte Regno adversantes, contempto solo natali, lucri et stipendii cupiditate inducti contulerint; tales Capitis poena per suam Majestatem, vel Dominum Palatinum; in Sclavonia vero, Dominum Banum, Jure mediante irremissibiliter puniantur. **)

Contra excursiones et Liberos Hajdones; quam poena procedi debeat?

A r t i c u l u s 19.

De excursionibus et Liberis Hajdonibus, Articuli proxime praeteritae Dietae ***) renovantur;

*) Huc refer; An. 1635. art. 33. An. 1659. art. 1. Ani 1715. art. 113.

**) Renov. An. 1613. art. 14.

***) Signantur; An. 1608. art. 20. post Coronat.

§. 1. Hoc adjecto; quod Domino Palatino in longinquo existente; insufficientibus Vice-Comitibus, vel Supremis Comitibus; Capitaneus Regni Supremus, irremissibiliter, pro excessibus eorum, tales Nobiles et Hajdones, eorundemque fautores et intertentores (si necesse fuerit, levatis etiam Comitatum Gentibus, ac finitimarum Arcium militibus) persequendi; eosque Juris ordine, Capitis poena puniendi, habeat potestatis facultatem.

§. 2. Idem faciat in Sclavonia Dominus Banus. *)

De externo milite ex Sclavonia et Croatia amovendo et Banali autoritate restituenda.

Articulus 27.

Quia autem Articulus **) Anni proxime praeteriti de Generalibus et aliis externis Praefectis; et Confiniis Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae; ac externo milite, ex Arce et Civitate Varasdinensi, loco videlicet Comitatus ejusdem Judiciario, educendis; atque vetusta dignitatis Banalis autoritate restituenda; nec non intertentione et solutione militum eorundem Confiniorum, per Serenissimum Archi-ducem Ferdinandum, ejusque Inclytas Provincias Styriam, Carinthiam, Carnioliam, satis clarus et manifestus, hactenus in nulla sui parte adimpletus sit; quem ut sua Majestas Regia, secundum benignam suam, in eodem Article expresse factam oblationem, tandem ad debitum effectum deducat, Statutum est:

§. 1. Quod ut commodius finem optatum sortiatur; requiratur sua Serenitas, tam per literas et speciales Nuntios ac Commissarios Regiae Majestatis; quam Regnicolarum, infra denominatos, ut sua Serenitas, annotatorum Confiniorum, tanquam antemuralium et certissimae custodiae Provinciarum suarum, ea conditione assumat Administrationem; ut Dominus Banus, omnibus Praefectis immediate, post suam Serenitatem, amodo deinceps plena et omnimoda ac vetusta autoritate praesit; ***) Atque cum sua Serenitate, in rebus bellicis, mutuum habeat correspondentiam; Suaque Serenitas, Praefecturas Confiniorum, ex commendatione Domini Bani, indigenis et Legibus patriis subjectis conferat; solitaeque stipendia, munitiones et alia necessaria (ut hactenus, ita deinceps quoque) benigne fleri procuret.

§. 2. Et ut Dominus Comes Palatinus, pro Officii sui exigentia, habita cum Domino Bano mutua intelligentia, cum praescitu suae Majestatis, vias et rationes, quo potuerit invenire opportuniore et meliores exquirat; quibus praemissa ad effectum deduci queant; Regnicolae statuunt.

*) Observandus decernitur praesens Articulus; An. 1618. art. 20. An. 1625. art. 16. An. 1647. art. 95.

**) Nempe 11. ante Coronat.

***) Confirmatur; An. 1630. art. 25. An. 1635. art. 31., 32. et 34. An. 1638. art. 32. An. 1687. art. 22. An. 1715. art. 114. An. 1723. art. 87. An. 1729. art. 20. Et An. 1741. art. 47.

Ut Banus in dignitatem suam Banalem quamprimum introducat.

A R T I C U L U S 28.

Banum quoque Sua Regia Majestas, juxta Articulum *) Anni proxime praeteriti superinde editum, plena cum autoritate et Banderio suo Regio, veteri milite exsoluto et certa futurae solutionis ordinatione facta, in dignitatem Banalem quamprimum clementer introduci faciat:

§. 1. Ne Regna illa, tam in bellicis, quam in Juridicis, Capite carentia, ulterius detrimentum capere cogantur; uti hactenus cum maximo eorum dispendio contigit. **)

Quomodo tertius et quartus Constitutionum praeteritae Diaetae, de violentiis et occupationibus bonorum, editi Articuli in suo esse et vigore manere; ac syn- cere intelligi et quomodo in illis procedi debeat?

A R T I C U L U S 29.

§. 5. Parti vero succumbenti, liceat primo in Sedem Judiciariam Comitatus, ex post vero, extra Dominium bonorum in Curiam; in Sclavonia vero ad Sedem Banalem, per viam Appellationis provocare.

De non occupandis per Capitaneos et Milites Regiae Majestatis Praesidiarios bonis aliorum aliisque similibus.

A R T I C U L U S 46.

§. 2. Idem intelligatur in Sclavonia.

Ut Dominus Comes Nicolaus a Zrinio et caeteri a Valachis profugis varia damna ulterius non patiantur: et a Teloniaro Serenissimi Archi-Ducis Ferdinandi ipse Dominus Comes non impetatur: providendum.

A R T I C U L U S 59.

Conqueritur Dominus Comes a Zrinio et caeteri contra Valachos profugos, a quibus eisdem varia damna in dies inferuntur, et ea in re referunt se ad Articulum decimum quartum, Anni Millesimi Sexcentissimi Quarti et praeteriti.

§. 1. Item idem Comes a Zrinio, contra Teloniarium Serenissimi Archi-Ducis Ferdinandi, qui in Oppido Lyka constitutus, justis proventibus, ex Porta Buccariensi antiquitus provenire solitis, eum privare nititur.

§. 2. Itaque censent Regnicolae; ut sua Majestas, per Legatos ad dictum Serenissimum Archi-Ducem Ferdinandum destinandos, efficiat; ne idem Dominus Comes, deinceps justis suis juribus privetur; sed in pacifica possessione suorum bonorum conservetur.

*) Nempe; 11. ante Coronat. §. fin.

**) Urgetur; An. 1647. art. 51.

De nova Portarum connumeratione instituenda; et quinam Dicatores eligi debeant? et quomodo in connumeratione procedendum? et qualiter, quosve in usus, oblata Dica quatuor florenorum Ungaricorum converti; quive huic Contributioni subiacere; et quibus in terminis praefata Contributio, in duos Annos duranda, exigi debeat?

Articulus 62.

§. 7. In Sclavonia more antiquo medium solvatur et in usum illorum Confiniorum convertatur; inclusis etiam bonis Capitaneatus Caproncensis: Quarti tamen floreni dimidium ad nominatos usus administrent; Prout etiam Civitates liberae, in Ungaria quidem ad Domini Palatini; in Sclavonia vero ad Domini Bani requisitionem, pro conservatione Coronae, expensas se liberaliter conferre obtulerunt.

§. 8. Turcis quoque dedititii more antiquo medium solvant.

§. 9. Hujus autem Contributionis exactio duobus terminis fiat, medietas pro Festo Beati Georgii Martyris; altera vero medietas pro Festo Beati Michaelis Archangeli.

De celeri in necessitate aliqua Regni insurrectione; quomodo in ea procedendum? et qualiter de singulis quatuor Portis, unus Eques bene armatus interteneri debeat?

Articulus 65.

§. 3. Civitates autem Regiae et liberae, ad hanc necessitatem, pedites interteneant, juxta moderatam et tolerabilem limitationem Domini Palatini; in Sclavonia vero Domini Bani. *)

Ut sua Majestas Regia de Salario et residentia Domini Palatini; sic quoque de stipendii Domini Bani Regni Sclavoniae solutione; cum eisdem benigne convenire et concludere dignetur.

Articulus 67.

Quod ad Salarium et residentiam Domini Palatini attinet; sua Majestas Regia, ex singulari gratia, qua in eum suum servitorem primum propendet; de eo cum illo quamprimum et certo certius concludet.

§. 1. Similiter etiam cum Domino Bano Regni Sclavoniae, sua Majestas Regia, de ipsius Stipendii solutione benigne conveniet.

*) Observandus statuitur, An. 1635. art. 88. Allegatus etiam, An. 1681. art. 47.

Judicia Regni tum Brevia, tum Octavalia, postliminio iterum in usum revocantur et instituuntur modo sequenti.

A r t i c u l u s 70.

§. 2. In Sclavonia vero pro Festo Epiphaniarum Domini et Sancti Jacobi, in Civitate Montis Graeciae.

De Taxa literarum et Privilegiorum.

A r t i c u l u s 72.

§. 21. De Literis Adjudicatoriis; Remissionalibus super deliberatione causarum quarumcunque Appellationum, in sedem Regiam deductarum emanatis; si causa talis simpliciter approbata, vel etiam sine quavis poena emendata fuerit; floreni Tres: Sin vero approbata quidem, sed poena in Comitatu, parti convictae imposita, juxta Decreta et observationes Regni, duplicata fuerit; floreni Sex. Et hoc intelligendum est de Causis ex sedibus Comitatum, quae ultra Centum florenos, quoad poenam se extendere non possunt, transmissis: Nam in causis ratione honorum et Jurium possessionariorum, vel alicujus rei magnae, ex Regnis Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae, ac partibus Transylvaniae, nec non Liberis et Montanis Civitatibus per viam Appellationis deductis, si Causa hujusmodi in Curia Regia fuerit approbata, vel emendata; tunc pro Literis debet fieri solutio, sicuti superius de Literis Adjudicatoriis ratione Obtentionis honorum et Jurium possessionariorum descriptum est.

MATTHIAE II. IMPER. & REGIS DECR. III. ANNI 1613. ART. POST CORON.

De connumeratione portarum Dicaeque Contributione: De exactione item pro conservatione Coronae, emptione et aedificatione domus, ac pro diversis Legatis: Nec non de modo Contributionis per Regnum Sclavoniae praestandae.

A r t i c u l u s 9.

§. 3. In Sclavonia more antiquo medium Dicae solvatur et in usum illorum Confiniorum convertatur; dempto honorario infrascripto et Contributione in conservationem Coronae deputata, quae integre praestare debebunt. *)

Articuli praeteritarum Diaetarum de violentiis et occupationibus bonorum editi lucidius declarantur.

A r t i c u l u s 23.

Articuli Constitutionum praeteritae Diaetae, de violentiis et occupationibus bonorum editi; ut in suo esse, vigore et vero sensu maneant, Status et Ordines Regni etiam nunc decernunt.

*) Allegatur; An. 1618. a. 41.

§. 6. Parti vero succumbenti *) liceat primum in sedem Judiciariam Comitatus; ex post vero extra Dominium in Curiam Regiam; in Sclavonia vero ad sedem Banalem, per viam appellationis provocare.

§. 11. In quibus vero Comitatibus Supremi Comites non essent; vel remotius existerent; extunc potiores Nobiles per Dominos Palatinum, vel Judicem Curiae; in Sclavonia vero per Dominum Banum nominandi, praefatam Limitationem et Executionem peragant.

Colonos fugitivos Capitanei Confiniorum, aliaque Oppida, quae eos in medium ipsorum recipiunt; sub poena Decreti restituant.

A R T I C U L U S 36.

Colonos et servos fugitivos Dominorum et Nobilium, ad bona suae Majestatis, vel Confinia tam Ungarica, quam Sclavonica fugientes; Capitanei, ita et incolae Possessionis Oroszfalva, sub fortalio Drégel existentis et Szathmár, Némethi, Nyir-Báthor, Bereghszász et Vaáry (qui nescitur sub cujus Privilegii praetextu, rusticos fugitivos apud se detinere non verentur) sub poena in Decreto statuta, ad bona priora reddere et restituere teneantur. **)

De introductione Domini Bani Regni Sclavoniae, et de Juridicis ejusdem expeditionibus pro legitimis et authenticis habendis.

A R T I C U L U S 38.

Introductionem Banalem (quam Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas identidem, adhuc superiorum Constitutionum tempore, se maturaturam clementer obtulerat) ut sua Regia Majestas juxta modernam etiam suam benignam resolutionem, ante felicem suum ad Comitatus Imperialia profectum, debito effectui mancipare clementer dignetur; Status et Ordines supplicant.

§. 1. Universae vero et quaevis Juridicae expeditiones, hactenus sub Sigillo authentico moderni Domini Bani emanatae et usque ad introductionem ejusdem emanandae, nulla obstante exceptione introductionis hactenus non factae, pro authenticis habeantur et legitimis, statutum est.

De Limitatione Contributionum per Valachos praestandarum; renovantur Articuli praeteritarum Constitutionum. Item de Legatione Graecensi proseguenda.

A R T I C U L U S 39.

Limitatio Contributionis et subjectionis Valachorum in Regnis Sclavoniae et Croatiae, in territoriis Dominorum et Nobilium, tam Regni hujus Ungariae, quam eorundem Regnorum residentium, eo quod immediate ad Jurisdictionem Sacrae Regni Coronae et per consequens Sacratissimae suae Majestatis iidem Valachi spectant; refertur ad Articulos proxime praeteritarum Constitutionum.

*) Confer An. 1719. a. 32.

**) Renovatur; An. 1618. a. 48. An. 1622. a. 27. An. 1635. a. 47. An. 1638. a. 67. An. 1655. a. 43.

§. 1. Et quia Legatio Graecensis (ad quam Regnicolae diversis vicibus aliquot millia florenorum exposuerunt) nullum effectum est sortita; Status et Ordines Sacratissimae suae Majestati humillime supplicant; ut inter alias per Sacratissimam Majestatem approbatas et confirmatas Constitutiones Regni, huic quoque tandem clementer satisfacere dignetur:

§. 2. Ne inter Regnicolas ac praedictos Valachos aliquem tumultum perniciosum suborire contingat, si Dominis terrestribus non paruerint.

Restantiae Contributionis quarti floreni ad manus Domini Petri de Réva administrandae. Ipse vero Dominus de Réva, de rationibus super quarti floreni perceptione datis quietatur.

Articulus 42.

§. 1. Et cum ex ejusdem rationibus manifeste comperiebatur, Perceptores suae Majestatis Psonienses et Scepusienses et alios quosdam sese in perceptionem quarti floreni immiscuisse; et apud quosdam Dicatores, uti et apud Regnum Sclavoniae, ac Civitates tam Partium Regni Ungariae superiorum, quam inferiorum et Sclavoniae restantias haberi;

§. 2. Ideo statutum est; ut Perceptores suae Majestatis et reliqui etiam, pecuniam ad se levatam; Dicatores vero et Civitates, restantias usque ad Festum Ascensionis Domini proxime venturum, ad manus ejusdem Domini Petri de Réva, citra omnem tergiversationem administrent.

MATTHIAE II. IMPER. & REG. DECRET. IV. ANNI 1618. ARTIC. POST CORON.

Magnificus Ernestus a Kollonich Indigena Regni declaratur; et in Vice-Capitaneatu Jaurinensi confirmatur.

Articulus 5.

Vice-Capitaneus Jaurinensis, Magnificus Ernestus a Kollonich, siquidem Croata, ac proinde Indigena Regni *) esse comperitur; in officio suo maneat: Renovato hoc loci Artic. 11. Anni 1608. ante Coronationem.

De Commissione ratione Valachorum juxta Constitutiones praecedentium Annorum instituenda.

Articulus 32.

Praeterea ex quo Valachi in Regnis Croatiae et Sclavoniae in terris Dominorum et Nobilium residentes, juxta praecedentium Annorum Articulos, per Commissionem superinde institutam a Jurisdictione Capitaneorum Confiniorum necdum sint exempti ac restituti:

§. 1. Statutum est; ut iidem Valachi, per jam semel delegatos suae Majestatis Commissarios, videlicet Reverendissimum Dominum Franciscum Erge-
lium, Episcopum Vesprimiensem, Commissionis Praesidem, et Spectabilem ac

*) Optima consequentia et jam articulariter notificata; Vide An. 1741. a. 61. Vigore cujus; filii nativi Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae, denominatione Ungarorum veniunt, quoad officia et beneficia Ecclesiastica et secularia. Simile quid habetur, etiam An. 1625. a. 65.

Magnificum Dominum Benedictum Pakay, Personalem Praesentiam et Moysem Cziráky (non obstante unius vel alterius absentia cum autoritate Praesidi danda, ut loco absentium alios substituere possit) statim absoluta praesenti Diaeta, eisdem Regnicolis plenaria Jurisdictione restituantur. *)

Bona Praesidii Kapronczensis oneribus Regni subsint; et Capitanei, ac Praefecti Confiniorum, in Jurisdictionem Dominorum terrestrium sese non intromittant.

A r t i c u l u s 33.

Bona Praesidii Kapronczensis per Capitaneos ejusdem loci, extra omnem Fisci Regii et Regni utilitatem possessa; Jurisdictioni et oneribus Regni, in Dicis Regiis et Contributionibus solvendis, gratuitisque laboribus praestandis, ac Decimis; instar aliorum Regnicolarum sint subjecta:

§. 1. Neque Capitanei et Praefecti Confiniorum in bona et Jurisdictionem Dominorum terrestrium et liberarum Civitatum, sub amissione officiorum, sese intromittant, statutum est. **)

De Dica seu contributione a portis praestanda; et in duos annos imposita.

A r t i c u l u s 36.

§. 2. Turcis tamen subjecti dimidium solvant.

§. 3. Sic etiam Sclavonia juxta Anni 1596. art. 9.

De Contributione pro communis domus Regni restauratione: Annonae in Arcem Poseniensem reponendae coemptione: Restantiisque pro exolutione Custodum Coronae inexactis sub poena exigendis.

A r t i c u l u s 40.

§. 4. Caeterum Liberae et Montanae Civitates tam in Ungaria, quam Sclavonia existentes, in restauranda praescripta domo communi, pro ipsarum erga Patriam amore et studio gratificandi; auxilio esse non detrectent.

De terminis celebrationum Octavaliū et aliorum Judiciorum in Regno consuetorum. Pro quibus etiam certae personae e medio Regnicolarum denominantur.

A r t i c u l u s 64.

In Sclavonia vero pro Festo Epiphaniae Domini et Sancti Jacobi Apostoli in Civitate Montis Graecensis ***)) celebrentur.

*) Allegatur et firmatur; An. 1635. art. 33. An. 1715. art. 113.

**) Renovatur; An. 1630. art. 25. §. fin. Allegatur; An. 1635. art. 35., 36. et 39. Item; An. 1638. art. 22. Et An. 1647. art. 48.

***)) Seu in Regia Civitate Zagrabiensi.

FERDINANDI II. IMPER. & REGIS DECRETUM I. ANNI 1622. ARTIC.
POST CORON.

De insertione publicis Regni Constitutionibus Diplomatis per Sacram Caesaream Regiamque Majestatem, Statibus et Ordinibus Regni, tempore felicitis inaugurationis suae concessi.

A r t i c u l u s 2.

§. 7. *Prima Conditio.* Quod universas et singulas Regni libertates, immunitates, privilegia, statuta, jura et consuetudines, simul et conclusionem tractatus Viennensis, omnesque Articulos, in eodem comprehensos, ita et reliquos, ante et post Coronationem, modernae Sacratissimae Caesareae et Regiae Majestatis in Anno 1608. et 1609. editos, in omnibus suis punctis, clausulis et Articulis, sua Majestas Regia firmiter et sanctae observabit, per aliosque omnes inviolabiliter observari faciet.

§. 10. *Quarta Conditio.* Confiniorum vero Praefecturas, Capitaneatus et alia officia, tam in hoc, quam aliis Regnis annexis, Majestas sua, juxta Articulum undecimum ante Coronationem Anno 1608. editum conferet.

§. 13. *Septima Conditio.* Quod in Palatini electione, ejusdemque auctoritate, Jurisdictione et Officio, juxta Artic. Viennensis Pacificationis ad tertium, item ante Coronationem edito, Anni 1608. Art. 11. et Anni 1613. Art. 7. Ferdinandi Regis Anni 1555. Art. 1. circa finem, ac secundum formam juramenti ejusdem Palatini, praescriptum modum Majestas sua observatura est. De Banatu etiam, quae in eodem Artic. 11. Anni 1608. continentur: Similiter et de Valachis, Annor. 1604. Art. 14. Anni 1608. Art. 9. et Anni 1613. Art. 39. effectuat.

§. 14. *Octava Conditio.* Quandoquidem salus et permansio, non modo afflictatae hujus Patriae, tanquam clypei et antemuralis, sed aliorum quoque vicinorum Regnorum et Provinciarum, ex bona et segura Confiniorum provisione dependeat; Majestas sua, juxta Artic. 21. Anni 1608. ante Coronationem et Art. 32. Anni 1609. paterne Confiniis providere dignabitur.

De nonnullorum privatorum Regnicolarum bonis per Exercitum suae Majestatis occupatis restituendis.

A r t i c u l u s 13.

§. 2. In Slavonia vero; Rechicze, Castellum Domini Pauli de Nadasd restituatur.

De modo Insurrectionis in casu hostilis impetus et summae necessitatis.

A r t i c u l u s 21.

§. 7. Civitates autem Liberae juxta limitationem Domini Palatini; in Slavonia vero Domini Bani, onera belli ferre debebunt.

Renovantur Articuli publicarum Regni Constitutionum, super rerum Ungaricarum gubernatione et proventuum Regni administratione.

Articulus 24.

Statuitur etiam; ut ab omni rerum Ungaricarum gubernatione et publicorum Regni proventuum administratione, externae nationis homines arceantur: Superindeque Articuli ante Coronationem ad 9. et 10. Anni 1608. editi exacte observentur. *)

§. 1. Signanter autem sancitur; ut amodo deinceps universae et singulae Tricesimae, tam trans, quam vero cis-Danubium, in quibuscunque Regni hujus Ungariae, Partiumque eidem annexarum Comitatibus erectae et earum universi proventus, non ad Cameram Austriacam (prout hactenus factum est) sed ad Ungaricam Poseniensem administrentur.

Oblatio Dicae seu Contributionis a Portis praestandae et in duos Annos impositae.

Articulus 32.

§. 3. In Slavonia tamen dimidium solvent et in usum illorum Confiniorum convertent. **)

Salarium pro Conservatoribus Sacrae Regni Ungariae Coronae destinatur.

Articulus 34.

In Slavonia autem florenom unum; pro hac vice manibus Egregii Leopoldi Pek Perceptoris (quia ratione officii Perceptoratus, nomine salarii habebit florenos Ungarical. Quingentos) in Anno praesenti quidem ad Omnium Sanctorum; in subsequentibus Annis autem ad Nativitatis Beati Joannis Baptistae affutura festa assignandos.

Super Diplomate a Sacra Caesarea Regiaque Majestate Statibus et Ordinibus Regni Slavoniae concesso.

Articulus 49.

Recognoscunt insuper Status et Ordines; Sacratissima Caesarea Regiaque Majestas tempore felicitis inaugurationis suae in Regem Ungariae, Statibus et Ordinibus Regni Slavoniae quam benignum Diploma elargiri dignata est.

§. 1. Quod quidem Diploma per suam Sacram Majestatem in omnibus suis punctis, clausulis et Articulis observatum iri, iidem Status et Ordines nullatenus ambigunt: ***)

§. 2. Id quod sua Majestas etiam sub hac Diaeta benigne declaravit.

*) Vide An. 1741. art. 14.

**) Allegatur; An. 1630. art. 5. An. 1635. art. 8. An. 1647. art. 36. Denique An. 1715. art. 113.

***) Renovatur praesens art. An. 1630. a. 25. §. fin. Allegatur; An. 1635. a. 39. Et An. 1638. a. 22.

De rectificatione metarum similiter Articulus superinde editus renovatur.

A r t i c u l u s 56.

§. 1. Loco autem illorum Commissariorum, qui medio tempore vel decesserunt, vel usque tempus Commissionis decederent, aut forte abesse deberent; Dominus Comes Palatinus et in Slavonia Dominus Banus alios deputandi habeat auctoritatem. *)

FERDINANDI II. IMPER & REGIS DECRETUM II. ANNI 1625. ARTIC. POST CORON.

Dica seu contributio in duos Annos decernitur.

A r t i c u l u s 8.

§. 3. In Slavonia tamen et Turcis dedititii dimidium praestabunt.

Honorarium noviter coronatae Regiae Majestati offertur.

A r t i c u l u s 9.

§. 1. Turcis tamen subjecti et Slavonia medium de singulis Portis florenum praestabunt.

Pro rectificatione et reambulatione metarum cum vicinis Provinciis instituenda Commissarii nominantur.

A r t i c u l u s 23.

§. 5. Inter Croatiam ab una, parte vero ab altera Styriam et Carinthiam usque ad Mare; Reverendissimus Dominus Petrus Domitrovith, Episcopus Zagrabienensis: Item Spectabilis ac Magnificus Dominus Comes Christophorus Bánffy: Magnificus Casparus Konsky: Egregii; Magister Stephanus Patachich, Protonotarius Regni Slavoniae: Gregorius Petthö: Thomas Mikulich: Nicolaus Tompa: Directore causarum Regalium; vel ejus loco uno ex Protonotariis nomine Fisci, ubique praesente.

Subsidium pro stipendio Conservatorum Coronae Castellanorum et militum stipendiariorum qualiter contribuendum, erogandum?

A r t i c u l u s 28.

§. 1. A Portis autem in Slavonia et Turcis subjectis dimidium solvatur.

*) Urgetur et Commissarii denominantur; An. 1625. a. 23.

Tricesimae et proventus earum a Poseniensi usque ad Mare Adriaticum, ad Cameram Ungaricam applicandae; et de modo collationis Praefecturarum et Officiorum.

Articulus 33.

Post clementem suae Majestatis annuentiam et declarationem elargitam, statuitur quoque; ut amodo deinceps, omnes et singulae Tricesimae, earumque proventus, a Poseniensi usque ad Adriaticum Mare erectae, ad Cameram Ungaricam applicentur. *)

§. 1. Earumque Praefecturae et Officiolatus nativis Ungaris et Partium Regni Ungariae annexarum Indigenis, iisque bene meritis conferantur. **)

De cursu juris et Judiciorum Octavalium, item; Generalium et Brevium celebratione per totum Regnum observando.

Articulus 51.

In Sclavonia porro, pro festo Epiphaniae et Sancti Jacobi Apostoli in Civitate Montis Graecensis Zagrabiensis celebrentur.

Transmissiones per Dominum Palatinum pro Octava festi Epiphaniae in Civitate Novisoliensi revidendae.

Articulus 52.

§. 1. Salvo tamen permanente pro Regno Sclavoniae eodem termino judiciorum Octavalium.

Praepositus Ecclesiae Zagrabiensis per Regales literas ad Comitiam vocandus: isque et unus Nuntiorum Regni Sclavoniae inter Praelatos, Barones et Magnates locum et vocem habeant.

Articulus 61.

Denique ob certos, eosque rationabiles respectus, Status et Ordines unanimiter concludunt; ut imposterum futuris semper temporibus Praepositus Zagrabiensis pro tempore existens, peculiaribus literis Regalibus vocetur ad Comitiam et inter Magnates locum et vocem habeat:

§. 1. Similiter unus ex Ablegatis Regni Sclavoniae, inter Magnates vocem habeat: Reliquis ablegatis, inter Regnicolas solitum locum et suffragium retinentibus.

*) Urgetur haec applicatio; An. 1630. a. 15. Quae deinde subsecuta, ut perseveret, statuitur; An. 1635. a. 30. Quod confirmatur; An. 1741. a. 14. §. fin.

**) Prout jam constitutum erat; An. 1618. a. 18. Et aliis ibid. citt.

De Comitibus a Sampach stirpe et descendencia genealogica.

A r t i c u l u s 65.

Quoniam Statibus et Ordinibus ex parte Spectabilis ac Magnifici Domini Comitibus Zdenko a Sampach repraesentatum est; in proxime praeterita Regni Hungariae Dieta, in Anno 1622. Sopronii celebrata, inter alias externae nationis personas in caetum et numerum Regnicolarum Ungarorum receptione, ipsum quoque non aliter adnumeratum et cooptatum esse, quam si alienigena et extraneae nationis foret.

§. 1. Caeterum quoniam compertum habetur et privilegialibus literis ac authenticis instrumentis contestatum est; ipsum Comitem Originem ducere ex genere Illyrico; in decus prosapiae suae, placuit Statibus et Ordinibus ut peculiari Articulo idipsum declaretur, ipseque Comes a Sampach non tanquam externae nationis persona in Regnicolam Ungarum noviter creatus; sed tanquam Sacrae Coronae membrum et indigena, juriisque Regni capax haberetur ac reputaretur. *)

FERDINANDI II. IMPER. & REGIS DECRETUM III. ANNI 1630. ARTIC. POST CORON.

*De Confiniis tam Hungariae quam Banalibus Colapianis per Commissarios per-
lustrandis: Et de subsidiis Imperii antea consuetis, per suam Majestatem pro-
curandis: Fortalitiisque et praesidiis Ujvár, Egervár, Nempthi et Szalavár
muniendis.*

A r t i c u l u s 2.

Quia Regnum istud Hungariae eo loci est Divina Providentia constitutum, ut adversus juratos et capitales populi DEI hostes, quibus longissimo terrarum tractu periculosa vicinitate contiguatur, merito Christiani Imperii propugnaculum dici haberique possit ac debeat.

§. 1. Ideo Status et Ordines, non immerito primum et ante omnia, de iis deliberandum et concludendum esse censuerunt; quae Patriae huic residuae securitatem pariter et promotionem adferre praestareque possint.

§. 2. Inter quae omnium consensu principalem locum sibi vendicant Confinia, quae salutem pariter et exitium pro qualitate dispositionis eorum, solent experientia teste, Regno plerumque adferre et causare.

§. 3. Cum ergo ad Confiniorum statum haec potissimum sint necessaria: Fabrica nimirum, Stipendium, Annona et Armatura, de eorum tam videlicet Ungaricorum, quam Banalium Colapianorum, nominatim vero Novae Arcis fortificatione et reparatione, visum est Sacrae Caesaris Religiaeque Majestati et Regnicolis; ut ad opus adeo necessarium et utile confestim periti et idonei Architecti et operarii expediantur: Atque in fabricae ipsius sumptus comparandos et in eum

*) Sic etiam Kollonich, quia Croata; indigena Hungariae recognoscitur, An. 1618. a. 5. Id quod jam clara lege definitum habemus; An. 1741. a. 61.

finem applicandos, interposita suae Sacrae Majestatis requisitione in Sacro Romano Imperio et vicinis Provinciis, more antiquitus observato, ut Contributiones fiant; sua Majestas clementer efficere dignetur.

De praesidiariorum militum numero complendo: Eorumque stipendiis rite exolvendis: Dependuntiaque a Confiniorum Capitaneis habenda.

A R T I C U L U S 4.

Quantum porro ad certum et continuum stipendii militaris cursum ac administrationem attinet; post miserabilem Confiniariorum inopiam et paucitatem demisse sibi repraesentatam, sua Sacratissima Majestas benignissime decrevit; ut deinceps in Ungaria pariter et Slavonia, tam pecuniaria solutione ipsis opportunius, quam hactenus fuit, succurratur; quam vero pannus et alia, quae in eorum contentationem dari consueverunt, competenti pretio distribuantur.

De Tricesimis sub Jurisdictione Sacrae Coronae erectis ad Cameram Poseniensem applicandis: Filialibus vero facta inquisitione deponendis: Judaeisque ab arendatione earundem amovendis.

A R T I C U L U S 15.

Quamvis Anno superiori post clementem suae Sacrae Majestatis resolutionem in Comitibus Soproniensibus Anni 1625. Art. 23. elargitam, Tricesimae ab Adriatico Mari usque ad Poseniensem erectae ad Cameram Poseniensem applicandae fuerant; quia tamen ejusmodi applicatio hucusque facta non est; statutum est: Ut deinceps ea omnino realiter effectuentur.

De pulsione Boum quaestus causa indigenis Croatiae et Slavoniae libera permittenda.

A R T I C U L U S 19.

Porro de interdicto illo Camerae Styriacae, per quod quaestura et pulsio Boum Indigenis Regnorum Croatiae et Slavoniae prohibita erat; decretum est: ut tollatur.

De limitibus Partium Regni ad Segniam, Thersact et portum Buccari: Juriisque Dominorum Terrestrium salvis habendis.

A R T I C U L U S 23.

Ut sua Sacra Majestas juxta benignam suam oblationem curare dignetur; ne per tractatus externarum Provinciarum libertati ac limitibus Regni, ac maxime sylvis, Alpibusque Segniensibus, Arcique Thersact, ac portui quoque Buccari,

eorumque Dominis et possessoribus quicquam praejudicetur; sed omnia salva et integra Regno et iis quorum interest permaneant; humillime supplicant Status et Ordines.

Commissarii pro negotio Valachorum in Sclavonia et Croatia peragendo nominantur.

A r t i c u l u s 24.

Pro negotii Valachorum in Sclavonia et Croatia existentium, executionis et effectuationis complemento; ad Commissionem juxta moderni temporis rationem et benignam suae Majestatis superinde, novissime sub hac diaeta factam resolutionem peragendam Status et Ordines nominant Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Joannem Telegdy Archi-Episcopum Colocensem, vel Reverendissimum Dominum Georgium Draskovith Episcopum Quinque-Ecclesiensem, juxta suae Majestatis placitum, pro Praeside: Ac Spectabilem et Magnificum Dominum Ladislaum Cháky, Generosos item Stephanum Sárkány et Valentinum Horvath, pro Commissariis.

De Banali autoritate in integrum restituenda: Erroribusque et injuriis per Capitaneos et milites Confiniarios commissis et illatis corrigendis.

A r t i c u l u s 25.

De Banali autoritate antiqua in integrum restituenda et illibate conservanda, quomodo nam sua Majestas se ipsam resolvere dignata sit; Status et Ordines humillime intellexerunt; Sperantes deinceps omnem superinde conquerendi materiam amputatum iri.

§. 1. Statuunt igitur; ut Conditio septima superinde stabilita et Articulus 11. Anni 1608. ante Coronationem editus, in eademque conditione citatus et Anni 1609. Art. 27. Item 1618. Art. 31. cum effectu observentur.

§. 2. Reliqua quoque Statuum et Ordinum Regnorum Croatiae et Sclavoniae gravamina, quae juxta Constitutiones publicas, hactenus superinde sancitas, necdum forent effectuala; ut optatum ad effectum deducantur:

§. 3. Sed et Capitanei et alii Officiales militares in Croaticis et Sclavonicis Confiniis constituti, per quos gravissimae injuriae Regnicolis illatae esse commemorantur; ut in ordinem redigantur et juxta benignam suae Majestatis superinde resolutionem, comperta rei veritate, condigna castigatione errores ejusmodi emendentur; renovantur Art. Anni 1618. Art. 33. et Anni 1622. Art. 49.

De celebratione Judiciorum Octavalium.

A r t i c u l u s 45.

Circa administrationem Generalium et Breviorum Judiciorum Octavalium, tam in superioribus Regni partibus, in Civitateque Eperjes celebrandorum; quam vero

in partibus Cis- et ultra-Danubianis ad hanc Civitatem Posenien. indicendorum; ac etiam in Regno Slavoniae, in Civitate Montis Graecensis Zagrabien. peragendorum; renovatur Art. 51. Anni 1625.

FERDINANDI II. IMPER & REGIS DECRETUM IV. ANNI 1635. ARTIC.
POST CORON.

*Dicae et Contributionis in duos Annos impositae, exactionis, ac erogationis
modus praescribitur et limitatur.*

A r t i c u l u s 1.

5. Ordinum item est, ut omnes et singuli Regnicolarum, quaesturam exercentes, quicunque hactenus et a quibuscunque rebus et mercibus ad solutionem Tricesimarum obligati fuerunt, cujuscunque tandem Status, dignitatis et nationis illi sint, etiam Cumani et Philistaei; ultra ordinariam Tricesimam, in usum et necessitatem veteris Militis Confinarii, Dimidietatem ordinariae Tricesimae, in omnibus Regni partibus, nec non Slavonia et Croatia pendant: Ejusmodique dimidiatam pensionem Tricesimalem, Tricesimatores sub Juramento ipsorum superinde deponendo, ad Cameram Ungaricam administrare sint obligati (exceptis tamen omnibus praemissis contributionibus Regnorum Slavoniae et Croatiae, quae non ad Cameram, sed in exolutionem Militum in Confiniis Colapianis Banalibus existentium, per Regnicolas erogentur) non in alium, quam praemissum finem, necessitates nempe et Salarium Veterani Militis Confinarii erogandum, sub praemisso onere reddendae rationis.

*Officiales et Ministri militiae, ad rationem suae Majestatis militem conscribentes
atque educentes; qualiter in delectu, conductioneque procedere debeant?*

A r t i c u l u s 10.

§. 2. Ut nimirum Capitanei talium militum conscribendorum, patentes literas suae Majestatis, ipsis assignatas primum et ante omnia, Domino Regni Palatino; deinde Generalibus Regni Capitaneis; in Slavonia Domino Bano, ac tandem in illis Comitatibus, in quibus nempe delectum habere voluerint praesentare; atque tam in condescensione, quam educatione delecti militis, ab eorundem Comitatum directione, dependere debeant ac teneantur.

*Pro Octavaliu Judiciorum continuanda celebratione, Praelati et Assessores
in locum defunctorum vel promotorum.*

A r t i c u l u s 14.

U t autem statis (prout sua Majestas clementer admonet) Octavalia Judicia temporibus, ad Mandata suae Majestatis cursum suum habere possint, tam in Ungaria quam Slavonia.

Officiolatus et Praefecturae Bellicae in Sclavonia et Croatia juxta Constitutiones conferendae.

Articulus 31.

Officia quoque Capitaneatum in Regnis Sclavoniae et Croatiae, aliarumque functionum militarium, majora pariter et minora; ut juxta Viennensem Pacificationem, ad nonum et decimum, ac Anni 1608. Art. 11. ante Coronationem; et Anni 1609. Art. 27. Anni 1618. Art. 31. nec non diploma Regium eodem Anno ipsis concessum conferantur; decretum est. *)

De Banali autoritate: Et causis, Bani personam concernentibus.

Articulus 32.

Quo in loco, cum Banalis Autoritas, juxta Art. 11. Anni 1608. ante Coronationem et Anni 1609. Art. 27. Conditionem septimam Diplomatis, ac Anni 1618. Art. 31. et Anni 1630. Art. 25. sit restituta, necdum tamen in effectum deducta; ut eatenus omnis conquerendi materia amputetur, praemissae Regni Constitutiones, in effectum deducantur; statutum est.

§. 1. Hoc expresso; quod si Dominus Banus in aliqua causa interessatus esset, ea in Tabula Regia more solito discuti possit. **)

De negotiis Valachorum, in fundis Regnicolarum Croatiae et Sclavoniae degentium, Commissione instituenda.

Articulus 33.

Porro, quia Valachorum, in fundis praefatorum Regnicolarum Croatiae et Sclavoniae existentium, cum plena jurisdictione restitutio, creberrimis Regni hujus Constitutionibus, praesertim vero Anni 1604. Art. 14., Anni 1608. Art. 9., Anni 1618. Art. 32. et Conditionibus 2. et 7. Diplomatis, ac tandem Anni 1630. Art. 24. nec non, etiam in Generalibus judiciis Festi Beati Lucae Evangelistae, ultimo eorundem judiciorum die, in Libera Regia Civitate Posoniensi, Anno 1628. ex benigna Sacratissimae suae Majestatis annuentia sancita sit et deliberata; peculiarique ejusdem Sacratissimae Majestatis Anno praecitato 1618. Statibus eisdem clementer elargito Diplomate promissa; ut tandem praemissorum omnium hactenus inexecutorum, realem fructum fideles Status et Ordines sese expertos persentiscant; decernitur:

§. 1. Ut tam in eadem Valachorum restitutione effectuanda, quam subsequentibus dictorum Statuum et Ordinum Croatiae et Sclavoniae Regnorum differentiis et difficultatibus tollendis, complanandisque ac imposterum praecavendis; solennis Commissio, juxta Instructionem praemissis Articulis, judicariae deliberationi, aliisque Patriae Legibus, Diplomatique Regio conformem, ac tam suae

*) Allegatur et urgetur; An. 1659. a. 97.

**) Allegatur et observandus statuitur; An. 1638. a. 32.

Sacratissimae Majestatis, quam infrascriptis: Statuum et Ordinum Dominis Commissariis, sub eodem tenore dandam, in Libera Regia Civitate Varasdiensi instituitur.

§. 2. Pro qua quidem effectuada finaliterque terminanda Commissione, Praesidem et Collegas sua Majestas nominat; Reverendissimum Dom. Joannem Thelegdy Archi-Episcopum Colocensem, aut eo impedito Reverendissimum Georgium Lippay Episcopum Vesprimiensem, Egregios item Thomam Mikulich, Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Personalis Praesentiae in judiciis Locumtenentem et Consiliarios, Casparum Lippay Domini Judicis Curiae Magistrum Protonotarium, ac Petrum Spolarich. Non obstante unius vel alterius absentia: In cujus locum Dominus Praeses alium substituendi habebit auctoritatem.

§. 3. Ut autem sua quoque Sacratissima Majestas, suos ea in parte Commissarios, personas utpote non interessatas ordinare; et stante adhuc hac Dieta, dictae Commissionis terminum denominare dignetur; Status et Ordines supplicant humillime. *)

Circa militem Germanum in Arce et Civitate Varasdiensi constitutum et querelarum Domini Bani per Commissarios fienda complanatione.

A R T I C U L U S 34.

Et cum praemissam Valachorum restitutionem et resignationem, Militis Germani ex Arce et Civitate Varasdiensi, loco scilicet sedis Judiciariae Comitatus Varasdiensis, juxta Anni 1608. Art. 12. ante Coronationem et Anni 1609. Art. 27.eductio; Universarumque querelarum Illustrissimi Domini Comitis Sigismundi Erdödy, praefatorum Regnorum Croatiae et Sclavoniae Bani, quas contra eundem Militem Germanum, occasione Jurisdictionis suae, in praefatis Arce et Civitate Varasdiensi exposuisset, complanatio consequatur; per eosdem Dominos Commissarios realiter effectuetur et complanetur. **)

Bona Caproncensia juxta Constitutiones Regni, Fisco Regio et jurisdictioni Regni restituenda et per Commissarios applicanda esse.

A R T I C U L U S 35.

Praeterea cum bona Caproncensia, quae jam per Capitaneum ejusdem loci in praejudicium Regni Hungariae Coronae possiderentur, juxta Art. 43. Anni 1542. Fisco suae Majestatis Sacratissimae Regio applicata; ac juxta Anni 1618. Art. 33. Jurisdictioni oneribusque Regni in Dicis Regiis et Contributionibus solvendis, gratuitisque laboribus praestandis ac Decimis, instar aliorum Regnicolarum, subiecta fuissent; juxta eosdem Articulos ac praesentem Regni Constitutionem, Fisco Regio, Regnique praemissae Jurisdictioni et oneribus applicantur; et Dominis praefatis Commissariis applicari committuntur. ***)

*) Allegatur et urgetur; An. 1638. a. 51. An 1655. a. 66. An. 1715. a. 113. in princ. Ubi complures de hoc negotio allegantur artt. Confer. etiam, An. 1741. a. 51.

**) Urgetur; An. 1638. a. 51. Effectuatio promittitur, An. 1647. a. 54.

***) Allegatur et urgetur; An. 1638. a. 51. Renovatur; An. 1659. a. 100.

Ut Capitanei et Praefecti Confiniorum in Sclavonia et ad Segniam Dominorum terrestrium bona et proventus non occupent: Atque Capitaneus Crisiensis Nobiles coloniali conditioni subjugatos, libertati pristinae restituere debeat.

Articulus 36.

Licet diversis Regni Constitutionibus et novissime etiam praecitato Art. 33. Anni 1618. Ne Capitanei et Praefecti Confiniorum in bona et jurisdictionem Dominorum terrestrium et Liberarum Civitatum, sub amissione officiorum, se intromittere praesumerent, cautum fuisset; contra easdem tamen, iidem Capitanei et Praefecti Confiniorum Sacratissimae suae Majestatis, tam in Confiniis ejusdem Regni Sclavoniae, quam in Portubus maris Adriatici circa Segniam, cum alias, tum etiam non ita dudum praeteritis temporibus, certas tam Ecclesiasticorum, quam secularium Dominorum terrestrium, Liberarumque Civitatum, bonorum et proventuum occupationes et avulsiones perpetrasset, sibi vendicasse commemorantur:

§. 1. Ideo statutum est; ut comperta rei veritate, praedecarato modo occupata et avulsa, legitimis eorundem Dominis, medio antelatorum Dominorum Commissariorum; prouti etiam unius sessionis Nobiles, in totalibus possessionibus Trem et Szent-Peter in Cherstovecz, ad Praesidium Crisiense commorantes, a Legibus et Jurisdictione Regni per Capitaneum ejusdem loci avulsi, colonialique conditioni subjugati, in avitam eorundem libertatem restituantur.

De insolentiis et damnificationibus, per Uskokos Magnifici Rudolphi Paradeyser admissis et illatis, satisfactione praestanda: Curandoque ut ab oppressionibus desistere debeant.

Articulus 37.

Gravissima quoque injuriarum et querelarum moles circa depraedationes totius Comitatus Simigiensis, ac non solum in miseram plebem, verum et ipsam Nobilitatem tormentorum genera, per Milites praesidiarios Caproncenses, Szent-Györgyvarienses, Szalakoczienses et Dernienses; vulnerationes, item caedes, verberationes, captivationes, incarcerationes, domorum et Curiarum Nobilium Regni Sclavoniae invasiones et depraedationes ac conflagrationes, Bonorum depopulationes, rerum direptiones, pecorumque abactiones, Colonorum receptiones, Liberarum Civitatum pariter Caproncensis et Crisiensis Jurium et libertatum oppressiones, per eosdem Regni Sclavoniae Confiniorum Officiales et eorum Milites, nec non Magnifici Rudolphi Paradeyser Uskokos Milites, in finibus Provinciae Carnioliae habitantes, illata; Sacratissimae suae Majestati querulose copiosius repraesentata; coram eisdem Dominis Commissariis, in particulari, per quoscunque querulantes, erunt repraesentanda ac per eosdem, cum debita injuriarum satisfactione complananda. *)

*) Urgetur; An. 1638. a. 22

De indisciplinatorum militum Paradeyseri in condescensionibus rapiendi licentia praecavenda.

Articulus 38.

Cum autem manifestum sit, praemissos Milites Rudolphi Paradeyser et extra Regnum collocatos esse et ad Confinia Carlostadiensia; ad avertendos hostiles impetus, frequentissime, per Partium illarum Regnicolarum Dominia excurrere, effraenataque militari in condescensionibus et rapinis uti licentia et nec eorundem Capitaneum multum revereri:

§. 1. Quo tantae eorundem exorbitantiae, effraenataque rapiendi licentia praescindatur et praecaveatur; medio eorundem Dominorum Commissariorum, Sacratissima sua Majestas benigne modum adinvenire dignetur, Status et Ordines supplicant.

Ne ob injurias Regnicolis Croatiae et Sclavoniae illatas, suae Majestati querelis molestiae causentur; Capitanei et Officiales Confiniarii Legibus Regni subesse debeant.

Articulus 39.

Et ne deinceps praemissi Regnorum Croatiae et Sclavoniae Regnicolae tantis et tam frequentibus afficiantur injuriis, Sacratissimamque suam Caesaream et Regiam Majestatem tanta earundem congerie molestare cogantur:

§. 1. Supplicant Status et Ordines, Majestati suae Sacratissimae; ut et dictos Capitaneos, sive Officiales Confiniarios, juxta Regni hujus Constitutiones, Legibus Regni subjicere; ac ejusmodi eorundem errores, comperta rei veritate, condigna animadversione juxta Anni 1618. Art. 33. et Anni 1622. Art. 49. emendari curare; et modum, quo ejusmodi querelae cessent, adinvenire clementer dignetur. *)

Subreptitia Valachorum privilegia cassantur.

Articulus 40.

Posteaquam Sacratissima sua Caesarea et Regia Majestas benigne sese resolvere dignata est, nunquam eandem illius intentionis fuisse, ut praescripti Valachi in praejudicium juris alieni privilegiis aliquibus donati fuissent: **) Quinimo, ut medio Commissionis, Dominis Terrestribus, pro cujuscunque justa praetensione satisfactum fieret, benignissime intendisse; Eadem proinde eorundem Valachorum Privilegia, qualitercunque et quandocunque, sub quacunque verborum forma, emanata, cassantur et annihilantur. ***)

*) Urgetur; An. 1638. a. 22. et 51.

**) Confer; p. 1. t. 10. et seqq.

***) Similiter annihilantur; An. 1659. a. 90. An. 1681. a. 64. Confer. etiam; An. 1715. a. 113.

De Molendino super fluvio Chernacz jam demolito denuo non reaedificando.

Articulus 41.

Ex quo etiam certum in Reverendissimi Domini Episcopi Zagrabiensis territorio, in decursu fluvii Chernacz, praeter scitum et requisitionem ejusdem Episcopi, contra praecitatum Art. 33. Anni 1618. in maximum Episcopalis et aliorum vicinorum territorii detrimentum, quatuor rotarum Molendinum, violenter extractum, casu quodam sit demolitum; ne amplius in tantum dicti Episcopi Zagrabiensis et aliorum vicinorum detrimentum possit reaedificari; decernitur.

Praesidium Berkisevina reaedificandum.

Articulus 42.

Porro, quo commodius opus reaedificationis Praesidii Berkisevina, pro defensione Confiniorum Colapianorum, adeo necessarii, aggredi possit; Majestas sua Sacratissima Anni 1618. Art. 31. Viginti septem millium Tallerorum ex Tricesima Nedeliczensi, clementer deputatam summam, vel ex eadem Tricesima, vel ex aliqua alia certa Contributione, benigne persolvi facere dignetur; Status et Ordines supplicant. *)

De emptione et pulsu Boum, liberis habendis; Salisque Marini et frumenti invectionem absque exactione alicujus pensionis permittendam.

Articulus 43.

Juxta benignam ejusdem Sacratissimae suae Majestatis, sub praesenti Diaeta Statibus et Ordinibus factam resolutionem; Emptio et pulsio Boum, aliorumque quorumvis quaestuum exercitium, per territoria Regnorum Ungariae, Croatiae et Slavoniae ac per totum Buccari, indigenis eorundem Regnorum Croatiae et Slavoniae, solitis pensionibus persolutis, libera est et declaratur:

§. 1. Sicuti etiam Salem Marinum in eadem Regna importare; et frumentum ex eisdem auferre, absque ullis pensionibus; quibilibet indigenis, absque quorumvis Capitaneorum, signanter autem Capitanei terrae Fluminis, ac aliorum etiam impedimentis, liberum sit:

§. 2. Quo in loco interdicta Camerae Styriacae, eatenus in contrarium facta; tolluntur penitus et abolentur. **)

Ut damnum per Rudolphum Paradeyser subditis Comitum a Zrinio illatum restituatur.

Articulus 44.

Caeterum quia vigore praemissorum interdictorum, Rudolphus Paradeyser Baro, ***)) Subditorum Comitum Zriniorum Equos, Salem et alias res in valore

*) Urgetur; An. 1638. a. 14. An. 1647. a. 53. Et An. 1659. a. 102.

**) Confirmatur praesens art. An. 1638. a. 54. An. 1659. a. 101. Vjd. An. 1715. a. 117.

***)) Vide dicta: supra art. 38.

florenorum quingentorum injuste abstulisset et auferri currasset; easdem sua Sacratissima Majestas, juxta benignam superinde factam resolutionem, medio Commissariorum, primo quoque tempore, benigne restitui demandare dignetur.

De executionibus judiciariis in Confiniis non impediendis.

Articulus 48.

Si porro Capitanei, Vice-Capitanei, alique Officiales Confiniarii, aliquas executiones judiciarias in Confiniis et alibi non admitterent; vel quovis modo impedirent;

§. 1. Decretum est: Ut tales Executiones ex bonis ipsius Capitanei; immobilibus, vel mobilibus, abscissis omnibus juridicis remediis, fieri possint.

§. 2. Quas si ipsi Officiales Confiniorum turbare praesumerent; poenam in Articulis expressam incurrant.

§. 3. Si autem legitimas testium inquisitiones, authentice institutas, contra Art. 67. Anni 1618. quotiescunque non admitterent; toties in centum florenis Ungaricis convincantur.

§. 4. Atque Statutum istud extendatur etiam ad Regna Slavoniae et Croatiae. *)

De Liberis Regiisque Civitatibus et Oppidis privilegiatis, in libertatibus conservandis. Item de Oppidis Sancti Georgii et Bazin.

Articulus 53.

§. 1. Ita etiam in Slavonia: Ubi ne Capitanei et Praefecti Confiniorum, in bona et jurisdictionem Dominorum terrestrium et Liberarum Civitatum, ejusdem Regni Slavoniae, sub amissione officiorum, sese intromittant; conclusum est. **)

Commissarii ad revisionem metarum circa Styriam.

Articulus 58.

Circa Styriam et Carnioliam; Reverendis. Dom. Benedictum Vinkovich, Episcopum Quinque-Ecclesiensem; Spectabiles ac Magnificos, Comitem Christophorum Bánffy et Casparem Konszky: Egregios item, Magistrum Petrum Znika, Regni Slavoniae Protonotarium, Gabrielem Chernkoczy, Joannem Ruchich et Petrum Spolarich.

§. 1. Loco autem illorum, quos medio tempore abesse vel mori contineret; sua Majestas, vel Dominus Comes Regni Palatinus; in Slavonia autem Dominus Banus, alios idoneos eligat: Et literas Adjudicatorias, quae hactenus in talibus differentiis confectae essent; sua Majestas per eosdem Dominos Commissarios Executioni demandare dignetur.

*) Renovatur; An. 1647. a. 59.

**) Renovatur; An. 1638. a. 19. et 35.

Sententiae judicialiter et legitime latae, non obstantibus contrariis mandatis, vel privata autoritate impeditae; executioni mandandae.

Articulus 65.

Non unam, vel alteram sententiam, intellexerunt Status et Ordines, Judicialiter et legitime latam et pronunciatam, non solum contrariis mandatis, sed et privata autoritate esse impeditam; de quibus decernitur: Ut non obstantibus ejusmodi mandatis, privatorumque impedimentis, primo quoque tempore executioni demandentur; etiam in Regno Croatiae et Slavoniae. *)

Pro revisione praescriptorum siccorum et minus necessariorum Teloniorum, Commissarii in partibus Slavoniae et Croatiae nominantur: Et de poena non obtemperantium statuitur.

Articulus 73.

In Slavonia et Croatia; Magnificus Nicolaus Malekoczy et Egregii Magister Petrus Znyka, Protonotarius ejusdem Regni Slavoniae, Sigismundus Domjanich, Vice - Comes Comitatus Zagradiensis, Petrus Spolarith, Thomas Apallenich, Joannes Ruchich et Petrus Rigyanecz.

§. 1. Et decernunt vigore solummodo praesentis statuti (non obstante unius vel alterius absentia) soluta hac Diaeta, accepta a Comitatusibus informatione, ejusmodi Telonia, occulta revisione perlustrare (siquidem secure fieri poterit) alioquin juramento hominum superinde peritorum mediante inquirere; et si minus necessaria, vel autem nimia, vel abusive introducta exactione nociva esse deprehenderint; illa quidem penitus et confestim abolere, haec autem ad tolerabilem exactionem reducere possint et valeant.

§. 2. Quorum quidem Commissariorum ordinationi et determinationi, quicumque non obtemperaverit; verum in vilipendium ejusdem in exactione Telonii ejusmodi perseverare deprehensus fuerit; comperta rei veritate, judicialiter in amissione possessionis, vel portionis possessionariae, in qua tale Telonium erat erectum, convincatur: Ejusmodique possessio, vel portio possessionaria, ad Fiscum Regium devolvantur, communi aestimatione mediante redimendae.

§. 3. Ut autem deinceps omnes ejusmodi vexationes Teloniales condescendant, suae Majestati supplicant humillime; ne Telonia quibuscunque conferre velit, absque singulari et sufficienti Comitatus informatione et commendatione. **)

*) Renovatur; An. 1638. a. 27. An. 1655. a. 53. Allegatur; An. 1659. a. 106. et 119.

**) Renovatur; An. 1638. a. 58. An. 1647. a. 91.

FERDINANDI III. IMPER & REGIS DECRETUM I. ANNI 1638. ARTIC.
POST CORON.

Diploma super conditionibus, per suam Majestatem Statibus et Ordinibus, tempore felicitis inaugurationis et Coronationis suae concessum; Diaetae Constitutionibus inseritur.

Articulus 1.

§. 5. *Quarta Conditio.* Confiniorum vero Praefecturas, Capitaneatus et alia Officia, tam in hoc, quam aliis Regnis annexis; Serenitas sua, juxta Art. 11. ante Coronationem An. 1608. editum conferet.

§. 8. *Septima Conditio.* De Banatu etiam, quae in eodem Art. 11. Anni 1608. continentur; similiter et de Valachis, Annor. 1604. Art. 14., Anni 1608. Art. 9. et Anni 1613. Art. 39. effectuatib.

Mediam Tricesimam in Croatia et Sclavonia proveniente, Tricesimator Nedelicensis, percipit: Is ordinario Regni Sclavoniae Exactori consignet, in usum exolutionis Militis Colapiani erogandam. Tricesimatores Salario consueto contenti sint.

Articulus 7.

In Regnis vero Croatiae et Sclavoniae, ab eisdem Quaestoribus proveniens dimidietatis praetactae pensio, per Sacratissimae suae Majestatis Supremum Tricesimae Nedelicensis Exactorum, hactenus exacta; ac non tantum in duos praescriptos Annos, sed deinceps etiam exigenda, juxta Angariales rationes a Tricesimatoribus illorum Regnorum accipiendas, ordinario Regni Sclavoniae Exactori consignari; per dictum vero Regni Sclavoniae Exactorem, non alio, quam in exolutionem Militis Colapiani (quem iidem Croatiae et Sclavoniae Regnorum Status et Ordines, cum gravamine Subditorum suorum annuatim, usque ad feliciora tempora, exolvere consueverunt) converti debet. *)

§. 1. Tricesimatores vero, cum et alios exigua ibidem eadem proveniat pensio; Tricesimali duntaxat Sacratissimae suae Majestatis salario, pro hoc quoque labore sint contenti.

Restantiae pecuniariae contributionis pro Conservatoribus et Custodibus Coronae per Cameram Ungaricam exigendae. Ad rationem eorundem nova Contributionis impositio decernitur. Perceptoratus officio fungetur Egregius Andreas Kerekes.

Articulus 8.

§. 2. Ita etiam in Regno Sclavoniae, juxta consuetudinem ipsorum, dimidium solvatur.

*) Urgetur; An. 1647. a. 34. An. 1659. a. 86. Confirmatur; An. 1649. a. 2. et 4.

Super Praesidii Berkissevina reaedificatione: Et Militis Banalis Confiniorum Colapianorum exolutione.

Articulus 14.

Item cum in reaedificatione Praesidii Berkissevina, veluti in ipsis Colapianorum Confiniorum visceribus situati; ac cuivis hostili irruptioni vel maxime obvii, plurimum momenti positum sit; quo tantae necessitati eo citius posset provideri, cum et Sacratissima sua Majestas summam illam viginti septem millium Talle-
rorum, Art. 42. Anni 1635. denominatam (renovatis ad Tricesimatorem Nede-
licensem Mandatis) ex eadem Tricesima exsolvendam esse benigne annuerit: Supplicans Status et Ordines; ut statuto per eandem Sacratissimam suam Maje-
statem exolutionis modo et ordine (aliis etiam deputationibus interea suspensis) eadem summa exinde depromatur.

§. 1. Banalis etiam Militis, in Confiniis Colapianis existentis, juxta be-
nignam jam factam resolutionem, annualis exolutionis modum et rationem, suam
Majestatem Sacratissimam clementer adinventuram humiliter confidunt iidem Status
et Ordines. *)

*Pariter etiam Officiorum et Praefectarum militarium Regni Sclavoniae col-
lationis conditiones observandae et effectuantur.*

Articulus 18.

Quo in loco, cum eaedem Conditiones, ratione collationis Majorum, praesertim
Militarium Praefectarum in Regnis Croatiae et Sclavoniae, manserint inef-
fectuatae; ut deinceps ibidem etiam eatenus querulandi amputetur occasio, prae-
missae Constitutiones in effectum deducantur; statutum est.

*De militum Caproncensium et aliorum, contra Incolas Comitatus Simigiensis,
injurias et insolentias exercentium temeritate coercenda; Uti et contra Crisi-
ensem Capitaneum Nobilitati Sclavoniae injurias inferentem; Militis item Ca-
rolostadiensis et Capitanei Segniensis exorbitantias, juxta Articulos qualiter
procedendum?*

Articulus 22.

Quia etiam injuriarum et querelarum moles circa depraedationes Comitatus Si-
migiensis, per Milites Caproncenses, Dernenses et Szent-Györgyvárienses, Ca-
pitaneis, Caproncensi et Sancti Georgii subjectos, necdum cessasset; Uti etiam
per Capitaneum Crisiensem, Nobilitati in Regno Sclavoniae, antiquitus illatae,
novis ac sub ipso etiam decursu Commissionis, vigore Constitutionum Anni 1635.
instituta, in praesentia deputatorum Dominorum Commissariorum perpetratis,
accumulatae; Pari etiam ratione per Carlostadienses Milites et Capitaneum Segni-

*) Urgetur; An. 1659. a. 102.

ensem, circa Mare Adriaticum perpetratae, nunc quoque vigerent; occasione quarum, declaratum in Art. 36., 37. et 39. Anni 1635. processum servandum esse decernunt Status et Ordines.

§. 1. Verum cum praemissorum Articulorum animadversionem, signanter autem Articuli citati 39. Anni 1635. ac in eodem citatorum, Anni 1618. Art. 33. et Anni 1622. Art. 49. Memoratus Capitaneus Crisiensis experire debuisset; superinde iterato factam declarationem, Majestas sua Sacratissima jam tandem exequi dignetur, Status et Ordines supplicant.

Super Palatinali et Banali autoritate Articuli Regni observandi et effectuarii.

A r t i c u l u s 32.

Quemadmodum Sacra sua Majestas, ratione observationis effectuationisque Conditionis septimae; item Articulorum Pacificationis Viennensis, ad 3. et 11. ac ante Coronationem Anni 1608. Art. 11. Anni 1613. Art. 7. Ferdinandi Regis Anni 1555. Art. 1. circa finem, pro Palatinali; et Banali autoritatibus praecitati Art. 11. An. 1608. ante Coronationem, An. 1609. Art. 27. ac Anni 1635. Art. 32. aliorumque in eodem contentorum, sese perbenigne resolvere dignata est; ita etiam Status et Ordines, tam Conditionem, quam Articulos effectuos observandosque decernunt. *)

Libertates et privilegia Liberarum Civitatum; articuli superinde editi observandi. Per inconsuetas vectigalium et pensionum exactiones a Tricesimatoribus non angariandae. In libertate educilli non impediendae: Neque Bona in medio Civitatum existentia ad Fiscum Regium devolvi.

A r t i c u l u s 35.

Super libertatibus, privilegiis, immunitatibus, jurisdictionibus et consuetudinibus Liberarum Regiarum ac Montanarum Civitatum, tam in hoc Ungariae, quam Sclavoniae Regnis existentium, juxta Conditionem Nonam realiter observandis; renovantur Art. Annorum 1618. Art. 27. An. 1625. Art. 43. An. 1630. Art. 21. et 28. et Anni 1635. Art. 53.

Commissio instituenda et Commissarii nominantur ratione finium et terminorum ad Mare Adriaticum, locorumque adjacentium. Nec non Civitas Segniensis per Regales ad Diaetam vocanda.

A r t i c u l u s 42.

Ne fines terminique Sac. Reg. Ungariae Coronae circa Mare Adriaticum avellantur, vel alienentur, sed potius juxta Articulos Anni 1608. ante Coronationem

*) Allegatur; An. 1647. a. 51. Renovatur; An. 1681. a. 62. Huc faciunt novissime; An. 1741. a. 9. et 47.

et Anni 1630. Art. 23. Conditionemque 11. conserventur; Et, si quid in contrarium fuisset, mediante Commissione superinde instituenda, ut complanetur; clementer curatura est sua Majestas.

§. 1. Ubi etiam de Tricesima Civitatis Segniensis: De praetensione familiae Comitum de Frangepanibus de Terzath: Ratione item Arcium Starigrad et Jablanacz, aliisque quibusvis ea in parte ortis difficultatibus, tractari terminaque debebit.

§. 2. Ad quam Commissionem peragendam, ex parte Statuum et Ordinum Regni nominantur Commissarii; Magnifici Domini Casparus Konski: Et Petrus Keglevich: Reverendus Dominus Joannes Somogyi, Abbas de Szekszárd: Egregii Georgius Petrichevich, aut Sigismundus Domianich.

§. 3. Civitas Porro Segniensis Regalibus literis ad Diaetam invitabitur.*)

Ecclesiastici et Nobiles in Confiniis domos habentes non aggravandi. Capitanei pensiones non exigant: Neque praesidarios ad privata servitia adigant.

A r t i c u l u s 44.

Quo in loco, ne Personae Ecclesiasticae et Nobiles, in confiniis domos habentes, condescensionibus militum aggraventur; ad Art. 46. et de executionibus judiciariis in Confiniis non impediendis; ad Art. 48. Ac ne Capitanei insolitas pensiones exigant; ad Art. 62. Anni ejusdem 1635. referunt sese Status et Ordines:

§. 1. Contravenientes, eo, quo supra, processu, conveniri posse; ac ne Capitanei locorum subjectos sibi milites propriis servitiis quovis sub praetextu (cum exinde manifestum Excubiarum advertatur detrimentum) accommodare praesumant; decernentes.

Ne discordiae et contentiones inter Confiniorum praesidarios interveniant; jurisdictioni locorum Capitanei subsint et ab eo dependentiam habeant.

A r t i c u l u s 45.

Ad tollenda incommoda, quae ex periculosis contentionibus et injuriis, inter milites Germanos, in Confiniis existentes et alios similiter nativos Confinarios intervenire nonnunquam consueverunt: Status et Ordines decernunt; ut Praesidarii Germani, in Confiniis, juxta benignam etiam suae Majestatis resolutionem, nec non Art. 24. Anni 1625. circa finem, Capitaneis Ungaris subsint:

§. 1. Juramentum pro defensione Arcis et fidelitatis suae Majestatis, instar aliorum deponant:

§. 2. Ac pro eorundem demeritis etiam judicentur ac puniantur:

§. 3. In accipiendisque ordinantiis a Capiteo loci dependentiam habeant.

*) Urgetur et renovatur; An. 1647. art. 50. An. 1649. art. 32. Libertates autem Segniensium confirmantur; An. 1715. art. 128. Et novissime; A. 1741. a. 56.

Commissio de restitutione Valachorum, juxta Articulos in novissima Soproniensī Diaeta constitutos reassumenda: et ut Capitanei ea quae jam constituta et ordinata sunt, exacte observent.

A r t i c u l u s 51.

§. 1. Interim vero omnia, quae in dicta inchoata Commissione, circa bona Caproncensia, restitutionem Territoriorum et fundorum per Capitaneos Confiniorum occupatorum et jurisdictionem Dominorum Terrestrium, ac Liberarum Civitatum, constituta et ordinata sunt; quam diligentissime observentur et effectuentur. *)

Pro querelarum privatorum Regnicolarum in partibus Slavoniae et Croatiae revisione et compositione; Commissarii nominantur.

A r t i c u l u s 52.

Quantum vero ad alias privatorum querelas attinet; ut quae adhuc determinata non sunt, determinentur: Quae autem determinata; effectuentur.

§. 1. Cujus quidem Commissionis instituendae et ad eandem peragendam, ex parte Regnicolarum nominantur Commissarii: Reverendissimus Dominus Georgius Draskovith, Episcopus Jauriensis pro Praeside ejusdem Commissionis, vel eodem legitime impedito; Reverendus Dominus Georgius Jakusith, Episcopus Veszprimiensis: Spectabilis ac Magnificus Dominus Comes Joannes Draskovith, Egregii item Magister Petrus Znika, Regni Slavoniae Protonotarius: et Petrus Spolarich.

Valachorum ex Confiniis Turcicis absque scitu Bani et Regnicolarum, per Capitaneos in ditiones locorum suae Majestatis limitaneorum inductio; non concedenda.

A r t i c u l u s 53.

Cautum fuerat per Capitaneos, institutae prae nominatae Commissionis Dominorum Commissariorum, ne pluralitas Valachorum, per educationem eorundem ex Turcia, in Confiniis suae Majestatis, praeter scitum Domini Comitis Bani et Regnicolarum, succresceret:

§. 1. Quorum mandato, cum contraventum sit per Capitaneos; publico etiam Statuto, eadem ulterior deinceps educio, praeter consensum Regnicolarum fienda; sub poena in contravenientes, legibus Regni sancita prohibetur. **)

*) Allegatur et urgetur; An. 1647. a. 46. An. 1659. a. 93. An. 1715. a. 113.

**) Renovatur et urgetur; An. 1647. a. 47. An. 1681. a. 62.

Pulsio Boum et aliarum quaesturarum exercitium per Ungariam, Croatiam et Sclavoniam ac Portum Buccari, persolutis vectigalibus debitis, non impedienda.

Articulus 54.

Pulsio Boum, aliorumque quorumvis quaestum exercentium per Territoria Ungariae, Croatiae et Sclavoniae ac per portum Buccari, Indigenarum eorundem Regnorum solitis pensionibus persolutis, juxta Art. 43. novissimae Soproniensis Diaetae, *) et desuper emanata mandata; sunt libera.

§. 1. Et, si quid in contrarium actum est; ut benigne sua Majestas mandet denuo ut illud tollatur et imposterum amplius non fiat, damnificatis vero justitia administretur; statutum est. **)

FERDINANDI III. IMPER. & REGIS DECRETUM II. ANNI 1647. ARTIC. POST CORON.

Comes Joannes Draskovith de Trakostyan etc. in Regni Palatinum eligitur.

Articulus 1.

Singularis Clementia Sacratissimae Caesarea Regiaeque Majestatis in hoc Regnum Ungariae, ex eo quoque elucescit; quod sua Sacratissima Majestas, de Palatino Regni, in locum Illustrissimi quondam Domini Comitis Nicolai Eszterházy de Galantha, alias Equitis Aurei Velleris et Regni Palatini, felicitis reminiscantiae, surrogando, sublimandoque clementer intendere; Votisque fidelium suorum Regnicolarum benigne annuere; ex Illustrissimisque familiis, Viros genere et Virtute Nobilissimos, ex quorum numero delectus haberetur, in conspectum fidelium suorum Regnicolarum proponere, producereque gratiose dignata sit.

§. 1. Occurrit itaque ex delectorum Illustrissimorum Virorum numero, ante alios Illustrissimus Dominus Comes Joannes Draskovith de Trakostyan, alias Regnorum Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae Banus, qui tum ob natalitiorum suorum splendorem, tum ob praeclaras corporis animique dotes, raramque fidelitatem et benemerita erga suam Majestatem Caesaream et Regiam, totamque ejusdem Augustissimam Domum, Regnumque hoc Ungariae, ad supremum Regni, post suam Sacratissimam Caesaream Regiamque Majestatem, Palatinalis dignitatis honorem, ea autoritate et Jurisdictione, quam juramentum ejus, Regnique Statuta ac Conditio quoque Septima felicitis Inaugurationis Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis requirit, per Status et Ordines sublimari meruit.

De Veteranorum militum Confiniariorum defectibus per Generales Capitaneos supplendis; et ad debitum numerum reducendis.

Articulus 24.

Quoniam vero animadvertunt universi Regnicolae, statum Confiniorum (in quo-

*) Scilicet, An. 1625. ad quem locum, plura.

**) Confirmatur cum limitatione; An. 1715. a. 117. An. 1741. a. 55.

rum permansione salus Regni consistit) eo redactum esse; ut nisi opportune illis succuratur, juvandique salutaria adhibeantur remedia; mox penitus ruinata, militibusque destituta, ultimum minentur Regno excidium.

§. 1. Eapropter Status et Ordines, pro eorundem Confiniorum subsidio, ita statuendum esse censuerunt; ut Generales Capitanei Confiniorum, diligenter et quo celerius defectum veteranorum Militum, tam Equitum, quam vero Ungarorum peditum, supplere et ad numerum Anni 1609. in Regestis comprehensum, absque defectu reducere debeant et teneantur.

De medietate ordinariae Tricesimae per suam Majestatem usque ad futura Comitia, pro exolutione Militum Confiniariorum clementer oblata.

Articulus 29.

Quia vero Sacra Caesarea Regiaque Majestas, pro pio paternoque affectu suo erga permansionem et conservationem istius Regni Ungariae et Partium eidem annexarum, ordinariae quoque Tricesimae integram mediam partem, usque ad futura Comitia, pro exolutione militum Confiniariorum clementer obtulit; ingentes, humillimasque habent gratias suae Sacratissimae Majestati Status et Ordines.

§. 1. Quam quidem ordinariae Tricesimae mediam partem, universi Tricesimatores, ad manus Generalis Administratoris, singulis Angariis, immediate administrare; ac Regestorum quoque suorum Angarialium paria eidem Generali Administratori fideliter assignare sint adstricti. *)

Contributio pro Conservazione Coronae ex parte Regni Croatiae et Sclavoniae; integra medietas Ordinariae Tricesimae in exolutionem Militis Banalis; prout etiam reliquae contributiones in conservationem peditum Colapianorum convertendae.

Articulus 34.

Regnum Croatiae et Sclavoniae siquidem gravi admodum peditum Colapianorum, ad rationem illius Regni jam dudum conductorum intertentione oneratum esset; Ad conservationem proinde Sacrae Regni Coronae, pro singulis futuris Trienniis, singulos duntaxat quingentos florenos, juxta cursum monetae hic observatum, manibus Generalis Regni Administratoris in futurum contribuet, tamdiu et eo usque; donec Status quoque Ungariae, in conservationem ejusdem, modo praemisso contribuerint. **)

§. 1. Ordinariae vero suae Majestatis Tricesimae directa Medietas, exinde proveniens; in exolutionem Militis Banalis convertatur.

§. 2. Reliqua sua subsidia et contributiones universas; juxta Art. 9. An. 1596. et Art. 14. An. 1608. post Coronationem et auctionem Tricesimarum,

*) Allegatur; An. 1681. a. 44.

**) Confirmatur; An. 1649. a. 96. An. 1655. a. 15. Au. 1662. a. 50. An. 1681. a. 36.

juxta Art. 7. Anni 1638. in usum et conservationem sui, memoratorumque perditum Colapianorum exolutionem; idem Regnum per exactorem suum convertat.

§. 3. Perceptores vero et Exactores ejusmodi proventuum ipsius Regni; juxta Art. 20. Anni 1554. et Art. 65. Anni 1622. ad rationem et rectificationem teneantur et sint obligati.

De nonnullorum Confiniariorum, praesertim Veszprimiensium, Szentgyörgyiensium, Gyelakocziensium et aliorum, in dedititis subditos insolentis, eorumque poena.

Articulus 42.

Ut nimia nonnullorum Confiniariorum et praesertim Veszprimiensium, Szentgyörgyiensium, Gyelakocziensium, Derniensium, Caproncensium, Crisiensium, Legradiensium et aliorum, in omnibus Regni partibus licentia, in dedititiis Regnicolarum Subditis, more Turcico tendendis et dividendis, diversoque rapinarum, furtorum et aliarum injuriarum genere affligendis, refraenetur:

§. 1. Statuunt Regnicolae; ut tales Grassatores et Confinarii, per Capitaneos locorum, vel Dominos ipsorum Terrestres, ad requisitionem damnificatorum Subditorum, vel Dominorum eorundem Terrestrium, confestim incaptivari; et in eosdem poena condigna, sine dilatione animadvertere; alioquin hujusmodi Domini Terrestres et Capitanei, veluti Fautores et Receptatores ejusmodi malefactorum, in Jus Conveniri; qui vero Capitanei commode in Jus conveniri non possent, ii per Comitatus superinde suae Majestati deferri et officiis ipsorum privari debeant atque possint. *)

De Commissione pro restitutione Valachorum in Confiniis Regni Sclavoniae et Croatiae degentium, instituenda; ac aliarum quoque injuriarum et difficultatum Regnicolarum complanatione.

Articulus 46.

Ad Valachorum porro, in Confiniis Regni Sclavoniae et Croatiae degentium restitutionem, eorumque omnium, quae in Commissione Varasdinensi, Anno 1635. determinata, necdum tamen effectuada essent, et aliorum determinandorum realem atque finalem effectuationem; juxta Art. 51. Anni 1638. et tenorem priorum Regiorum Diplomatum et modernam quoque clementem suae Majestatis resolutionem; pro festo Beati Martini Confessoris et Episcopi, proxime futuro, in Libera Civitate Varasdiensi ordinata est per suam Majestatem Commissio, ac ex parte suae Majestatis certi Domini Commissarii denominati cum plena potestate et mandatis, ad id benigne concedendis; ut ipsi cum reliquis infrascriptis, ex parte Regni Commissariis, omnia praemissa, juxta tenorem praescriptorum Diplomatum et Articulorum Diaetalium executioni demandare, vel certi aliquid,

*) Allegatur; An. 1649. a. 82. Renovatur et extenditur; An. 1659. a. 15.

secundum modos in gravaminibus Regni propositos, instituere ac effectuare; excessus contra determinationem ejusdem commissionis subsecutos corrigere et in futurum severe cohibere; in contravenientes rigorose animadvertere et alias quoque novas Regnicolarum, ac Liberarum Crisiensis et Caproncensis Civitatum injurias et difficultates complanare debeant, atque possint.

§ 1. Quem in finem, Status et Ordines ex parte sua Spectabiles et Magnificos Dominos, Comitem Nicolaum a Zrinio: et Thomam Mikulich, Personalem Praesentiam: Generosos item, ac Egregios, Casparem Orechoczy, alias Vice-Banum; et Magistrum Joannem Szakmardy, Protonotarium ejusdem Regni et alterum Joannem Ruchich, Vice-Comitem Comitatus Zagrabienensis; non obstante unius vel alterius absentia, pro Commissariis denominant.

§ 2. Interim vero, juxta eundem Art. 51. Anni praescripti 1638. observanda; diligentissime observentur:

§ 3. Et Bona quoque Regnicolarum, post aumatam Varasdiensem Commissionem a Confiniariis occupata, per Dominos illorum Confiniorum Generales, etiam non expectata ulteriori Commissionem, ad mandata suae Majestatis jam benigne oblata, sine dilatione restituantur. *)

Ultior Valachorum in Confinia Regni Sclavoniae inductio non concedenda.

A r t i c u l u s 47.

De ulteriori Valachorum in Confinia Regni Sclavoniae non inductione; renovatur Art. 53. Anni 1638.

§ 1. Contravenientes gravi poena mulctentur. **)

Bona Caproncensia Jurisdictioni Regni subjaceant; medietatemque Dicae et alias Contributiones Regni solvant.

A r t i c u l u s 48.

Juxta benignam suae Majestatis resolutionem et Art. 33. Anni 1618. et Art. 35. An. 1635. statuitur; ut Bona, subditique et Coloni Caproncenses Jurisdictioni Regni subjacere, medietatemque Dicae et alias Contributiones Regni, in medium Regnicolarum imposterum administrare; atque hoc ipsum, annotati Domini Commissarii effectuare teneantur et possint.

Educillum per nonnullos Confiniorum Sclavoniae Capitaneos introductum tollitur.

A r t i c u l u s 49.

Educillum illud praejudiciosum, quod nonnulli Confiniorum Sclavoniae Capitanei et potissimum Ivanicenses, de vinis ex Styria vel aliunde inductis crexissent; benignis quoque suae Majestatis mandatis accedentibus, tollitur. ***)

*) Allegatur et urgetur; An. 1649. a. 30. An. 1655. a. 66. et 67.

**) Derogatur huic articulo; An. 1681. a. 74.

***). Confirmatur; An. 1681. a. 74.

Commissio ratione finium et terminorum ad Mare Adriaticum reassumatur. Civitas Segniensis libere ad Comitata veniat; et in Capitaneum Segniensem, pro oppressione ejusdem Civitatis, sua Majestas graviter animadverti facere dignetur.

Articulus 50.

Ad Tricesimas Regias et Regni, in partibus quoque Maritimis et Croaticis renovandas; metasque ibidem cum Vicinis Provinciis rectificandas; ac difficultates quoque Familiae Frangepanae complanandas, ordinatam antea Commissionem reassumi; ac pro ea certum locum et terminum praefinire; et ut Civitas quoque Segniensis secure ac libere ad Comitata venire possit, *) sua Majestas, juxta Art. 42. Anni 1638. et clementem suam modernam oblationem benigne curabit:

§. 1. Et in Dominum quoque Capitaneum Segniensem, pro oppressione ejusdem Civitatis Segniensis, graviter animadvertere dignabitur. **)

De Bano Croatiae declarando ac installando, solutioneque eidem et Banderio suo providenda.

Articulus 51.

Cum Regnum Sclavoniae et Croatiae in Juridicis, pariter ac Bellicis, legitima sua directione carere non possit, necessarium proinde censent Regnicolae; ut sua Majestas juxta Art. 28. Anni 1609. et Art. 32. Anni 1638. et clementem quoque suam oblationem; Banum primo quoque tempore declarandum in Officium introduci benigne faciat:

§. 1. Eidemque et Banderio suo Banali de Solutione, in quantum ex medietate ordinariae Tricesimae, Regno resignatae, fieri non poterit; juxta eosdem Articulos, ulterius clementer providere dignabitur.

Valachi Sombergenses (Žumbergenses) ad solutionem tam Regiae, quam Regni Tricesimae compellantur.

Articulus 52.

Valachi Sombergenses, qui sub praetextu exemptionis, in Styria obtentae, a solutione Tricesimae hucusque sese subtraxissent; non obstante hujusmodi exemptione, ad solutionem tam Regiae, quam Regni Tricesimae, ubique sub Corona Regni libere per Tricesimatores compelli possint.

Praesidium Berkisevina reaedificandum.

Articulus 53.

Pro formalis alicujus Praesidii in Berkisevina et Confiniis Colapianis aedificatione; Art. 31. Anni 1618. et Art. 42. Anni 1635. renovantur et realiter effectuentur: Super quo etiam sua Majestas benigna mandata clementer obtulit.

*) Huc facit; An. 1715. a. 128. An. 1741. a. 65.

**) Renovatur; An. 1649. a. 32. An. 1659. a. 96.

De educatione Militis Germani ex Arce Varasdiensi, per Commissionem effectuanda.

A r t i c u l u s 54.

Articulus 34. Anni 1635. de educatione Militis Germani ex Arce Varasdiensi, per Commissionem jam admissam (ordinato certo alio loco, pro Annona et Munitionibus necessario) sua Majestas effectuari, ac interim omnes illorum Militum excessus cohiberi et coerceri clementer curabit.

Coloni ultra-Colapiani in Regno Croatiae existentes, tam gratuitos Regni labores, quam Contributionem aliquam in medium Regnicolarum praestent.

A r t i c u l u s 55.

Pro communi Confiniorum Regni conservatione, necessarium omnino censent et decernunt Regnicolae; ut Coloni quoque ultra-Colapiani in Regno Croatiae existentes, in commune Regni onus concurrere et tam gratuitos Regni labores, quam Contributionem aliquam, juxta moderatam illius Regni limitationem, in medium Regnicolarum administrare; et domini quoque ipsorum terrestres eosdem ad id, intuitu boni publici, compellere debeant ac teneantur.

§. 1. Contravenientes vero per Vadiationes et alios modos et vias, in illo Regno statuendos, sine omni litis processu compelli possint.

De Jure et Justitia ex parte Confiniariorum in Regno Sclavoniae administranda.

A r t i c u l u s 56.

De Jure et Justitia, ex parte Confiniariorum et Praesidiariorum in Regno Sclavoniae, administranda statuitur; ut condita superinde Decreta Commissionis Varasdiensis, in Anno Domini 1635. et signanter §. Circa excessus vero, etc. ac §. De Jurisdictione vero Militum Praesidiariorum, etc. realiter observentur et in effectum deducantur;

§. 1. Ac in gravioribus quidem Regnicolarum acquisitionibus, contra hujusmodi Confiniarios movendis, semper Vice-Comes cum suis Juratis; in minoribus vero Judex Nobilium cum Vice-Judice Nobilium, per Dominos Generales, Supremos, nec non Vice-Capitaneos et alios Judices Confiniarios, ac militares, in judicando, juxta leges Patriae, pro Assessoribus adhiberi debeant ac ininteresse possint.

Pro administratione Juris et Justitiae in Maritimis partibus Judices ordinantur. Nobiles et Ecclesiastici iisdem Regni Juribus fruuntur. Capitulum porro Segniense: liberam procedendi habeat facultatem.

A r t i c u l u s 57.

Pro legitima Jurisdictione Regni et Sacrae Coronae Jurisque Patrii in Maritimis quoque partibus conservatione, statuitur ac decernitur; ut unus Vice-Comes

et alter Judex Nobilium, cum uno vel altero Jurato, pro Jure et Justitia ibidem administranda; per Status et Ordines illius Regni, illuc ordinari ac deputari; iidemque in officiis ipsos concernentibus more et ordine in aliis Regni partibus observato, ibidem etiam, ubique in territoriis quorumvis, legitime procedere, ac judicia sua, ubi necessarium fuerit, in Sedem Judiciariam Comitatum Zagrabienensis et Crisiensis jam unitam, pro maturiori discussione referre et reportare, ac tandem legitimae quoque Executioni demandare:

§. 1. Et insuper Nobiles et Ecclesiastici Viri, in illis partibus commorantes; adinstar aliorum Regni Nobilium et Ecclesiasticorum, sicuti iisdem praerogativis ac libertatibus, ita etiam iisdem Juribus Regni uti, frui ac subesse debeant atque possint. *)

§. 2. Capitulum quoque Segniense, adinstar aliorum Regni Capitulorum, liberam procedendi et expediendi, in suo processu habeat facultatem. **)

De Praefecturis vero et Officiis Confiniorum Sclavonicorum conferendis; Articuli superinde conditi observandi: Aequalisque Indigenarum cum Provincialibus ratio habenda.

A r t i c u l u s 63.

De praefecturis vero et Officiis Confiniorum Sclavonicorum et Croaticorum conferendis; renovantur Articuli superinde conditi:

§. 1. Et ne in uno eodemque Praesidio tam Supremus, quam Vice-Capitaneus extraneus ibidem praeficiatur; sed realis et aequalis indigenarum cum Provincialibus suae Majestatis ratio in collatione ejusmodi officiorum servetur; Status et Ordines iterato instant et dignum judicant. ***)

De Militis extranei in Regni Confiniis permissione; Militis autem nativi ex Confiniis extra Regnum non educatione.

A r t i c u l u s 65.

De extraneo Milite in Confiniis collocato; intuitu modernaе necessitatis referunt se Status et Ordines ad Art. 24. Anni 1625. Salva nihilominus permanente 13. Conditione Diplomatis.

§. 1. Hoc addito; ne Capitanei aliique Officiales et Milites Confiniarii nativi ex Confiniis extra Regnum educantur. †)

*) Huc facit; An. 1741. a. 52.

**) Confirmatur haec Capituli facultas; An. 1741. a. 56. §. fin.

***) Observari jubetur; An. 1659. a. 97.

†) Allegatur; An. 1659. a. 73.

De siccis et minus necessariis Teloniis abolendis: Judaeis ab arendatione Teloniorum amovendis: Et in Telonio Ocavtensi, a singulis coemptis Animalibus, duobus grossis Germanicis non exigendis.

A r t i c u l u s 91.

§. 6. Ad Regnum vero Sclavoniae, pro Teloniis ejusmodi abolendis, juxta eosdem Articulos deputantur; Magnificus Dominus Thomas Mikulich, Personalis Praesentia; Magister Joannes Szakmardy: et alter Joannes Ruchich: ac Petrus Rigianecz.

Constitutiones circa celebrationem Judiciorum Octavalium, statis temporibus locisque consuetis; observandae.

A r t i c u l u s 103.

§. 3. In Regno quoque Sclavoniae non solum Judicia Octavalia Majora sive Generalia, pro universis causis ibidem levare solitis; juxta eundem Articulum 14. Anni 1635. et Art. 7. Constitutionum Posoniensium, Anni 1572. et Art. 3. Anni 1575. sed etiam Brevia Brevium pro factis impofterum patrandis et aliis ejusmodi Judicia concernentibus negotiis; juxta praecitatum Art. 70. Anni 1609. et certum ejusdem Regni Privilegium; statis suis temporibus, cum consensu suae Majestatis celebrari debeant atque possint.

Querelae item contra Dominum Episcopum Jauriensem per Dominos Archiepiscopum Strigoniensem et Judicem Curiae Regiae, adhibitis aliis quoque Judicibus; peremptorie revideantur.

A r t i c u l u s 113.

Quoniam contra Reverendissimum Dominum Georgium Draskovith, Episcopum Jauriensem, graves admodum per Capitulum et Comitatus loci ejusdem et Castriferrei, multasque Nobiles personas, nec non Oppida et Villas Episcopatui ejusdem subjectas et in gravaminibus Diaetalibus specificatas, Statibus et Ordinibus Regni essent porrectae querelae; cujus excessus, ut ad exemplum aliorum reprimantur, contenti redduntur Status et Ordinis Regni; ut, juxta benignam suae Majestatis Sacratissimae resolutionem, causa eadem, ad instantiam injuriatorum, in termino post Diaetam praefigendo, per Illustrissimos Dominos Archiepiscopum Strigoniensem et Comitem Judicem Curiae Regiae, adhibitis Ecclesiasticis Personis, nec non Judicibus et Tabulae Regiae Assessoribus (qui ad manus haberi poterint) peremptorie Judicialiter revideatur et reali etiam executioni demandetur.

De Justitiae administratione ratione decimarum districtus Metlike, ad Capitulum Ecclesiae Zagrabiensis antiquitus spectantium.

A r t i c u l u s 119.

Cum Venerabile Capitulum Ecclesiae Zagrabiensis pro decimis districtus Metlike et locorum eidem adjacentium, ad idem Capitulum antiquitus spectantibus, sed per Commendatorem de Chernomell, Domus Theuthonicae Ordinis Cruciferorum occupatis et usurpatis et postmodum per Delegatos Sedis Apostolicae sibi readjudicatis ac nihilominus contra adjudicationem ejusmodi detentis, Justitiam postulet:

§. 1. Sua proinde Majestas: administrationem Justitiae eidem Capitulo per Justitios earundem partium cum debita executione demandare, juxta clementem suam oblationem dignabitur; suadente etiam Art. 13. Anni 1554. *)

FERDINANDI III. IMPER & REGIS DECRETUM III. ANNI 1649. ARTIC. POST CORON.

Regnum Croatiae et Sclavoniae intertentionem militum Colapianorum continuabit.

A r t i c u l u s 4.

Regnum porro Croatiae et Sclavoniae intertentionem Militum Colapianorum circiter quingentorum, circa ripam fluvii Colapis, usque ad felicia tempora, pro possibilitate sua continuabit:

§. 1. Et subsidia sua Contributionesque et auctionem Tricesimae in illo Regno provenientes, juxta Artic. 7. Anni 1638. per Exactorem suum in solutionem eorundem convertet et super hujusmodi proventibus ab Exactore et aliis perceptoribus eorundem juxta Art. 65. Anni 1622. rationem et rectificationem requiret:

§. 2. Salva tamen integra ordinaria suae Majestatis Tricesima, abinde quoque ad Cameram administranda; remanente. **)

Instructiones Capitaneorum Legibus Regni conformandae; et in Consilio Bellico duo Consilarii Ungari adhibendi.

A r t i c u l u s 8.

Decernitur praeterea; ut Art. 23. Anni 1622. in suo vigore maneat et observetur: Instructionesque Dominorum Capitaneorum Legibus Regni conformentur.

§. 1. Ac in Consilio suae Majestatis Bellico duo ad minimum ex Consiliariis suis Ungaris, de rebus Ungaricis et Confiniorum Statu bene informati, in rebus ipsis praecise Ungaricis adhibeantur: ***)

*) Renovatur; An. 1659. a. 96. An. 1681. a. 69.

**) Allegatur; An. 1659. a. 86.

***) Urgetur; An. 1659. a. 14.

§. 2. Et in reliquo etiam Condicio tertia Diplomatis; de negotiis Regni Ungariae per Ungaros tractandis, cum effectu observetur: *)

§. 3. Et Palatinalis quoque ac Banalis authoritas, juxta Articulos superinde conditos conservetur. **)

Liberarum, Montanarum et Regni Sclavoniae Civitates in legitimis suis Privilegiis conserventur.

A r t i c u l u s 15.

Liberarum ac Regiarum, nec non Montanarum et Regni quoque Sclavoniae Civitates in legitimis suis Privilegiis et consuetudinibus, in quantum Legibus et Constitutionibus Regni et Nobilitari praerogativae non praejudicant; conserventur. ***)

§. 1. Conciviles etiam, benemeritae ac liberae personae, in iisdem Civitatibus Liberis ac Regiis degentes, non aliter, sed ad commendationem ipsarum Civitatum et Dominorum Consiliariorum, juxta Leges Regni nobilitari possint:

§. 2. Quae porro sunt immissione et suspectae Nobilitatis, nihilque penitus bonorum in Comitatibus habentes; Jurisdictioni et judicatu Civitatum illorum locorum, ubi commorantur, subiaceant.

De Commissione in Civitate Varasdiensi instituenda.

A r t i c u l u s 30.

Porro, quia in Commissione Varasdiensi, in Anno Domini 1635. celebrata (prouti ex tenore Relationis ejusdem dignoscitur) complura ibidem determinata, necdum tamen effectuatata essent et postmodum plures adhuc difficultates successissent:

§. 1. Quocirca ex benigna suae Majestatis oblatione et juxta etiam contenta Diplomatis decernitur: Ut in Regni quoque Croatiae et Sclavoniae partibus pro festo Beati Martini Confessoris et Episcopi proxime futuro, primum in Libera ac Regia Civitate Varasdinensi, una peremptoria Commissio instituat; et in quantum necessarium fuerit, etiam in facie Confiniorum et Civitatum Crisiensis et Capronczensis et Confinii Ivaniczensis constituat: Per quam universa illa, quae in praescripta Commissione Varasdiensi determinata, hucusque vero nondum effectuatata sunt, effectuentur et exequenda executioni, observanda observationi mancipientur; Sclavi et Praedaucii et privati Valachi, in eadem Commissione Dominis Terrestribus adjudicati, eisdem resignentur et in quantum annotatae Commissionis Varasdiensis determinationibus contraventum est, ea omnia corrigantur et severe posthac inhibeantur, et certo ac debito modo transgressores coerceantur; Et reliquae etiam particulares querelae ac difficultates et gravamina decidentur et cum satisfactione Regnicolarum complanentur; et de Valachorum

*) Congruit; An. 1741. a. 11.

**) Idem premititur; An. 1741. a. 9. et 47.

***) Urgetur; An. 1655. a. 110.

quoque reliquorum annuali pensione et totali Sclavorum et Praedauciorum ab eisdem separatione et ad Regnum etiam applicatione tractetur; Et in eum finem mandata sufficientia per suam Majestatem et Instructio praesenti Articulo conformis ad utrosque Commissarios jam statim benigne concedantur.

§. 2. Pro cujus quidem Commissionis effectuatione, ex parte quidem Regni et Sacrae Coronae; Illustrissimus Dominus Comes Nicolaus a Zrinio, illorum Regnorum Banus pro Praeside; et alii priores Commissarii in Art. 46. Anni 1647. declarati (non obstante unius vel alterius absentia, loco quorum idem Dominus Banus alios subrogare possit) denominantur:

§. 3. Ex parte vero Interioris Austriae per suam Sacratissimam Majestatem certi Domini Commissarii denominati sunt: Tali declaratione mediante; Quod, si quae in praemissis praetextu Territoriorum, in indubitatis Regni terminis existentium, difficultates emergerent; earum Adjudicatio inter partes Domino Praesidi, velut Justitiario illius Regni et reliquis indigenis Commissariis (adhibitis etiam, si ita rei meritum postulaverit, Tabulae quoque Banalis Assessoribus et aliis Juris patrii peritis Regnicolis, qui ad manus haberi poterunt) Resignatio vero Dominis Interioris Austriae Commissariis incumbat. *)

De Commissione generali pro incorporatione Valachorum ac aliorum; Alternata collatione officiorum militarium; ac reliquarum difficultatum complanatione; instituenda.

A r t i c u l u s 31.

Ex communi praeterea universorum Statuum et Ordinum suffragio et benigno suae Majestatis consensu conclusum est; ut postmodum usque ad Dietam Regni proxime futuram, Viennae, vel ubi sua Majestas, DEO Duce, constituta fuerit, in termino per suam Majestatem denominando, de generali quoque et plenaria Valachorum et Praedauciorum, Sclavorumque sub potestate Dominorum Capitaneorum in Slavonicis et Croaticis Confiniis remanentium, ad Sacram Regni Coronam et Regnum, juxta Articulos et Diplomata incorporatione: Officiorum militarium aequali, vel adminus alternata collatione; Justitia invicem celebranda; mutuaque pace et unione inter Regnum illud et vicinas Provincias conservanda et aliis universis, si quae restarent, difficultatibus; una Generalis Commissio instituat:ur:

§. 1. Ibidemque inter Commissarios ex illo Regno, cum plenis mandatis destinandos ab una, parte vero ab altera Commissarios Interioris Austriae, similiter cum pleno mandato deputandos et illuc ad Mandatum suae Majestatis convocandos; universae ejusmodi difficultates tractentur et finaliter complanentur.

*) Urgetur; An. 1655. a. 67.

Commissio ratione finium et Terminorum ad Mare Adriaticum reassumatur et Executioni demandetur.

A r t i c u l u s 32.

De Metis quoque et gravaminibus ac Territoriis circa Mare Adriaticum, et praesertim de Arcibus Starigrad et Jablanacz familiae Frangepanicae resignandis et Segniensi Civitate (sublatis et abolitis ab extera Cancellaria extractis et impositis ejusdem Statutis) in suam priorem libertatem vendicanda; ac Tricesima ejusdem hactenus per Capitaneos loci in privatos usus conversa, imposterum ad publicam Civitatis illius reaedificationem, medio Civium, sub stricta rationis dandae obligatione (more antiquitus observato) deputanda et resignanda; ac tandem de Arce Terzath Regno et Sacrae Coronae incorporanda et Familiae Frangepaniae restituenda; Art. 42. Anni 1638. et Articulus 50. Anni 1647. renovantur:

§. 1. Et Commissio superinde antea ordinata reassumenda et Executioni demandanda decernitur: ad quam ex parte Regni et Sacrae Coronae; Reverendissimus Dominus Petrus Mariani, Episcopus Sirmiensi: et Magnificus Dominus Petrus Keglevith: Nec non Generosus Casparus Orehozy, Vice-Banus illius Regni, per Status et Ordines pro Commissariis deputantur. *)

Regnum Croatiae et Sclavoniae in suis libertatibus conservetur.

A r t i c u l u s 33.

Illud etiam communi Statuum et Ordinum voto et suae Sacratissimae Majestatis consensu sancitum est; ut memoratum Regnum Croatiae et Sclavoniae, juxta Art. 27. Anni 1600. et Art. 13. Decreti Secundi Matthiae primi Regis, Anni 1464. in universis suis Libertatibus, Immunitatibus, Privilegiis, Juribus, Legibus et Consuetudinibus approbatis conservetur. **)

Articuli de aedificatione Praesidii Berkisevinae renovantur.

A r t i c u l u s 34.

Articuli de summa ad aedificationem Praesidii Berkisevinae ordinata renovantur. Quos etiam sua Majestas Sacratissima finaliter ac benigne effectuare dignabitur. ***)

Capitanei Germani et Indigenae quaestum exercentes Tricesimam solvant.

A r t i c u l u s 35.

Et quia nonnulli Germani et Indigenae etiam Capitanei in illis Regnis et Confiniis quaestum exercerent et Tricesimam a quaestu administrare nollent:

*) Renovatur; An. 1655. a. 71. Urgetur; An. 1681. a. 77.

**) Confirmatur; An. 1687. a. 22.

***) Urgetur; An. 1659. a. 102.

§. 1. Idcirco statuitur; ut a talibus quoque Capitaneis (sicut ab aliis Regnicolis et extraneis quaestum exercentibus) Tricesima exigi et iidem, si contumaces forent, libere vadiari possint.

De educatione Militis Germani ex Arce Varasdiensi, Articuli renovantur.

Articulus 36.

De educatione Militis Germani ex Arce Varasdiensi, Familiae Erdödianae per Antecessores suae Majestatis totaliter collata, veluti loco Sedis Judiciariae Comitatus Varasdiensis; Articuli superinde conditi renovantur:

§. 1. Quos etiam sua Majestas, medio suprafatae Commissionis jam instituendae, effectuare dignabitur. *)

De liquidis debitis et bonis impignoratitiis in Comitatibus usque ad 1200. florenos adjudicandis.

Articulus 41.

Ob rariorum octavaliū Judiciorum celebrationem; ad Art. 125. Anni 1647. et alios ibidem citatos, de liquidis debitis et bonis pignoratitiis conditos, addunt et decernunt Status et Ordines; ut tales causae in Sedibus Judiciariis Comitatum, usque ad summam mille et ducentorum florenorum Ungaricalium (modo et Ordine in iisdem Articulis declarato) adjudicari possint:

§. 1. Salva tamen Regni Sclavoniae Constitutione, pro eodem Regno, in hac parte remanente. **)

Ne Regnicolae extra legitimos Juris processus Commissionibus inviti graventur.

Articulus 42.

Et cum Status et Ordines universi legitimos suos Justitiae Processus, tam Octavales, quam Breves habeant; Eapropter benigno quoque suae Majestatis assensu accedente, communibus Suffragiis statutum est; ut Status et Ordines universi et signanter Regnum Sclavoniae et Croatiae in libertate Conditionis quintae Diplomatis conserventur; neque extra legitimos Juris Processus Commissionibus inviti graventur. ***)

§. 1. Demp̄tis illis; qui ex Constitutionibus, vel ex compromisso inter se, ad easdem obligati essent.

§. 2. Si qui vero sponte et sine obligatione iisdem usi essent; illis per hoc legitimus Juris Processus praecludi non possit.

*) Renovatur; An. 1659. a. 99. Confer; An. 1723. a. 93. An. 1741. a. 51.

**) Sublata est haec Constitutio; An. 1729. a. 35. §. fin. Confer cum praes. art. An. 1659. a. 31. An. 1662. a. 32. An. 1681. a. 33.

***) Confirmatur; An. 1659. a. 46. Allegatur; An. 1659. a. 120.

Judicia Octavalia statis suis temporibus et locis publicentur ac celebrentur.

Articulus 76.

Et cum Octavaliū Judiciorum celebratio, in Superioribus quidem jam inde a quadraginta circiter Annis; in reliquis vero Regni Ungariae et Sclavoniae Partibus, a quatuordecim Annorum recurſu, magno querulantium Justitiamque siti-entium detrimento intermissa sit:

§. 1. Necessarium omnino censent Status et Ordines; ut Judicia quoque Octavalia, simul et Brevia a tot annis intermissa; tam in Superioribus, quam his Regni Partibus et in Regno quoque Sclavoniae et Croatiae, statis suis temporibus et locis, juxta Leges et Constitutiones Regni, omnino publicentur et celebrentur. *)

De siccis et minus necessariis Teloniis abolendis vel rectificandis.

Articulus 77.

De siccis et minus necessariis Teloniis abolendis et rectificandis; Articulus 91. An. 1647. et alii ibidem citati, renovantur.

§. 4. In Sclavonia vero, ad reliquos Commissarios in eodem Article denominatos; Admodum Reverendus Nicolaus Dianesevich, Praepositus Major Ecclesiae Zagrabiensis, adjungitur.

Domini Comitis Joannis quondam Draskovith Relicta Vidua ac haeredes ejusdem, super quibusdam literalibus instrumentis assignatis, expediti declarantur.

Articulus 90.

Illustrissima Domina Comitissa Barbara Thurzo, Illustrissimi olim Comitis Joannis Draskovith de Trakostyan, etc. alias hujus Regni Palatini, Relicta Vidua et haeredes ejusdem; super universis Literis et Literalibus instrumentis Regni, productis et assignatis, quieta et expediti declarantur.

Contributio pro Conservatoribus et Custodibus Regni Coronae.

Articulus 96.

§. 2. Turcis subditi dimidium solvent.

§. 3. Regnum vero Sclavoniae; juxta oblationem, in Anno 1647. Article 34. factam contribuet.

*) Urgetur; An. 1681. a. 28. Sed jam proceditur; juxta An. 1723. a. 25.

Ut Protonotarii Regni Croatiae et Sclavoniae ad Regni Diaetam Juratum suum et Tabulae Banalis Notarium, in publicos consessus inducere possint.

A R T I C U L U S 98.

Ad instantiam Egregii Magistri Joannis Zakmardy de Diankocz, Protonotarii Regni Croatiae et Sclavoniae ac Ablegati ejusdem Regni, ad praesentem Diaetam Nuncii, annunt Status et Ordines; ut Protonotarii illius Regni, dum ad Generalem Regni Ungariae Diaetam advenerint; semper unum vel alterum Juratum suum et Tabulae Banalis Notarium, adinstar aliorum Protonotariorum, in publicos consessus inducere; et inter reliquos astantes Protonotariorum Scribas vel Notarios collocare possint.

FERDINANDI III. IMPER & REGIS DECRETUM IV. ANNI 1655. ARTIC. POST CORON.

Subsidium Mediae Tricesimae ex parte sui offerunt Regnicolae usque ad futuram Diaetam.

A R T I C U L U S 4.

Et quia Sua Majestas Sacratissima Munitionem et Militum nativorum etiam Banalium ad praetactum numerum adauctorum exolutionem clementer in se assumpsisset; in eum finem Status quoque et Ordines Regni auctionem mediae Tricesimae huic regno proveniente, usque ad proxime futuram Diaetam continuandam, apud manus Inclytae Camerae Ungaricae relinquunt; ut hac etiam auctione Tricesimae solutioni Confiniariorum commodius provideri possit.

De Solutorum Bellicorum abusibus tollendis: et Magistro Lustrae in quovis Generalatu constituendo: Poenaeque non completo numero, aut fraudulenter lustrantium.

A R T I C U L U S 9.

Et quia statum confiniorum abusus etiam in modo solvendi introductus, nimium aggravaret; Proinde ad tollendos tales et quosvis alios excessus: Statutum est; ut milites confinarii amodo imposterum, etiam Banales, singulis decem mensibus lustrentur: Ac pro sex quidem mensibus, per florenos Ungaricales, in parata pecunia; pro quatuor vero mensibus in panno, competenti pretio et mensura dando, usque ad futuram Diaetam exolvantur.

Contributio pro Conservatoribus et Custodibus Sacrae Coronae ac Legationibus Regni.

A R T I C U L U S 15.

§. 3. Regnum vero Croatiae et Sclavoniae, juxta oblationem suam, in Articulo 34. An. 1647. factam, contribuat.

Pro rectificatione Metarum cum vicinis Regnis et Provinciis.

A r t i c u l u s 30.

§. 7. Eodem modo ex parte metarum inter Regna Croatiae et Sclavoniae ab una et Provincias Styriae, Carinthiae et Carnioliae, ab altera partibus, usque ad mare Adriaticum controversarum; Magnificus Dominus Sigismundus Keglevich de Busin: Admodum Reverendus Dominus Joannes Skerlecz: Egregii item Caspar Orechoczy, Vice-Banus: et Magister Joannes Szakmardy, Regni Sclavoniae Protonotarius.

Qualiter contra Malefactores Nobiles aliquod domicilium habentes procedendum? Poena item et modus contra Vice-Comites, Inquisitiones publicas non peragentes: Dimissores similiter et fautores Malefactorum: Nec non Generales et Capitaneos, Comitatus in praemissis impediens; praescribitur.

A r t i c u l u s 38.

§. 3. Dimissores et Fautores malefactorum et eos non punientes; aut in ipsorum officiis, extirpandisque hujusmodi Malefactoribus remissores; Liberi quidem Comites et Nobiles Jus gladii habentes ac Magistratus Civiles per Vice-Comites; Ipsi vero per Supremos Comites Comitatum; hi demum per Dominum Comitem Palatinum ac in Croatia et Sclavonia Dominum Comitem Banum, juxta praecitatum Articulum 13. ibidemque annexos Articulos, sine longiori Juris processu puniantur.

§. 4. Contra Generales Capitaneos, eorumque Officiales Bellicos, sese in jurisdictionem Supremorum et Vice-Comitum ingerentes, eosdemque in puniendis malefactoribus impediens; Articulus 20. Anni 1618. (cum addita poena Articuli 19. Anni 1495.) diligenter observetur per memoratos Dominos Comites Palatinum; in Sclavonia vero et Croatia Banum, irremissibiliter exequenda.

Causa Sigismundi Szántóházy super patrata Fratris sui Patruelis nece, jure per Dominum Comitem Banum revideatur et Executioni demandetur.

A r t i c u l u s 58.

In causa Sigismundi Szántóházy, qui Dei et Legum Patriae timore postposito, fratrem suum Patruelem, more sicario aggressum una cum Servitore suo, crudeliter interemisisset; Patratique homicidii conscius in partes Regnorum Croatiae et Sclavoniae evasisset, ibidemque de praesenti delitesceret:

§. 1. Statuitur ut soluta hac Diaeta, quam primum Dominus Comes Nicolaus a Zrinio, Banus, Deo Duce domum redierit, eundem ad sedem suam, tanquam Magistratus, peremptorie citari faciat, convocatisque Jurisperitis viris si comparuerit; in eadem Sede finale Judicium Executionemque recipiat: Si vero non comparuerit; proscribatur et proscriptus juxta demeritum puniatur.